

ΕΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Μαρτίου 1870. | ΕΤΟΣ Β'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ'.

ΑΙ ΠΕΡΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΩΝ ΠΡΟΛΗΨΕΨ

ΠΑΡΑ ΤΩ ΛΑΩ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ
«Παρασφ. »)

Ἄν και δι' ἄλλους πολλοὺς λόγους ἡ
ἔρευνα τῶν ἠθῶν και ἐθίμων τοῦ λαοῦ τῆς
νεωτέρας Ἑλλάδος, και ἡ συναγωγή τῶν
ποικίλων αὐτοῦ δημοτικῶν προϊόντων
εἶναι ἀξία ἰδιαζούσης προσοχῆς, σπουδαῖον
ὅμως μελέτημα πρέπει νὰ θεωρηται, διότι
εἴπερ τι και ἄλλο χρησιμεύει, ὡς και ἄλ-
λοι πρότερον εἶπον, εἰς φαινήν ἀπόδειξιν
τῆς ὑπὸ οὐχὶ ὀλίγων ἀμφισβητουμένης ἐ-
θνικότητος ἡμῶν, λυθία λίθος τρόπον τινά

αὐτῆς καθισταμένη. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος,
ποικίλας ὑποστάν τύχας, και οὐχὶ σπανίως
κινδυνεύσαν νὰ καταπνιγῇ ὑπὸ τὰ κύματα
τῆς κατακλυσάσης αὐτὸ βαρβαρότητος, ἡ-
δυνήθη ὅμως ἔνεκα τῶν ἐνυπαρχόντων ἐν
αὐτῷ ζωτικωτάτων στοιχείων νὰ διασώσῃ
τὴν γλῶσσαν και τὸν βίον, ὅστις, και τοι
ἄλλοιαν φάσιν λαβὼν ἔνεκα τῆς ἐπιβροῆς
νέου θρησκευματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, διε-
τήρησεν ὅμως ἔχνη οὐχὶ εὐκαταφρόνητα τὴν
ἀρχαιότητα αὐτοῦ μαρτυροῦντα.

Ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσω ἐπὶ μικρὸν και
ἐγὼ εἰς τὸ ἔργον ὅπερ πάνυ φιλοτίμως ὁ
ἡμέτερος Σύλλογος ἀνεδέχθη, τῆς συλλο-
γῆς δῆλον ὅτι διαφόρων ἠθῶν και ἐθίμων
τοῦ λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, θέλω εἶπει τινά
ὑμῖν περὶ τῆς προλήψεως τῶν βρυκολάκων,
διότι ἡ τοιαύτη πρόληψις και τοι ἀρχαιο-
τάτη, και ἀπὸ τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων τῆς
ἀρχαίας Ἑλλάδος τὴν καταγωγὴν ἔχουσα,

δὲν ἔλειψε νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ τινων (1) ὡς ὀφθαλμία καὶ ἐπίσαστος, ἐκ τῶν Σλαβικῶν φύλων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλθοῦσα.

Περὶ τῆς παραγωγῆς τῆς λέξεως βρυκόλακας πολλοὶ ὑπάρχουσι διαφωνοῦναι. Ὁ Κοραῆς (2), γράφων αὐτὴν βορβόλακας, τὴν παράγει ἐκ τοῦ Μορμολύκη, καὶ τὴν Βρυκόλακας ἐκ τοῦ βρικέλα, εἶδους προσωπείου (2*). Ὁ Ἀλλάτιος (3), καὶ ὁ Rouqueville (3*) ἐκ τοῦ βουρκα καὶ λάκκος (4). Ὁ Tomaseo (5), ὁ Pashley (6), καὶ ὁ Maury (7), ἐκ τοῦ Σλαβικοῦ wukozlak, ἢ wukodlak, ἢ ἐκ τοῦ Βοημικοῦ wikodlak, καὶ τέλος ὁ Leake (8) νομίζει τὴν λέξιν Ἰλλυρικὴν. Τῶν παραγωγῶν τούτων ὀρθότερα φαίνεται ἡ τοῦ Ἀλλατίου καὶ Rouqueville, δὲν εἶναι ὅμως ἀπίθανον νὰ ἔχη σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν βρικόμαι, ἣν τινα ὁ σχολιαστὴς τοῦ Σοφοκλέους (9) ἐξηγεῖ ἀεσθίομαι, κατανα-

λίσκομαι ἢ τὴν βρῦξαι, ἣν τινα ὁ Ἡσυχίος (ἐν λ.) «δακεῖν καταφαγεῖν» ἐρμηνεύει.—Ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν τισὶ ἄλλαις τοῦ Αἰγαίου νήσοις μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καταχανᾶς, ἀντὶ τῆς βρυκόλακας. Τὴν λέξιν ταύτην ὁ Κοραῆς (10) παράγει ἐκ τοῦ καταχάνω, ἤγουν καταχανώω, καὶ τοῦτον ἀκολουθῶν ὁ Elissen (11) ἐκ τοῦ χάνω, χαίνω.—Ἡ λέξις αὕτη μετέπεσε καὶ εἰς μεταφορικὴν σημασίαν, τὸν αἰμοβόρον καὶ σκληρὸν σημαίνουσα, ὡς τὸ δεικνύει ὁ ἐξῆς στίχος τοῦ Γεωργιλά, ποιητοῦ τῆς 18'. ἑκατονταετηρίδος:

Τὸν Τούρκον τὸν καταχανᾶν, αὐτὸν τὸν [χρονικὴν] (12).

Θέλομεν ἤδη ἐξετάσει ὁποῖα τινὲς εἰσὶν αἱ περὶ βρυκόλακων προλήψεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ὅποιαν ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῶν ἔσχον αἱ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ διαφόρων ἄλλων λαῶν παρόμοιαι δοξασαί.

Αἱ περὶ τῆς μετὰ θάνατον καταστάσεως τῆς ψυχῆς ἰδέαι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, αἱ ἐν τῷ Ἄδῃ τιμωραίαι, ἢ περιπλάνησις τῆς ψυχῆς παντὸς ἀμοιρήσαντος ταφῆς ἢ ἄλλων ἐπικηδείων νεκροῦ, καὶ ἡ οὕτως εἰπεῖν ὑλικοποίησις αὐτῆς, διὰ μακρᾶς σειρᾶς αἰώνων διελθοῦσαι, οὐ μικρὸν ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ λαοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, καὶ τοὶ ἐχριστιανισθέντες. Ἡ δεισιδαίμων τοῦ λαοῦ τούτου φαντασία ἐπλασε τοὺς βρυκόλακας, κακῶς βιώσαντας ἀνθρώπους, ὧν τοὺς νεκροὺς, μὴ ἀνεχομένη ἡ γῆ νὰ κρύπτῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς, ἐκδιώκει ἐκ τῆς ἡσυχου τοῦ τάφου αὐτῶν κατοικίας, τὸ χῶμα τοὺς ξερνάει (13), κατὰ τὴν δημώδη ἔκφρασιν.

Βρυκόλακες νομίζονται ὅτι γίνονται οἱ

- (1) Κοραῆς, Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Β'. σ. 5.
- (2*) Ἀτακτα Ε. σ. 31.—Ἡ διὰ τοῦ ἰ γραφῆ δὲν εἶναι ὀρθή, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τῆς προφορᾶς βρυκόλακας, ἢ τις συχνάκις εἶναι ἐν χρήσει.
- (3) L. Allatii, De quorundam Graec. opinationibus. p. 142.—Ἐν τῇ Ἀιγίναϊα δέ τις (φυλ. Β'. 1831 σ. 82) νομίζει ὅτι παράγεται ἐκ τοῦ βορβόκη λάκκος, ὑποθέτων ὅτι ἡ περὶ βρυκόλακων ἰδέα προήλθεν ἐκ τῶν φασφύρων τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ ἐλῶν.
- (3*) Rouqueville, Voyage en Grèce, IV. p. 216. ch. 147.—Ἐκ τοῦ βροῦκο (sange, καὶ λάκκος (mares, eau groupisante).
- (4) Ἰσως ὀρθότερον ἐκ τοῦ λάκκος.
- (5) V. Dora d' Istria, ἐν Revue des Deux Mondes 1858 1 Mars p. 79.
- (6) Pashley, Travels in Crete, II, p. 207.
- (7) Maury I c.
- (8) Leake, Travels in Nothern Greece I. p. 492.
- (9) Σχολ. Σοφ. Φιλοκτ. 745.—Βλ. καὶ Valcken. ad Ammon. p. 32.
- (10) Κοραῆς, Ἀτακτα Β. σ. 114.
- (11) Elissen, Analecten, iii, p. 293 anmerk. 59.
- (12) Elissen, I. c.
- (13) Ὁ Θανάσης Βάγιας ἐφόφισε σὰ σκύλος ἀκόμα τὸν ξερνᾶ τὸ χῶμα» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης ἐν τοῖς Μνημοσύνοις αὐτοῦ (σ. 40, 1857). Καὶ ὁ Ἰω. Ζαμπέλιος ἐν τῇ τραγωδίᾳ του Χριστινῆ (πρᾶξις Δ. κ. 1).

καθὼς ξερνάει
Κατηραμένον βορβόλακα ὁ τάφος.
Πρὸς. καὶ M. Vreto, Contes et poèmes de la Grèce moderne 1858 p. 36. «Son fusil se refuse à servir ses doigts raidis, et la terre rejetée de son sein le cadavre du traitre.»

ἀσεβεῖς (14), καὶ οἱ κακοῦργοι, pessimi hominis et facinorosi cadaver, κατὰ τὸν Ἀλλάτιον (15). Ὅτι τοιαύτη ἰδέα ὑπῆρχε καὶ παρ' ἀρχαίους ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἐξῆς στίχων τοῦ Πινδάρου (16),

Ψυχαὶ δ' ἀσεβῶν ὑπουράνιοι
γαῖα πωτῶνται ἐν ἄλγεσι φονίος
ὑπὸ ζεύγλαι ἀφύκτοις κακῶν.
Εὐσεβέων δ' ὑπουράνιοι νόοισι
μολπαῖς μάκαρα μέγαν ἀείδοντ' ἐν ὕμνοις.

Καὶ παρὰ τοῖς Μορλάκοις δὲ, Σλαβικῶ τῆς Αὐστρίας ἔθνεϊ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἄγγλου περιηγητοῦ J. Wilkinson (17) οἱ wukozlak, εἶσι νεκροί, πολλὰ κακοουργήματα κατὰ τὴν ζωὴν αὐτῶν διαπράξαντες, οἵτινες ἐκ κακεντρεχῶν αἰσθημάτων κινούμενοι, καὶ μετὰ θάνατον προσπαθοῦσι νὰ ταραξῶσι τοὺς ζῶντας.—Νομίζονται προσέτι ὅτι βρυκόλακιζοῦσιν οἱ μὴ τυχόντες τῆς νενομισμένης ταφῆς, πρὸς δὲ καὶ οἱ διαβιαίου θανάτου ἀποθάνοντες (18). Ἡ μὲν τῶν προλήψεων τούτων ἔλκει ἀναμφιέκτως τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς ἀρχαίας ἰδέας, ὅτι οἱ μὴ τυχόντες ταφῆς περιεπλανῶντο περὶ τὰ ὕδατα τῆς Στυγῆς (19). Ἡ δὲ ἐξέτερὰ ἀρχαία δεισιδαιμονία, καθ' ἣν αἱ τῶν βιαίως ἀποθανόντων ψυχαὶ ἀπεκλείοντο τοῦ ἄδου καὶ περιεπλανῶντο εἰς τὴν γῆν. «Τὰς τῶν βιαίως ἀποθανόντων μόνας ψυχὰς περινοστεῖν, λέγει ὁ Λουκιανὸς (20), οἶον εἴ τις ἀπήγατο, ἢ ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν, ἢ ἀνεσκοποίσθη, ἢ ἄλλω γέ τῷ τρόπῳ τοιοῦτῳ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ βίου, τὰς δὲ τῶν κατὰ μοῖραν ἀποθανόντων οὐκέτι» Κατὰ δὲ τὸν Ἡλιόδωρον (21) αἱ ψυχαὶ τῶν βιαίως θανατουμένων, ἢ τῶν ἀτάφων, ἐξειρογόμεναι ὑπὸ τῶν νερτερῶν εἰδώλων,

- (14) Leo Allatius, de quorundam graecorum opinat. p. 142.
- (15) Νέξ Πινδάρκ Γ'. σ. 574.
- (16) Πινδ. Ἀποσπ. I'. 3. Schneidwin.
- (17) J. Wilkinson, Dalmatia and Montenegro. II, p. 155.
- (18) Διὰ τοὺς ἀρχαίους Βλ. Ἰλ. Ψ. 71. Ὀδ. Α. 51 κλπ. Πρὸς. Virg. VI. 494 sqq.
- (19) Παρὰ Βιργιλίῳ (Aen. VI. 434—439) καὶ οἱ αὐτόχειρες πάσχουσι τὸ αὐτό.—Πρὸς. καὶ τὸ κατωτέρω παρατιθέμενον χωρίον τῶν Ἀπουλησίου Μεταμορφώσεων (IX. 29).
- (20) Λουκ. Φιλοφ. 29.
- (21) Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. σ. 67 (σ. 58 Κορ.) καὶ σ. 295 (251 Κορ.).

περιεπλανῶντο ἐπὶ τῆς γῆς.—Ἀναφέρομεν δ' ἐνταῦθα πρωτότυπον τινα περὶ βρυκόλακων γνώμην, στηριζομένην ἐπὶ τῆς δημώδους παροιμίας «Οἱ πατέρες τῶν τὴν ἀγουρίδα καὶ τὰ παιδιὰ μουνδιάζουσε», παροιμίας, ἣτις εἶναι ἀπήχησις Γραφικῶν καὶ Ἑλληνικῶν γνωμικῶν. Ἐν τῷ ποιητῇ τοῦ βίου τοῦ Ἀλῆ πασσά Παναγιώτῃ Σαλονίτογλου, ὃν τινα παραθέτει ὁ Ληκ ἐν τῇ «εἰς τὴν ἀρκτῶν Ἑλλάδα περιηγήσει του» (22), ἀπαντῶσιν οἱ ἐξῆς στίχοι, ἐν οἷς δεικνύνται ὅτι διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῶν πατέρων βρυκόλακιζοῦσι τὰ τέκνα:

Εἶχε ἀμαρτίας ὁ πατὴρ ἀπὸ τὰ γονικά του,
Καὶ καίγονταν βρυκόλακας ἐ τὰ γεροντά-
ματά του.

Ἄλλὰ τὸ κυριώτερον αἴτιον, ὅπερ καθίστα τὸν νεκρὸν βρυκόλακα εἶναι ὁ ἀφορισμός. Οἱ Βυζαντινοὶ μοναχοὶ, τὴν θρησκείαν ὑπερέτριαν τῶν ὀργίων των λαθόντες, ἐπενόησαν, ἢ μάλλον ἐτελειοποίησαν, ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων παραλαβόντες (23), τὸν ἀφορισμὸν ἐπωφελοῦμενοι ἐκ τῶν περὶ βρυκόλακων προλήψεων τοῦ λαοῦ προσέθεσαν ἐν τῷ εὐχολογίῳ εὐχὴν ἐπὶ ἀφορισμοῦ, ἣτις ἐκτὸς ἄλλων ἀρῶν, ἄς τινὰς καὶ οἱ Βόνζαι αὐτοὶ ἤθελον φθονήσῃ, ἔχει καὶ τὴν ἐξῆς: «αἱ πέτραι καὶ ὁ σιδήρος λυθίσθησαν αὐτοὶ δὲ μηδαμῶς» (24). Συνδέσαντες τὰς προλήψεις μὲ τὰς ἀρὰς αὐτῶν

(22) Leake, Travels in Nothern Greece. I. p. 492.—Τὸ χειρόγραφον τοῦ πονήματος τούτου εὑρηται ἐν τῇ ἐθνικῇ γῆς Ἑλλάδος βιβλιοθήκῃ.

(23) Οὐκ ὀλίγην, κατ' ἐμὲ, ὁμοιότητα πρὸς τοὺς ἀφορισμοὺς ἔχουσι αἱ ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος (παρὰ Σοφ. Οἰδ. Τυρ. 224 κε) ἀπαγγελλόμεναι ἀραὶ κατὰ τοῦ μὴ παρουσιαζομένου φονέως τοῦ Λαίου, καὶ κατὰ τοῦ μὴ μαρτυροῦντος, ἐν τὸν τοιοῦτόν τις οἶδε. Ἐπίσης καὶ αἱ εἰς τοὺς καταχθονίους θεοὺς καὶ τὰς ἐρινύας παραδίδουσαι, ἐπὶ στηλῶν κεχαραγμέναι, ἀραί.

(24) Πρὶ τοῦ ἀφορισμοῦ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ καὶ περὶ τῶν ἀφορισμένων τυμπανιστῶν ἢ βρυκόλακων διέλαβόν τινα ὁ J. Heineccius, ἐν τοῖς συγγράμμασι του.—De absoluteone mortuorum excommunicatorum seu tympanicorum in ecclesia graeca 1709, καὶ Abbildung der alten und neuen griechischen Kirehe 1711. p. 419—421. καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀναφερόμενοι συγγραφεῖς — Γρηγ. Μελλισσηνός, ἐν Ἀπολογία περὶ τῆς φλωρεντινῆς συνόδου, σ. 432.—J. G. G. o a r, ad Euchol. p. 688.—Ca r. du Fresne, Glossarium Lat. part. 22.—Χριστοφ. Ἀγγελος, κεφ. 25. σ. 522—Ricaut and G o a r on the Greek Euchology. p. 688.

ἐπλασαν ὅτι οἱ νεκροὶ ἐκεῖνοι, ὧν τὸ πτώμα, εἴτε ἕνεκα τῆς καταστάσεως τῆς γῆς, εἴτε ἕνεκα ἄλλων χηρικῶν αἰτίων δὲν ἀποσυνετίθετο εὐκόλως, ἐβρυκολακίαζον. Καὶ λοιπὸν, οἱ σχόντες τὸ δυστύχημα νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν δυσμένειαν ἐπισκόπου τινός, ἢ νὰ κλέψωσι τράγους ἢ πρόβατα, ἐμεινον ἀλέραισι καὶ ἐν τῷ τάφῳ, ὅπως ἐκδιωκόμενοι αὐτοῦ κατὰ τὴν νύκτα, περιπλανῶνται ἀνά τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀγρούς (25), τὸν τρόμον καὶ τὸν θάνατον πικνταχοῦ ἐνσπεύροντες. Ἡ τοιαύτη πρόληψις, μετενεχθεῖσα καὶ εἰς τινὰ Σλαβικὰ φύλα, ὡς παρὰ Μαυροβουινιάταις, παρ' οἷς, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ περιηγητοῦ Vialla de Somniers (26), ἀρκετὸν τρόμον ἐμποιοῦσιν οἱ βρυκολακίασαντες ἀφορισμένοι, παρήγαγεν, ὡς ἦτον ἐπόμενον, ἐτέραν, ὅτι δηλ. ἢ ἀφῆσις ἐπισκόπου ἐπὶ τοῦ τάφου κατὰ σάββατον ἀναγνωσθεῖσα, λύει τὸ τέως ἀλυτον σῶμα, κοινὸν ἀσινῇ νεκρὸν τὸν βρυκολακία ἀποκαθιστάσα. Παραθέτομεν ἐν ταῦθα παραδείγματά τινὰ ὑπὸ τοῦ Ζυγομαλά παρὰ Κρουσίῳ περὶ τοιοῦτον ἀφορισμῶν καὶ ἀφῆσεων ἱστορούμενα. «Μετὰ τῶν ἄλλων οὖν, ὧν ἡρώτα (ὁ Σουλτάνος) καὶ ἐμάνθανε», λέγει οὗτος ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ, «ἤκουσε καὶ περὶ τοῦ ἀφορισμοῦ ὅτι ἂν ἂν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν χριστιανῶν ἀφορισῶσιν εὐλόγως, ὅτε τις ἀδικήσῃ ἢ πταίσῃ. οὐ διαλύεται ἐν τῇ γῆ, ἀλλὰ μένει τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀδιάλυτον καὶ σῶον ἐν γῆ καὶ φαίνεται ὅτε τις τάφος ἀφορισμένος ἀνεωχθῆ, ὡς τύμπανα καὶ μέλανες, ἀποβαλόντες οὐδὲν ἐκ τῶν μελῶν, οὐδὲ αὐτὰς τὰς τρίχας. Καὶ ὅτι ἐπὶ αὐτῷ συγχωρήσωσι δι' εὐχῆς, καὶ ἐπικλήσεως θεοῦ, λύεται πάλιν, καὶ κόνις γίνεται. Μετεκαλέσατο ταῦτα ἐνωτισάμενος, τὸν πατριάρχην, ἵνα τὸ τοιοῦτον πιστώσῃ αὐτῷ, εὐρεθέντος τινός προτεθνηκότος ἐν ἀφορισμῷ

(25) «Ἄλλοι (Κεφαλήνες) λέγουσιν ὅτι ἀπαντῶσιν εἰς τὰ θάλασσα, ὅπου ἐλυθόνται, βρυκολακας, ἢ τοὶ νεοθανεῖς ἀνθρώποις τῆς κοινότητος ἢ τῆς περιοχῆς τῶν, ζήσαντας κακοβίως». Ἰόνιος Ἀνθολογία, σ. 511.

(26) Vialla de Somniers, Voyage au Montenegro. I. p. 279.

βάρει. Ἐλθόντος οὖν ἐν πατριαρχείῳ τοῦ πατριάρχου, καὶ σκέψεως γινόμενης περὶ τινός φθάσαντος τελευτῆσαι ἐν βάρει ἀφορισμοῦ, ἐνενοήθησαν, ὅτι γυνή τις ἀσελγῆς οὔσα, διεφθίμισε καὶ κατὰ πατριάρχου ὅτι συνεγένετο αὐτῇ ἢς φήμης διασπαρείσης, τινὲς ἐπίστευον. Ὅς ταῦτα ἀκούσας ἐξεφώνησεν ἀφορισμὸν ἐν μιᾷ τῶν ἑορτῶν. Καὶ δὴ ἐκ πολλοῦ ἀποθανούσης τῆς γυναικὸς ταύτης, καὶ ἐλπίζοντες τοῦ πατριάρχου, ὅτι ἐν ἀφορισμῷ μένει, οἷα κατήγορος τοιοῦτου ἀνδρός, ἠνέφξε τὸ μνήμα. Καὶ (ὡ τῶν θαυμασιῶν θεοῦ) εὐρέθη, ὡς ἐτέθη, ἐξογκωμένη δὲ μόνον καὶ μέλαινα, μὴ ἀποβαλοῦσα οὐδὲ τὰς ἐν κεφαλῇ τρίχας. Καὶ τότε δὴ διεμνήσατο τῷ Σουλτάνῳ ὅς ἐπεμψεν ἰδίους ἀνθρώπους, καὶ ἐθεάσαντο αὐτήν· οἱ καὶ θεασάμενοι ταύτην ἐξεπλάγησαν καὶ ἐθαύμασαν. Καὶ ἐθῆντο ἐν κιβωτίῳ καὶ ἠσφάλισαν αὐτὸ διὰ βούλας τοῦ βασιλέως. Ἐταξάν οὖν ἡμέραν, ἵνα ἔλθωσι πάλιν, καὶ ἴδωσιν. Ἐλθόντων δὲ, ἐποίησεν ὁ πατριάρχης λειτουργίαν, καὶ ἀνέγνω εὐχὴν συγχωρητικὴν. Ἦς ἀναγινωσκομένης εὐλαβῶς καὶ μετὰ δακρύων: ὡ θαύματος θεοῦ, αἰ ἀρμονίαι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν διαλύοντο, ὡς καὶ τοὺς παρεστῶτας ἀκούειν τῶν ψόφων. Θέντες δὲ πάλιν τὸ λειψάνον, καὶ σφραγίσαντες, λυθέντων μόνων τῶν ἀρρεκκλησίῳ, μετὰ τοῦ κιβωτίου τοῦ ἐσφραγισμένου, οὐ εἶχεν αὐτό. Μετὰ δὲ παραδρομὸν (sic) τριῶν ἡμερῶν, ἐλθόντων τῶν ἀνθρώπων τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνοιζάντων τὰς σφραγίδας, ἴδον τὸ σῶμα διαλυθὲν, καὶ κόνιν μόνον εὐρόντες, ἐθαύμασαν» (27). — «Καὶ ἀπὸ τὸ πικρὸν του, λέγει ὁ αὐτὸς περὶ τινός, ἀπέθανεν ἀμετανόητος, εἰς τὸν ἀφορισμὸν . . . Καὶ εὐρέθη μετὰ καιρὸν τὸ ἐλεεινὸν αὐτοῦ κορμὶ μαῦρον, τυμπανιαῖον. Καὶ ἦταν φόβος καὶ τρόμος νὰ τὸ ἴδῃ ἄκαρπος» (28). — «Καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανε, λέγει πάλιν περὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου, κακῶς καὶ ὀδυνηρῶς» καὶ εὐρέθη ἀφορισμένος, τυμπανιαῖος, ἕσοντας

(27) Crusii, Turcoegtaecia, b. 27—28.

(28) Ibid. p. 151.

ὁποῦ ἀφωρίσθη παρὰ τῶν τεσσάρων πατριάρχων, ὡς παράνομος· καὶ ἐκολάσθη ὁ ταλαίπωρος» (29). — Περιέργον δ' εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα, ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Ἀγγέλου (30) ἀναφερόμενον: «Οὗτος ὁ Κασσιανὸς ἐστὶν Ἕλληνας παλαιὸς ἱστορικός, καὶ γράφει ἐν ταῖς ἱστορίαις αὐτοῦ, ὅτι ἐγένετο ποτε μερικὴ σύνοδος ἐν τινὶ τόπῳ ἑκατὸν ἐπισκόπων, καὶ πάντες ὁρθῶς ἔλεγον· εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἠναντιοῦτο πᾶσι. Τότε ἐκεῖνοι ἀνεθεμάτισαν ἐκεῖνον, καὶ οὕτω τέθηκεν ἀφωρισμένος· καὶ ἔμεινε τὸ σῶμα ἐκεῖνου ἑκατὸν ἔτη δεδεμένον, ὡς σίδηρον· μετὰ δὲ ἑκατὸν ἔτη ἐγένετο πάλιν σύνοδος μερικὴ ἐκεῖσε ἑκατὸν ἐπισκόπων. Τότε ἐκεῖνοι οἱ ἐπίσκοποι εἶπον ἀλλήλοις, ὁ ἀναθεματισμένος ἐπίσκοπος ἐκεῖνος ἤμαρτεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀφώρισεν ἐκεῖνον ἡ ἐκκλησία. Τὸ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐκκλησία ἐσμεν, καὶ συγχωρήσωμεν ἐκεῖνον, ἐπεὶ δὴ ἀνθρώπινόν ἐστι τὸ ἁμαρτάνειν· καὶ συνεχώρησαν ἐκεῖνον, καὶ αὐτίκα μετὰ τὴν προσευχὴν ἐστράφη εἰς κόνιν ὁ ἑκατὸν ἔτων ἄλυτος». — Οὐχ ἦττον δ' ἀξία ἀναγνώσεως εἶναι καὶ ὅσα διηγεῖται ὁ Ἀλλάτιος ἐν τῷ De quorundam graecorum opinationibus (p. 151) συγγράμματι του περὶ τῆς ἀνοητοσύνης, ὡς τὴν ὀνομάζει, προλήψεως ταύτης (stultissima ista de excommunicatorum cadaveribus indissolutis opinatio).

Αἱ τοιαῦται τῶν ἐπισκόπων ἀπολύσεις ἐγίνοντο μετὰ πάσης τῆς θρησκευτικῆς πομπῆς κατὰ σάββατον (*), ὅπταν ὁ βρυκολακας ἠσύχαζεν ἐν τῷ τάφῳ του ὡς θέλομεν ἴδει ἐν τοῖς κατωτέρω παρατεθησομένοις διηγήμασιν. Ἐν ταῦθα παραθέτομεν περιγραφὴν τοιαύτης τελετῆς τοῦ Ἰταλοῦ περιηγητοῦ Scrofani, κατὰ τὰ 1794—1795 τὴν Ἕλλάδα ἐπισκευθέντος.

«Οἱ Ἕλληνες, λέγει οὗτος (31) πιστεύουσιν ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀναθέματα καθιστῶσιν ἀδιάλυτον τὸ σῶμα τοῦ ἀφορισμένου, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, περὶ τὸν

(29) Ibid. p. 156.

(30) Apud—Allatii, de quor. etc. p. 153.

(*) Τοῦτο δὲ διότι τότε οἱ δαίμονες ἠσυχάζουσι. Βλ. Χριστ. Μεγδάνου, Ἠθικαὶ χαρακτῆρες, 1818 σ. 261.

(31) Scrofani, Voyage en Grèce, lett. 34. t. I, p. 106—107 trad. française.

τάφον του πλανωμένη (32), θάνατοῦ τοῦ διαβάτας καὶ τρέφεται δι' ἀνθρωπίνου αἵματος. Ἡ παράλογος αὕτη δευσιδαιμονία ἐπρὸς πλάσιασε τοὺς ἀφορισμούς, καὶ ἐπλήθυνε τὰ νεκροταφεῖα ἐκ φαρμάτων, ἀτινα βρυκολακας οἱ Ἕλληνες καλοῦσιν. Ἄν τυχὸν κατὰ τὴν νύκτα ἀκούσῃ τις κραυγὴν ἢ θόρυβόν τινα, ἂν Τούρκος ἢ κλέπτης προσβάλλῃ Ἕλληνα, χωρὶς καμμιάν ἀμφιβολίαν αὐτὰ τὰ κάμνει ὁ βρυκολακας νεκροῦ πρὸ μιᾶς ἢ δύο ἡμερῶν τεθαμμένου. Ἄμα τοιαύτη εἰδήσις διαδοθῆ, ἄνδρες γυναῖκες καὶ παιδιὰ τρέχουσιν εἰς τὸν τάφον του, καὶ ἀνορύττουσι τὸ πτώμα. Δυστυχία εἰς αὐτὸ ἂν τὸ εὐρωσιν ἀκόμη ἀκέραιον! δὲν χρειάζεται ἄλλο τεκμήριον ὅπως φανῇ ὅτι ὁ νεκρὸς εἶναι ἀφορισμένος· ἀπευθύνονται λοιπὸν πάραυτα πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὅπως τὸν ἐξορκίσῃ. Ὁ δ' ἐξορκισμὸς τελεῖται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Κατὰ πρῶτον τίθεται εἰς τὸ μέρος ὅπου διαμένει ὁ βρυκολακας ποσὸν τι χρηματικόν, ἀφιόμενον εἰς τὸν ἐπίσκοπον· οἱ συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ ἔπειτα εἰσὶν ὑποχρεωμένοι νὰ παραθέσωσι μεγαλοπρεπῆς συμπόσιον ἐν τῷ νεκροταφεῖῳ, ἂν δ' οὗτοι εἶναι πτωχοὶ, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι τύποι εἶναι ἀναγκαῖοι· τοῖς εἰς τὸν ἐξορκισμὸν, τὰ ἔξοδα εἶναι εἰς βάρος τοῦ πλουσιωτέρου τοῦ χωρίου. Ὁ ἐπίσκοπος, ἡμφιεσμένος τὰ ἱερά αὐτοῦ ἁμφια, προστάσσει, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τὸν νεκρὸν νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ παρατιθέμενα φαγητά. Ἐκ τῆς ἀρνήσεως, ἢ τις φυσικὰ παρακολουθεῖ τὴν τοιαύτην προσταγὴν, γίνεται φανερόν ὅτι εἶναι ἀφορισμένος, καὶ διεπράξατο τὰ διάφορα κακουργήματα, δι' αὐτὴν κατηγορεῖτο. Θέτει ἀκολούθως τὴν μίτραν του ἐπὶ κεφαλῆς, σπάζει εἰς μίαν λεκάνην τριάκοντα ἐν ὧ, καὶ θέτει ἐντὸς αὐτῆς μίγμα τι ἀνθέων πορτοκαλλέας, ἀλεύρου καὶ ἐξαιρέτου οἴνου, καὶ ἀνακατόνων αὐτὰ διὰ δέσμης μύρτων, χρίει ἐπτάκις τὸ πτώμα καὶ διατάσσει νὰ τὸ θάψωσιν ἔμπροσθέν του, ἀπειλῶν διὰ τρομεροῦ ἀναθέματος τὸν

(32) Κατὰ τὸν Βιργίλιον (Aen. X. 641) αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων περιπολοῦσι ἐπὶ τῶν τάφων, ἔχοντες τὴν προτέραν μορφήν καὶ σχῆμα.

τολμήσαντα να τὸ ἐκθάψῃ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς πίνει μετὰ τῶν παπᾶδων τὸ ἀνωτέρω μίγμα καὶ τρώγει μετ' αὐτῶν τὰ φαγητά, ἅτινα ὁ βρουκόλαξ ἤρνηθη. Ἰπὴρξά μαρτυρῶν αὐτόπτης τοιαύτης τελετῆς».

Ἐὰν μετὰ τὴν τοιαύτην τελετὴν, ἥτις ἤδη οὐδόλωσ γίνεται δὲν ἡσυχάσῃ ὁ βρουκόλακας ἀποφασίζουσι ἢ νὰ κάψουν τὸ πτώμα ἢ νὰ τὸ μεταφέρουν εἰς κανὲν ἐρημονῆσι, διὰ νὰ περάσῃ θάλασσαν, ὡς τὸ μόνον ἀντιφάρμακόν του (33). Ἐνίοτε ὁμως καὶ ἄλλα περιστατικά ἐμποδίζουσι τὸν βρουκόλακα νὰ ἡσυχάσῃ, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐξῆς διηγήματος, ὅπερ ὁ Τουρνενφόρτιος ἐν τῇ εἰς τὴν ἀνατολὴν περιηγήσει του ἀναφέρει, διηγούμενος ὅτι συνέβη εἰς Μύκονον. Διεδόθη, λέγει, ὅτι νεκρὸς τις ἐβρουκολάκισε καὶ ἐκακοποίησε πολὺ καὶ ἀνθρώπους καὶ ζῶα· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὸ πρᾶγμα δὲν ἐφάνη σπουδαῖον, ἀλλ' ἔπειτα, ἀκούοντες τὰ ὀσημέραι ἐπαυξάνοντα κακουργήματα τοῦ βρουκόλακα, οἱ προσετοὶ καὶ ὁ ἱερεὺς ἀπεφάσισαν νὰ μηδενίσωσι δι' ἱεροτελεστίας τὸν δαίμονα, ἀφ' οὗ παρέλθωσιν αἱ ἐννέα ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐνταφιάσεως. Τὴν δεκάτην ἡμέραν ἐγένετο λειτουργία εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἐξέθαψαν τὸ σῶμα τοῦ βρουκόλακα, καὶ ἀφῆρσαν τὴν καρδίαν του, τὴν ὅποιαν πάραυτα ἔκαυσαν. Ἀλλὰ τὸ κακὸν οὐδὲν ἤττον ἐξηκολούθει, ἕως οὗ Ἀλθανὸς τις τοὺς ἐσυμβούλευσε νὰ μὴ διατρύψωσι τὸ σῶμα διὰ χριστιανικοῦ ξίφους, ἐπειδὴ τοιοῦτοτρόπως σχηματίζεται μετὰ τοῦ σώματος σταυρὸς, ἀλλὰ διὰ Τουρκικοῦ, τούτου δὲ γενομένου ἔπαυσε πλέον νὰ ἐμφανίζηται ὁ βρουκόλακας (34).

Ἐνίοτε ἀντὶ νὰ κάμωσι τὰς τελετὰς ταύτας καρφώνουσι τὸ σῶμα τοῦ βρουκολακιάσαντος εἰς τὴν γῆν, διότι τότε παύει πλέον νὰ ἴηαι τοιοῦτος, ὡς ὁ αὐτὸς περιηγητῆς Σκροφάνης (35) διηγείται ὅτι συνέβη εἰς

(33) Χουρμούζη, Κρητικά, 1842 σ. 27—28.

(34) Tournefort, Relation d'une voyage du Levant, 1717. t. I. 131—136.

(35) Scrofani, Voyage en Gr. t. I. p. 36—37. lett. XV.

Ζάκυνθον. Ἡ, ὡς διηγείται ὁ Πουκεβίλλ (36), ὅπως ἀποφύγωσι τὰς τῶν βρουκολάκων ἐνοχλήσεις προσηλώνουσιν εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἕλον ληφθέντα ἐκ νεκροκραββάτου. — Καὶ παρὰ τοῖς Μορλάκοις δὲ,

κατὰ τὸν Wilkinson (37) καὶ Ricaut (38), ὅταν τις ἀσθενὴς ὑποθέσῃ ὅτι ἡ ἀσθενεία του προέρχεται ἐκ τῆς ἐπενεργείας βρουκόλακα, προσκαλεῖ ἱερέα, καὶ ὑπάγει μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον ἐκείνου, ὃν τινα ὑποπτεύσῃ ὅτι ἐβρουκολάκισε· σχίζουσι τὸ πτώμα καὶ ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν καρδίαν, ἢν τινα διατρύψωσι διὰ βελόνης ἢ ἀκάνθης. Τοῦτο δὲ πράξαντες, νομίζουσιν ὅτι κατέστρεψαν τὸν βρουκόλακα. — Αἱ προλήψεις αὗται φαίνεται ἔχουσι σχέσιν πρὸς μεσαιωνικὰς τινὰς δοξασίας, καθ' ἃς, ὡς διηγείται ὁ Ricaut (39), ὅταν γυνὴ τις ἐδυσκολεύετο νὰ γεννήσῃ, καὶ κατὰ τὰς ὠδίνους τοῦ τοκετοῦ ἀπέθνησκεν, ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ τὴν μητέρα μετὰ τοῦ τέκνου διὰ σκόλοπος προσήλουν. Καθ' ἃ δὲ προσέτι διηγείται ὁ Worms, ὑπὸ τοῦ Γρίμμ ἐν τῇ Γερμανικῇ αὐτοῦ μυθολογίᾳ παραθετόμενος (40) γυναῖκες τινὲς ὑπὸ διαβολικοῦ ἐμπνεόμεναι ἐνστίχτου, ὅταν ἀπέθνησκον ἀβάπτιστόν τι βρέφος, ἐλάμβανον τὸ πτώμα τοῦ νηπίου τούτου, τὸ ἔφερον εἰς ἀπόκρυφόν τι μέρος, καὶ ἐκεῖ προσήλουν διὰ σκόλοπος αὐτὸ εἰς τὴν γῆν. Ὁ Worms ἔγραψε ταῦτα κατὰ τὸ 1548.

Ἐτέραν περὶ βρουκολάκων πρόληψιν ὀλιγώτερον γνωστὴν καὶ συνήθη ἀναφέρει ὁ Ἀλλάτιος ἐν τῷ ἄνω μνησθέντι συγγράμματί του (41). «Εἰς τὸ παραμορφωθὲν τοῦ

(36) Pouqueville, Voyage en Grèce, t. VI. p. 408.

(37) Wilkinson, Dalmatia and Montenegro. t. II. p. 155.

(38) Ricaut, State of the Greek Church. p. 278.

(39) Id. l. c. «Cum aliquis femina parere debet et non potest, in ipso dolore si mortam obierit, in ipso sepulcro matrem cum infante palo in terram transfigunt».

(40) J. Grimm, Deutsche Mythologie p. XXXIX. «Fecisti quod quaedam mulieres instinctu diaboli, facere solent, cum aliquis infans sine baptismo mortuus fuerit, tollunt cadaver parvuli, et ponunt in aliquo secreto loco ubique palo in terram trasigunt».

(41) Allatii, l. c. p. 142.—Βλ. καὶ X Μελδανὸν ἐνδ. ἀνωτ. σ. 263.

βρουκόλακα σῶμα, λέγει οὗτος, εἰσέρχεται ὁ δαίμων, κακὰ τοῖς δυστυχέσι θνητοῖς παρασκευάζων. Διότι πολλάκις ὑπὸ τὸ πτώμα αὐτὸ ἐξερχόμενος τοῦ τάφου, καὶ περιτρέχων τὴν πόλιν καὶ ἄλλα κατοικημένα μέρη, ἐν καιρῷ πολλάκις σκοτεινῆς νυκτὸς ὑπάγει εἰς οἰανδήποτε οἰκίαν, καὶ, ὠθήσας τὴν θύραν, καλεῖ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ τινὰ ἐκ τῶν ἐν ταῖς παρακειμέναις οἰκίαις. Καὶ ἂν μὲν ἀποκριθῇ, τετέλεσται πλέον δι' αὐτόν· διότι τὴν ἐπομένην ἡμέραν θὰ εὕρεθῃ νεκρός· ἂν δὲ δὲν ἀποκριθῇ, διαφεύγει τὸν κίνδυνον. Διὰ τοῦτο εἰς Χίον οἱ κάτοικοι αὐτῆς τὴν νύκτα ἂν τοὺς φωνάζῃ καιεῖς, οὐδέποτε εἰς τὴν πρώτην πρόσκλησιν ἀποκρίνονται· διότι ἂν καὶ δευτέραν φορὰν τοὺς καλέσῃ, ὁ καλῶν δὲν θὰ ἴηαι πλέον βρουκόλακας, ἀλλ' ἕτερος». — Ἐνεκα δὲ τῆς προλήψεως ταύτης ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος πιστεύει μετὰ τὸν Ἄηκ, (42) ὅτι διὰ τοῦ ἐξορισμοῦ ἐξέρχεται ὁ δαίμων ἀπὸ τὸ πτώμα τῶν βρουκολάκων.

Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν συγκεχυμένην τινὰ ὁμοιότητα μετὰ τῆς τοιαύτης προλήψεως καὶ τινος ἀρχαίου διηγήματος, ὑπὸ τοῦ Παισανίου, Στράβωνος, Αἰλιανοῦ καὶ Σουΐδα ἀναφερομένου, ὅπου προσέτι καὶ πλείστας ἄλλας ὁμοιότητας πρὸς τὰς περὶ βρουκολάκων διηγήσεις ἔχει, καὶ φαίνεται ἐν αὐτῷ ἐπιρροή τις τοῦ μύθου τοῦ Ἡρακλέους καὶ Ἡσιόνης, καὶ τοῦ Περσέως καὶ Ἀνδρομέδας, μύθων, οὓς ἐμμύθησαν ὁ Τάσσοσ καὶ ὁ Ἀριστόσ, καὶ διέσωσεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ συναξαρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς βοσιλοπούλας, καὶ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Buchon (43) δημοσιευθέντι παραμυθίῳ, τὸ μικρὸν μπαρμποῦνι (Le petit Rouget Sorcier) ὡς ἐκτενεστέρον ἐξετάζομεν ἐν ἰδιαιτέρᾳ περὶ μυθολογιῶν καὶ συναξαρίων πραγματείᾳ Ἰδοὺ τὸ διήγημα, ὅπως ἀναφέρει αὐτὸ ὁ Παισανίας: «Ὀδυσσεὶα πλανώμενον μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου κατενεχθῆναι φασιν ὑπὸ ἀνέμων ἐς τε ἄλλας

τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ πόλεων, ἀφικέσθαι δὲ καὶ εἰς Τεμέσαν ὁμοῦ ταῖς ναυσί· μεθυσθέντα οὖν ἐνταῦθα ἕνα τῶν ναυτῶν παρθένον βιάσασθαι, καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἀντὶ τούτου καταλευσθῆναι τοῦ ἀδικήματος· Ὀδυσσεὶα μὲν δὲ ἐν οὐδενὶ λόγῳ θέμενον αὐτοῦ τὴν ἀπώλειαν ἀποπλέοντα οἴχεσθαι· τοῦ καταλευσθέντος δὲ ἀνθρώπου τὸν δαίμονα οὐδένα ἀνιέναι καιρὸν ἀποκτείνοντά τε ὁμοίως καὶ ἐπεξερχόμενον ἐπὶ πᾶσαν ἡλικίαν, ἐς δὲ ἠ Πυθίαν, τὸ παράπαν ἐξ Ἰταλίας ὠρμημένοις φεύγειν, Τεμέσαν μὲν ἐκλιπεῖν οὐκ εἶα, τὸν δὲ Ἡρω σφᾶς ἐκέλευσεν ἰλάσκεσθαι, τέμενός τε ἀποτεμομένους οἰκοδομήσασθαι ναὸν, διδόναι δὲ κατ' ἔτος γυναῖκα τῶν ἐν Τεμέσῃ παρθένων τὴν καλλίστην. Τοῖς μὲν δὲ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προστεταγμένα ὑπουργοῦσι δεῖμα ἀπὸ τοῦ δαίμονος ἐς τᾶλλα ἦν οὐδέν. Εὐθύμοσ δὲ, (διάσσημος ἀθλητῆς) ἀφίκετο γὰρ ἐς τὴν Τεμέσαν, καὶ πῶς τήνικα ὑπὸ τὸ ἔθνος ἐποιεῖτο τῷ δαίμονι, πυθθάνεσθαι τὰ παρόντα σφίσι, καὶ εἰσελθεῖν τε ἐπεθύμησεν ἐς τὸν ναὸν καὶ τὴν παρθένον εἰσελθὼν θεάσασθαι. Ὡς δὲ εἶδε, τὰ μὲν πρῶτα ἐς οἶκτον, δεύτερον δὲ ἀφίκετο καὶ ἐς ἔρωτα αὐτῆς. Καὶ ἡ παῖς συνοίκησιν κατώμνωτο αὐτῷ, σώσαντι αὐτήν, καὶ ὁ Εὐθύμοσ ἀνεσκευασμένος ἔμενε τὴν ἔφοδον τοῦ δαίμονος. Ἐνῖκα δὲ δὴ τῇ μάχῃ, καὶ ἐξηλαύνετο γὰρ ἐκ τῆς γῆς, ὁ Ἡρωσ ἀφανίζεται τε καταδύς ἐς θάλασσαν καὶ γάμος τε ἐπιφανῆς Εὐθύμῳ, καὶ ἀνθρώποις τοῖς ἐνταῦθα ἐλευθερία τοῦ λοιποῦ ἦν ἀπὸ τοῦ δαίμονος» (44). Ὁ δαίμων οὗτος, κατὰ Παισανίαν (45), ἐν τινι εἰκόνι ἦτο ἀχρὸν τε δεινῶς μέλας καὶ τὸ εἶδος ἅπαν ἐς τὰ μάλιστα φοβερός, λυβὸν δὲ ἀπίσχετο δέρμα ἐσθῆτα».

Ἐνίοτε οἱ βρουκόλακες ἱστοροῦνται ὅπως ἀβλαβεῖς, βρουκολακιάσαντες διότι δὲν ἐτάφησαν· τοιαύτη εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Σάθα ἀναφερομένη διήγησις περὶ τοῦ βρουκόλακος Μαραβέλη. Ὁ ἀρματωλὸς Νίκος Μαραβέλης, λέγει ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Γαλαξει-

(42) Leake, Travels in Northern Greece. IV. p. 216.

(43) Buchon, La Grèce continentale et la Morée p. 274 et suiv.

(44) Παισαν. ΣΤ. σ' 3. κ.—Βλ. καὶ Αἰλ. Ποικ. Ιστ. Η. 18. Στραβ. ΣΤ. σ. 235. Σουλδ. λ. Εὐθύμοσ.

(45) Παισ. ΣΤ. σ' 4.

δίου ὁ κ. Σάθας (46), πληγωθεὶς ἐν τινὶ συμπλοκῇ κατὰ τῶν Τούρκων ἀπεσύρθη εἰς τι σπήλαιον τῶν ὑπερκειμένων τῆς πρὸς Σάλωνα ἀγούσης βράχων. Ἐκεῖ δὲ καταβασανίζομενος ὑπὸ τῶν πληγῶν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Τὸ σπήλαιον ὠνομάσθη ἔκτοτε Σπηλιὰ τοῦ Μαραβέλη· διάφοροι δὲ περὶ τούτου δεισιδαιμονικαὶ παραδοξολογίαι ἐπικρατοῦσι παρὰ τῷ λαῷ. Πολλὰκις διερχόμενος κάτωθεν τοῦ σπηλαίου ἤκουσα τοὺς νεανίας ἀγωγιάτας ἀνακράζοντας,

Νίκο Μαραβέλη
Μὴ τρῶς τὸ μέλι.

Πιστεύεται, ὅτι εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο ἀποταμιεύουσι τὰ ἐκεῖ διατρώμενα σμήνη μελισσῶν πολὺ μέλι, ἀλλ' οὐδεὶς τολμᾷ νὰ εἰσέλθῃ, διότι δαιμόνια φυλάττουσι τὴν εἴσοδον. Ὁ Μαραβέλης μόλις ἀναβὰς, ἐφρονεῦθη ὑπὸ τῶν δαιμόνων, καὶ μείνας ἀταφρος ἐγένε βρυκόλακος. — Παραβλητέα δὲ καὶ ὅσα περὶ ἐνὸς βρυκόλακος ἀναφέρει ὁ κύριος Ἀντωνιάδης ἐν τῇ Κρητικῇ αὐτοῦ, ἐν ἣ πολλὰς δημοτικὰς παραδόσεις ἔθιμα, καὶ δοξασίας ἐπιτυχέστατα παρεμβάλλει.

«Λέγουσιν ὅτι νεκρὸς εἰς τὸ μνήμα μὴ λύσας
Οὕτω τὴν νύκτα βοῶν πρὸς ποιμένας αὐτοῦ καὶ
— Εἶμαι νεκρὸς· πλὴν καὶ ζῶν εἰς τοῦ κόσμου
πτώμα πλανῶμαι, ψυχῆς καὶ ζωῆς στερημένος
Ἄλλος δ' ἤχῳ τὴν βοήν εἰς κοιλώματα φέρουσα
Ταύτην τὴν θέσιν καλοῦσι Ξυλόσκαλον (47) (ἐν

Οἱ βρυκόλακες ἐν γένει θεωροῦνται, ὡς αἱ περὶ τούτων διηγήσεις καθιστῶσι φανερόν, σκληρότατοι καὶ κακουργότατοι Quo sane in genus humanum nihil potest excogitari immanius aut perniciosius» (48)· διὰ τοῦτο καὶ μετὰ τρόμου ὁμιλοῦσι περὶ αὐτῶν. «Ἐγένετο, λέγει ὁ Πουκεβίλ (49), λόγος περὶ τῶν βρυκόλακων, οἵτινες κατὰ τὰς νύκτας περιτρέχουσι περὶ τὴν Ζαρακᾶν·

καλόγηρός τις, αἰῶν τότε, τοὺς εἶδε πολλὰκις εἰς τὴν ζωὴν του. Ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος τοὺς ἤκουσε πολλάκις κραυγάζοντας· ἂν δ' ἦτο παρὼν πολλὰς τοιαύτας θαυμαστάς ἱστορίας ἤθελε μᾶς ἀφηγηθῆ. Λέγοντες δὲ ταῦτα ἐκλείον τὰς θύρας, καὶ ἐπλησίαζον ὁ εἰς τὸν ἄλλον, φοβούμενοι τὰ πνεύματα. — Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι τὴν λέξιν καταχανᾶς, τὸν βρυκόλακα σημαίνουσαν ὁ Γεωργιλᾶς τὴν μετεχειρίσθη ἀντὶ τοῦ σκληροῦ, ὠμόσ. Οὕτω καὶ ὁ Μανιάτης ποιητῆς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος Νηφάκης, οὗ τὸ ποίημα ἐδημοσίευσεν ὁ Γερμανὸς Maurer ἐν τῷ συγγράμματι του Das griechische Volk (50), λέγει:

Τοὺς βλέπεις μὲ τὰ γένηα καὶ καταλερωμένους,
Σὰν βρυκόλακος ἀγρίου, καὶ πάντ'
[ἱρματωμένους,

Νομίζονται προσέτι μαῦροι τὸ σῶμα καὶ φοβεροὶ τὴν ὄψιν. Διὰ τοῦτο ἔνεκα τοῦ μελάγχρου τοῦ προσώπου του καὶ τῆς πρὸς τοὺς Τούρκους ὠμότητος αὐτοῦ Βρυκόλακας ὠνομάσθη εἰς τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀρματωλῶν τῆς Λοκρίδος, ὁ Κατζώνης (51).

(Ἔπεται συνέχεια).

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

Σημ. Ἡ παρούσα πραγματεία εἶναι ἀπόσπασμα ἀνεκδότου συγγράμματος, περὶ τῶν ἡθῶν, ἔθιμων κλπ. τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν ἀρχαίων, καὶ ἄλλων ἐθνῶν.

(50) Maurer, Das Griechische Volk, B. III, s. 10.

(51) Σάθας, ἀμικτωλὸς Κωνσταντῖνας, ἐν Χρυσόσκαλλιδι. Γ. σ. 386.

(46) Σάθας, Χρονικὸν Γαλαξειδίου, 1865 σ. 163.

(47) Ἀντωνιάδου Κρητικῆς, 1868. σ. 40.

(48) Allatii, l. c. p. 142.

(49) Pouqueville, Voyage en Grèce t. V, p. 335, II ed.

ΤΟ ΑΠΤΑΙΣΤΟΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ.

Οἱ πλείστοι τῶν καθ' ἡμᾶς δημοσιογράφων, ἀναφέροντες τὸ ἀμφισβητούμενον δόγμα τῶν περὶ τὸν Πάπαν περὶ τοῦ ἀπταιστοῦ αὐτοῦ, ὠνομάζουσιν αὐτὸ ἡμικρημένως ἀναμάρτητον. Ἄλλ' ἂς μὴ μεμφώμεθα δωρεὰν τοὺς Παπιστὰς· ἔχουσιν ἄλλα οὐκ ὀλίγα τὰ μεμπτέα, οὐδέποτε δὲ ὁ Πάπας εἶχε τὴν ἀζώωσιν ἀναμαρτητοῦ, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, ἐνῶ κηρύττεται ἀπταιστος, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποκαλεῖ ἐν χριστιανικῇ ταπεινοφροσύνῃ un povero peccatore. Ἰσως οἱ γράφοντες ἀναμάρτητον ἐνοοῦσι τὴν λέξιν κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν αὐτῆς χρῆσιν· ἀλλ' ἡμεῖς οἱ νεώτεροι ὄχι μόνον δὲν ἐνοοῦμεν αὐτὴν οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὴν μεταχειρίζομεθα πάντοτε κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτῆς ἐκδοχὴν, ὡς εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀγ. Γραφῇ. Ἄγνωστος ἂν λατινιστὶ λέγεται ὁ Πάπας infallibilis, ὡς εὑρίσκω τὴν λέξιν εἰς ἐν σκοριασμένον λατινοϊταλικὸν λεξικόν, καὶ ὡς λέγεται ἰταλιστὶ infallibile καὶ γαλλιστὶ infaillible. Ἡ λατινικὴ λέξις, ἴσως ὡς ἀδόκιμος, δὲν ἀπαντᾷται εἰς τὰ κοινὰ λεξικά, ὡς οὐδὲ εἰς τὴν βουλγαρικὴν, εἰς ἣν οὐδὲ ἡ λέξις impeccabilis. Ἡμεῖς δὲ δυνάμεθα, ἐκφέροντες τὴν ἰδέαν ταύτην, ἀντὶ τοῦ ἀλάθητος ἢ ἀλάθητος ἢ ἀσφαλῆς, νὰ προτιμήσωμεν μᾶλλον ἐπιτυχῶς τὸ ἀπταιστος ὡς ἀκριβέστερον. Τὸ πρῶτον, γραφόμενον ὑπὸ πολλῶν εἰς τὴν τετριμμένην γλῶσσαν, θὰ ἦτο χωνευτότερον ἂν ἐσυγχωρεῖτο ἀπὸ τοὺς καλχηματίδες μας, οἵτινες ἐτόλμησαν τόσους καὶ τόσους ἄλλους κακοζήλους τύπους νὰ μεταχειρισθῶσιν (ὁ δὲ Θ. Πάπας κάλλιον ἔγραψε κατὰ τὸ 1815, ἂν δὲν ἐλησμόνησα, τὸ δημωδέστερον τῆς λαλουμένης ἀλάθητα ἀξιώματα, διότι λέγομεν λαθεύω καὶ ὄχι λαθάνομαι). Τὸ δεύτερον δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἀπῆντησα παρὰ εἰς ἐν ἐπιμύθιον τοῦ Πλανοῦδου, ἀπὸ θεῖον ἀπαραλόγιστον καὶ ἀλάθητον. Τὸ δὲ ἄλλως προκριτότερον ἀσφαλῆς, αὐξάνον τὴν σύγχυσιν πρὸς τὸ ἀκίρδυνος, θὰ ἐκινδύνευε νὰ ὑποτάξῃ τὸν Πάπαν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας, σήμερον μάλιστα, ὅτε δι-

ὀλίγου μισθώματος ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀσφαλίζεται καὶ ἐπέκεινα τοῦ εἰκοσιπενταετοῦς ὁρίου τῆς παπικῆς ζωῆς. Τὸ δὲ δημωδέστερον ἀσφαλτος, καὶ τοι ἐμφαντικώτερον, αὐξάνον ἐπίσης τὴν σύγχυσιν πρὸς τὴν ἀσφαλτον, διὰ τῆς παρηγήσεως θὰ ἐδίδο λαβὴν εἰς τοὺς κακοδούλους ἐχθροὺς τοῦ Πάπα νὰ τὸν παραβάωσιν ὄχι τόνον πρὸς τὴν ἀσφαλωθεῖσαν κιβωτὸν τοῦ Νῶε, ὅσον πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ δεισιδαίμονος ὄχλου ἀσφάλτῳ χριόμενον καὶ τῷ πυρὶ παραδιδόμενον εἰκονικὸν Ἄγγλον ὑπήκοον Πασιφικόν τοῦ Πάσχα.

Περὶ τῶν γραμματικευμάτων τούτων ἠθέλησα νὰ καταφύγω εἰς τὴν πολυμάθειαν τινὸς τῶν σοφιστῶν μας, εἰς τῶν ὁποίων τὸ ἰσνάφι ἀτυχῶς δὲν ἀνήκω, ὡς ἀνίκανος· ἀλλ' ἀντὶ ἀπλῆς ἐρμηνείας ἀπῆντησα σωβρὴν δεινότητος, ἀκατάληπτον εἰς τὴν παχυλήν μου ἀμάθειαν. Ἄλλὰ περὶ μὲν τῆς λέξεως ἢ τῆς λεξιθρίας, ἄλις.

Ἐγὼ δὲ ὑπ' ὄψιν γαλλικὸν σύγγραμμα περὶ τοῦ ἀπταιστοῦ τῶν Παπῶν, ἐν ᾧ γίνεται ῥητὴ διαστολὴ μεταξὺ τῆς impeccabilité καὶ τῆς infaillibilité, τὰς ὁποίας οὐδέποτε συγχέει ἡ παπικὴ ἐκκλησία, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε παπιστικῆς διατείνενα ὅτι οἱ Πάπαι ἔχουσιν τὸ ἀναμάρτητον· μόνον δὲ τὸ ἀπταιστον ἰδιοποιοῦνται.

Ἀπταιστον δὲ θεωρεῖ ἑαυτὸν ὁ Πάπας ἀποπαινοῦμενος περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ δόγματος καὶ τῆς καθαρότητος τῆς ἡθικῆς. Τοῦτο εἶδομεν κηρυττόμενον καὶ εἰς τὰς τελευταίας ἐφημερίδας ἐπὶ τῆς ἐνάργεως τῆς soi-disant οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἄλλὰ καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα ἀπταιστῶς καὶ ἀσφαλῶς λύει, ὡς τὸ περὶ τὸν φιλόσοφον Γαλιλαῖον, τὸν καταναγκασθέντα ἐπὶ Οὐρβανοῦ τοῦ Η' (1633) νὰ ὁμολογήσῃ γονυπετῆς τὸ ἀκίνητον τῆς γῆς (errur si muove!) ἔτι δὲ πρότερον τὸ κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, ὅτε πολλὰ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης χαῖδάνια, λεγόμενα ἐπιστήμονες, ἠμφισβήτησαν περὶ τῆς ἀνθρωπότητος τῶν ἀγρίων κατοίκων τῆς ἀνακαλυφθείσης Ἀμερικῆς, τῆς καὶ μέχρι σήμερον καταχρηστικῶς λεγομένης Ἰνδικῆς, περὶ ὧν ἐκδοὺς χρυσόβουλλον ἀπερνήνατο ἐν τῇ ἀπταιστῷ αὐτοῦ ἐμπνεύσει Παῦλος ὁ Γ', ὅτι εἶναι ἀληθινοὶ

ἄνθρωποι· «Indos ipsos utpote veros homines existere decernimus et declaramus». Καὶ ἔκτοτε ἔπαυσαν οἱ ταλαιπώροι αὐτόχθονες τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὸ νὰ ἦναι κτήνη καὶ ἐγένοντο ἄνθρωποι. Καὶ τοῦτο ὁ Πάπας ἐπραξεν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, κατὰ μίμνησιν αὐτοῦ ἐν τῇ δημιουργίᾳ, «Καὶ εἶπεν ὁ Πάπας, γεννηθήτωσαν ἄνθρωποι, καὶ ἐγένοντο ἄνθρωποι».

Ἀνάλογόν τινα ἀπορίας λύσιν ἔδωκαν κατὰ καιροὺς καὶ ἄλλοι τινές, ἐν οἷς ὁ Ναδρατίν Χότζας, ἀποδείξας ὅτι, ὡς πᾶν πτηνὸν, οὕτω καὶ ἡ ἐψημένη χήνα δύναται νὰ πετάξῃ ἀπὸ τὸν φοῦρνον· ἔτι δὲ ὁ Γερρονικός, ὅτε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀγροίκων συντοπιτῶν του τῶν μηδέποτε ἰδόντων πλοῖον, τί θηρίον εἶναι τὸ ἐκβρασθὲν εἰς τὴν ἀκτὴν σὺντριμμα σκάφους σωζομένης μόνον τῆς τρόπιδος μετὰ τῶν δρυόχων, ἀπεκρίθη μετὰ σοβαρὰν καὶ ἀξίαν δόκτωρος σκέψιν, «Καὶ ἦταν, καὶ τῶραγε, κ' ἀπόμειναν τὰ παγίδια του». Οὕτω λύνονται τὰ ζητήματα ἀπταιστώσ δια τοῦ λόγου, καὶ ὄχι διὰ τοῦ ξίφους, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἔλυσε τὸν Γόρδιον δεσμόν, ἐπειπῶν, τί μὲ τὸ χερί, τί μὲ τὸ μαχαίρι.

Ἄλλ' ἡμεῖς δύο μόνους ἐν Εὐρώπῃ γνωρίζομεν ἀπταιστώσ ἀποραιομένους, τὸν Σουλτάνον καὶ τὸν Πάπαν. Καὶ νομίζω ὅτι ἂν τις νέος Πλούταρχος ἀνεφάνετο συγγραφεὺς παραλλήλων βίων, ἤθελεν ἐπιχειρήσει σύγκρισιν μετὰ τῶν Σουλτάνου καὶ Πάπα μετὰ πλείονος ἐπιτυχίας παρὰ τὸν Χαιρωνέα φιλόσοφον· διότι καὶ οἱ δύο ἐπίσης εἶναι ἱερά καὶ ἅγια πρόσωπα· καὶ οἱ δύο ἔχουσι θεῖον δικαίωματι τὸ παντεξούσιον· καὶ οἱ δύο εἶναι Χαλίφαι, ἤτοι γνήσιοι διάδοχοι, ὁ μὲν τοῦ ὑπάτου τῶν προφητῶν Μωάμεθ, ὁ δὲ τοῦ ἐν Ἀποστόλοις Πρίγκιπος (χουδαϊκῶς κοτζάμπαση), ὡς τι τλοφορεῖται ἄκων ὁ Πέτρος· καὶ οἱ δύο εἶναι κεφαλαὶ τῆς πίστεως καὶ ἀπόλυτοι κυρίαρχοι τοῦ κόσμου τῶν πιστῶν· καὶ οἱ δύο εἶναι διφυεῖς, κοσμικοὶ ἐνταυτῶ καὶ πνευματικοὶ ἡγεμόνες, καὶ οἱ δύο φοροῦντες τιάραν ἅμα καὶ ξίφος· καὶ οἱ δύο χρησιμοδοτοῦσιν, ὁ μὲν διὰ ζωσῆς φωνῆς (oracolo di viva voce ἀνέγνωμεν πολλὰκις εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Ῥώμης), ὁ δὲ καὶ διὰ μόνου

τοῦ νεύματος, ἢ σείων τὴν χειρίδα του, ἢ ὑπαγορεύων τὸν ἱεράδ, ἢ χαράττων τὸ Χάτι-περίφ· καὶ οἱ δύο προσκυνοῦνται ὑποκλινέστατα ὡς οἱ πάλαι βασιλεῖς τῶν Περσῶν, ὁ Πάπας μάλιστα συγκαταβατικώτερος ἐν χριστιανικῇ ταπεινώσει προτείνει καὶ τὸ σταυροκόσμητον πασοῦμι του εἰς ἀσπασμόν. Καθ' ἐν μόνον νομίζω ὑπερτερεῖ τοῦ Σουλτάνου ὁ Πάπας, ὅτι ἐν ἐαυτῶ συγχωρεῖ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Σεΐχουλισλάμη, ἐκδίδων αὐτὸς μόνος τοὺς φετβάδες, δι' ὧν ὡς θεοπνευστος καὶ γάμους διαλύει ἄνθρωπος ὦν καὶ χωρίζων οὐδ' ὁ Θεὸς συνέζευξε, καὶ συγγενικοὺς γάμους συγχωρεῖ, καὶ εἰς ἵερχιερεῖς ἐπιτρέπει νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἐγκόσμια διὰ νὰ γεννηθῶσιν εὐπροσώπως νομίμως ἐκγόνους ἀρχοντικῆς γενεᾶς γενεᾶς δυνευσούσης νὰ ἐκλίπη, καὶ διαζύγιον ἐκφωνῆς μετὰ τὸν θάνατόν των, καὶ βασιλεῖς ἔσχυσε νὰ καθαιρέσῃ δι' ἀφορισμῶν ἀπαλλάττων τὸ ὑπήκοόν των τοῦ πρὸς αὐτοὺς ὄρκου, καὶ χαρτοπαίκτης καὶ φαυλοβίους καὶ δολοφόνους νὰ κατατάξῃ εἰς τοὺς ἀγίους, ὡς ἔχων τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐνταλμα πρὸς τοὺς Ἀγγέλους ἐκδίδει νὰ εἰσαγάγωσιν ἀμέσως τοὺς ὑπὸ τὴν προστασίαν του ἀπὸ τοῦ καθαρτηρίου εἰς τὴν δόξαν τοῦ παραδείσου· «Prosus mandamus angelis paradisi, quatenus animam illius, a purgatorio penitus absolutam, in paradisi gloriam introducant» (Βονιφάτιος ἡ, ἐν ἔτει 1300). Κατὰ τοῦτο δὲ διαφωνοῦσιν ἀμφότεροι πρὸς τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν φιλοφρόνως ἐπιστέλλοντες ἀποκαλοῦσιν ἀλλήλους ἀδελφοὺς, ὁ δὲ Σουλτάνος, ὡς ἀδαῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς φιλοφροσύνης, οὐδέποτε ὠνόμασε τὸν Πάπαν ἀδελφόν, καὶ τοὶ συνάψας ἐνίοτε πρὸς αὐτὸν ἀδελφικὴν συμμαχίαν (ὡς ἐν ἔτει 1489 διὰ τὴν κάθειρξιν καὶ δολοφονίαν τοῦ πρόσφυγος Τζέμ), καὶ κοινὰ ἔχων τὰ συμφέροντα, ὡς ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰωσήφ τοῦ 6'. Ὁ Πάπας ὅμως Πίος ὁ 6', βλέπων τὴν δυνάμιν του καταβαλλομένην ὑπὸ τοῦ αἰμυνήστου ἐκείνου ἡγεμόνος, ἐθεώρησε καθήκον χριστιανικὸν καὶ ἀπαραίτητον νὰ ριφθῆ εἰς τὰς ἀδελφικὰς ἀγκάλας τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ-Χαμήδ, πρὸς ὃν καὶ παπι-

κὴν ἀλληλογραφίαν ἰταλιστὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπαντήσας τάττω ἐν τοῖς ἀποκρούσοις.

Πρὸς μείζονα δὲ ἀπόδειξιν ὅτι ὁ Πάπας δὲν ἔχει τὴν ἀξίωσιν τοῦ ἀναμαρτήτου, ἀλλὰ μόνον τοῦ ἀπταιστού, σὰς πέμπω, πρὸς ἀνάγνωσιν ἢ καὶ δημοσίευσιν, ἀντίγραφον ὀλοκλήρου τμήματος ἐκ τοῦ 6' τόμου τῆς ἐν ἔτει 1658 ἐν Παρισίοις ἐκδοθείσης «Τάργας τῆς πίστεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν διαφέντευσιν τῆς ὀρθοδοξίας».

Τὸ βιβλίον τοῦτο συνεγράφη μὲν ὑπὸ τινος Ἰησοῦτου λατινιστῆ, ἐν διαλόγοις Μαθητοῦ καὶ Διδασκάλου, μετεφράσθη δὲ ὑπὸ ἐτέρου Ἰησοῦτου ἰταλίζοντος, ὡς ἐξ ἰταλικοῦ κειμένου, εἰς τὴν μακαρονικὴν νεοελληνικὴν, τὴν ἐν χρήσει παρὰ πολλοῖς τῶν ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς προπαγάνδας ἱεραποστόλων. Σκοπὸς δὲ τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ παγίδευσιν τῶν ἀπλουστέρων ἀνατολικῶν, δι' ἐντέχων ἐπιχειρημάτων ἀναδεικνυόντων τὰ προτερήματα τοῦ Παπισμοῦ. Καὶ ἂν εὐρεθῆ ὅτι ἡ δημοσίευσιν καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ βιβλίου εὐχαριστεῖ τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν, προθύμως σὰς παρέχω συνέχειαν τῆς ἀντιγραφῆς.

Τελευτῶν δὲ, κ. συντάκτα, δὲν ἐπιχειρῶ νὰ δικαιολογήσω τὴν περὶ τὴν φράσιν ἀνωμαλίαν μου, περὶ ἧς ἄλλοτε ἱκανὰ ἔγραψα. Δὲν δικαιολογῶ οὐδὲ τὴν σχολαστικὴν ὄψιν μακρηγορίαν μου· «ἡ πολὺ δὲ λάλον» εἶπε Γρηγόριος Ναζιανζηνός, ὅστις ἔζησεν εἰς καιροὺς εὐτυχεῖς, ὑψωθείς καὶ εἰς τὸ ἀνώτατον τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, καὶ εἰς τὸν χορὸν τῶν ἁγίων δικαιοτάτα καταχθεῖς· ἐνῶ σήμερον ἂν ἔζη, οὔτε ὡς λαϊκὸς ἤθελεν ἔχει ψῆφον εἰς τὰς ἐκλογὰς, οὔτε ὡς ἱερωμένος ἤθελεν ἀξιοθῆ τοῦ ἐλαχίστου βαθμοῦ, ἀλλὰ μάλλον ἤθελε καταδιωχθῆ ὡς βλάσφημος καὶ ἀσεβῆς ὑβριστής, τολμήσας νὰ ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τὸν Σωτῆρα ὡς τινα ὑποκριτὴν μετὰ τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλων ἁγίων προσώπων.

I. Π. ΓΚΙΝΑΚΑΣ.

Σ. Σ. Τὴν διατριβὴν ταύτην, δημοσιευθεῖσαν πρότερον ἐν τῇ «Πανδῶ. α», καταχωρίζομεν καὶ

ἡμεῖς προθύμως εἰς τὸν «Ἰλισσόν», πρῶτον ἤδη πλήρη λαβόντες παρ' αὐτοῦ τοῦ συγγραψάντος, εὐγενῶς ἡμῖν αὐτὴν παρασχόντος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἐπιμενείδιον ὕπνον ἐκοιμάτο τὸ Στάδιον ὑπὸ τὰ χόματα ὅσα κατέρριψεν ὁ χρόνος ὁ πάσης καλλονῆς διαφθορεὺς, ὅτε μίαν ἡμέραν ἢ μὲν θερμὴ ξανθοῦ τῆς Γερμανίας τέκνου διάνοια ἀνέπλασεν ὑπὸ τὸν ἀγενῆ τῶν χωμάτων σωρὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὠραῖον τοῦ Ἡρώδου τὸ κτίσμα, ἢ δὲ ἀξίην ἦλθε τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ εὐπειθῆς ἐπίκουρος. Οὐχὶ πρῶτον ἦδη βλέπομεν τῶν Τευτόνων τοὺς ἐκγόνους μετὰ φιλερώτος σπουδῆς ἐπανάγοντας εἰς τὸ φῶς τὰ ἔργα ὅσα οἱ προπάτορες αὐτῶν Γότθοι ἠρέσκοντο μάλλον νὰ καταστρέφωσι. Γερμανὸς ἀνὴρ, ὁ Ludvig Ross, ἀνεῦρε τῷ 1835 τὰ λείψανα τοῦ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναοῦ τῆς Ἀθηνῶν Νίκης καὶ ἀνήγειρεν ἐκ νέου τὸ χαριτωμένον ἐκεῖνο ναΐδιον· Γερμανὸς, ὁ Strack, ἀνεκάλυψε τῷ 1862 ἐπὶ τῆς νοτίας τῆς Ἀκροπόλεως κλιτύς τὸ Διονυσιακὸν θέατρον. Γερμανὸς πάλιν σήμερον, ὁ κ. Ernst Ziller ἀνέσκαψε τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον καὶ ἀνεῦρε τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ διακοσμῆσεως. Οὐδόλως σκοποῦμεν διὰ τούτων νὰ ψεζῶμεν τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολουμένους, ὡς τινες οὐχὶ δικαίως ἐποίησαν, ἀλλ' οὐχ ἤττον ὀφειλομένον νὰ ἐκφράσωμεν πρὸς τὸν Γερμανὸν ἀρχιτέκτονα τὴν μὲν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην ὡς Ἕλληνας, τὰς δὲ εἰλικρινεστάτας εὐχαριστίας ὡς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἣν ἠθέλησεν ὁ Σύλλογος νὰ ἐκλέξῃ ἡμᾶς μέλη, διότι μετὰ τῆς μεγίστης εὐγενείας ὠδήγει ἡμᾶς ἐν τῷ Σταδίῳ, πλεονάκις αὐτὸ ἐπισκεφθέντας, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν ὅσας ἂν πληροφορίας τῷ ἐζητήσαμεν. Ἐνταῦθα δ' ὁ λόγος φέρει ἡμᾶς ν' ἀποδώσωμεν τὸν προσήκοντα ἐπαινον καὶ εἰς τὸν βασιλέα Γεώργιον, ἐκ τοῦ ἰδίου ταμείου χορηγήσαντα τὰ ἐξοδα τῶν

ἀνασκαφῶν, συμποσωθέντα εἰς δραχμὰς ἐνδεκακίχλιας καὶ τὸν τόπον ἐκεῖ ἀγοράσαντα.

Αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο κυρίως κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἐτελείωσαν μετὰ τοῦ Φεβρουαρίου τελευτώντος. Περιωρίσθησαν δὲ εἰς μόνον τὸ πεδῖον τοῦ δρόμου, ἔπου ἰκανὰ λείψανα ἀνευρέθησαν, ὡς θέλομεν ἴδει. Αἱ δὲ κλιτύες τῶν λόφων δὲν ἀνεσκάφησαν, διότι οὐδεμία ὑπάρχει πιθανότης ὅτι θὰ εὑρεθῶσιν αὐτοῖσι λείψανα τῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Ἡρώδου ἀνασκευὴν καλυψάντων ἐδωλίων, ἅτινα κατεστράφησαν, καθ' ἃ εἶπομεν ἄνωθι. Μόνον δ' ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς σφενδόνης ἐχαράχθησαν ἀρχομένων τῶν ἀνασκαφῶν δρόμοι, ἵνα δι' αὐτῶν ἀνέρχωνται αἱ φορτηγοὶ ἄμαξι αἱ τὰ ἐξαγόμενα χῶματα ὅπισθεν τοῦ λόφου ἀπάγουσαι. Τῆς ἐργασίας δὲ ταύτης ἐκτελουμένης ἀνήλθον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας Πεντελησίου λίθου κομμάτια μικρὰ πολλὰ, ἀνευρέθησαν δὲ καὶ μάρμαρα τρία ἢ τέσσαρα, τέλος δὲ ἐξεκαλύφθη καὶ πέτρινος θόλος, ὅστις βεβαίως ἐχρησίμευεν ὡς τι θεμέλιον πρὸς κατασκευὴν τῆς σφενδόνης διὰ προσχώσεως, ὡς ἄνω τέρω που εἶπομεν. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι θόλοι νὰ κρύπτονται ὑπὸ τὰ χῶματα τῆς σφενδόνης.

Περιωρίσθησαν λοιπὸν αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς δύο κυρίως μέρη, εἰς τὸ ἐπίπεδον ἀγωνιστήριον καὶ περὶ τὴν ὑπόγειον δίοδον, περὶ ἧς λέγομεν πρῶτον.

Διὰ τὴν εὐκολίαν τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τὴν εὐχερτεστέραν τῶν χωμάτων ἀπαγωγὴν ἢ ἔξω τοῦ σπηλαίου καὶ ὑπ' αὐτὸ ὁδὸς ἰσοπεδώθη καταστάσα ἄμαξιτῆ, οὕτως ὥστε νῦν εὐκόλως δύναται τις διαβαίνων ὑπὸ τὴν χθῆς καὶ πρῶν δυσανάβατον καὶ μόλις τοῖς προσαναβατικοῖς αἰγιδίοις προσετὴν ταύτην δίοδον ν' ἀνέλθῃ εἰς τῶν ἐκεῖ λόφων τὰς κορυφάς. Καθαρισθέντος δ' αὐτοῦ τοῦ τόπου ἀπὸ τῶν τῶ χρόνῳ συσσωρευθέντων χωμάτων ἀνευρέθησαν τεκμήρια μαρτυροῦντα ὅτι τὸ ὑπόγειον κοίλωμα ἀπετέλει κανονικὴν εἴσοδον φέρουσαν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν βουνῶν εἰς τὸ στάδιον. Καὶ δὴ ἀπὸ τῆς ἐξόδου τοῦ σπηλαίου ἀρχονται ὑψούμενοι ἑκατέρωθεν τοῖχοι κανονικοὶ ἐκ-

λίθου Πειραϊκοῦ, οἵτινες πιθανῶς ἐκαλύπτοντο ὑπὸ Πεντελησίου λίθου, ὡς εἰκόζομεν ἐκ τινος ἐπιτοπίως διασωθέντος τετραγωνικοῦ μαρμαροῦ (0,97 Γαλλικοῦ μέτρου). Πλὴν τούτων σωζονται αὐτοῖσι καὶ μέρη τοῦ μαρμαρίνου κρηπιδώματος ἐφ' οὗ ἦσαν ἐπιτεθειμένοι τῶν τοίχων οἱ Πεντελησίοι λίθοι. Ἡ κρηπίς αὕτη ἔχουσα ὕψος 0,30 δεξιᾷ μὲν τῷ εἰσερχομένῳ σώζεται διήκουσα ἐπὶ μέτρα 2, 28, ἀριστερᾷ δὲ ἐπὶ 1,46. Ἀπεκαλύφθησαν δ' αὐτοῖσι καὶ δύο βαθμίδες ἅπαν τὸ πλάτος τῆς εἰσόδου καταλαμβάνουσαι, συγκείμενον ἐκ μ. 4, 85. Ἐν τῇ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσιόντι ἄκρῃ τῆς ἀνωτέρας τῶν δύο τούτων βαθμίδων ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ δύο βαθμεῖαι ὀρθογώνιοι χαραγαί. Εἰς τί ἄρα αὗται ἐχρησίμευον; Μὴ ἐν αὐταῖς ἐγογγυλοῦντο σιδηραὶ κίγκλιδες; Εὐρέθησαν δὲ διὰ τῶν ἀνασκαφῶν εἰς βάθος τεσσάρων περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς τέως ἐπιφανείας, ἔνθα καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἄνωθι μνημονευθέντων ἀνεκαλύφθησαν, ὡς γὰρ ἐπὶ τῇ σφηνοειδῇ τῷ σχήματι μάρμαρα, ἅτινα, καθ' ἃ παρατηρεῖ ὁ βραχέα περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σταδίου κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα τοῦ Βερολίνου ἀνακοινώσας Karl Curtius, ἐχρησίμευον πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἄνω μερῶν τῶν τοίχων τῆς εἰσόδου, ἔνθα οὗτοι βαθμηδὸν χαμηλότεροι καθίσταντο, μετὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐπικλινούσῳ λόφου σειρῶν τῶν ἐδωλίων συγκατερχόμενοι. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς εἰσόδου ταύτης καὶ ἡ ἀνεύρεσις τῶν δύο βαθμίδων πρὸ πάντων καθιστῶσιν, ὡς καὶ ἄνωθι ἀνεφέραμεν, ἀπίθανον τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῆς ὑπογείου ὁπῆς εἰσῆγοντο ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰς τὸ πεδῖον τοῦ δρόμου τὰ ἄρματα καὶ θηρία. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν νομιζόμεν ὀρθὴν τὴν ἐν τῷ Bulletin de l'École Française d'Athènes (φύλλ. VII σ. 110) γνώμην τοῦ κ. H. Mamet, τὴν καὶ ὑπ' ἄλλων ἐν χρόνοις προγενεστέροις τῶν τελευταίων ἀνασκαφῶν ὑποστηρικθεῖσαν, καθ' ἣν τὸ μὲν σπήλαιον ἐλαξέθη ἐν τῷ βράχῳ ἵνα διὰ τούτου διαβαίνωσι τὰ θηρία, τὸ δ' ἀπέναντι τῆς εἰσόδου θωράκιον καὶ ἡ ὄψις τῆς οἰκοδομῆς τῶν τοίχων δεικνύουσιν ὅτι τὰ θηρία ἐξερχόμενα ἐκ τοῦ ὑπογείου καὶ θέ-

λοντα νὰ ὀρηθῶσιν εἰς τὸ Στάδιον ἀνεχαίτιζοντο ἐν τῇ ὀρηθῇ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου τοίχου καὶ ἠναγκάζοντο πρὶν εἰσέλθωσι νὰ διέλθωσι παραλλήλως ὄλου τοῦ μήκους τοῦ δρόμου ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν θεατῶν.

Καὶ τοιαῦτα μὲν τινα παρήγαγον εἰς φῶς ἐκ τῶν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς διακοσμῆσεως τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου αἱ περὶ τὸ ὑπόγειον σπήλαιον ἀνασκαφαί. Ἀνευρέθησαν δὲ αὐτοῖσι καὶ γλυπτικῆς ἔργα τινὰ οὐχὶ μεγάλης σπουδαιότητος, ἅτινα ὁμοῦ κατὰ καθῆκον ἀναφέρομεν. Εἰσὶ δὲ ταῦτα τεμάχιον μαρμαρίνης γλαυκῆς, ἴσως ἔδρας κόσμημα, καὶ μικρὰ νεανικὴ κεφαλή, εἰς τὸν Διόνυσον πιθανῶς ἀποδοτέα κατὰ τὸν προμνημονευθέντα Κούρτιον, τέχνης μετρίας καὶ ἐποχῆς ῥωμαϊκῆς. Πλείονος λόγου ἀξία, καίτοι μὴ ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὸ Στάδιον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τελούμενα ἀγωνίσματα, εἶνε ἡ ἐκεῖ που περὶ τὴν ὑπόγειον δίοδον ἀνευρεθεῖσα ἐπιγραφή

+ ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΟΝ ΤΗΝ ΑΓΑΘΗΝ ΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗΝ ΤΗΝ ΘΑΛΥΜΑΣΙΟΥ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΝ ΦΙΑΕΝΘΗΝ ΠΑΙΔΙΑ ΤΕΚΟΥΣΑΝ ΚΑΙ ΤΡΕΦΟΥΣΑΝ ΝΗΠΙΑ Η ΓΗ ΛΑΒΟΥΣΑ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΤΕΧΕΙ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΔΕΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐπὶ λίθου Πεντελησίου (ὕψους 0,36, μήκους 0,36) κεχαραγμένη ἀνήκει προφανῶς εἰς χρόνους κατωτάτους ὡς ἐκ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων δύναται τις νὰ εἰκόσῃ, εἰς τὴν σ'. π. χ. ἑκατονταετηρίδα ἀναγομένη. Ὡς βλέπει δὲ πᾶς τις ἡ ἐπιγραφή εἶνε νεκρικὴ οὐδεμίαν ἔχουσα πρὸς τὸ Στάδιον σχέσιν, τίς οἶδε δὲ πῶς αὐτοῖσι εὑρεθεῖσα ἢ πόθεν μετενεχθεῖσα. Σύγκειται δ' ἐκ πέντε στίχων, τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων προηγείται σταυρός· ἄνω δὲ τῶν γραμμάτων ὑπάρχουσιν ἀνθέμια, δι' ὁρίζοντος γραμμῆς ἀπὸ τοῦ ἐπιγράμματος χωριζόμενα. Εἶνε δὲ τὸ πεντάστιχον τοῦτο ἐπιγράμμα πεποιημένον εἰς τρίμετρα ἰαμβικά κακοζήλα καὶ πλήρῃ ἀναλύσεων τῶν μακρῶν εἰς βραχέας. Τὸ δὲ ὕψος αὐτοῦ εἶνε, ὡς βλέπει τις, κακόζηλον ὅσον καὶ οἱ στίχοι, οἵτινες ἄλλως οὐδεμίαν περιέχουσιν ἑκτακτον ἢ καλῶς ἐξευρημένην ἰδέαν ἐν τοῖς πολλοῖς δι' ἐπιγράμμα κατὰ τοὺς τῶν ἀρχαίων κανόνας πέντε

στίχοι· ἀκτῆς καθίσταται καὶ φορτικὴ ἢ ἐπανάλυψις τοῦ ἀρθροῦ τὴν ἐξάκις τιθεμένου καὶ πολλάκις ὄλωσ περιττοῦ ὄντος. Ἡ δὲ λέξις *φιένθεος* παρὰ τῷ Ὀρφεὶ μόνῳ ἀπαντωμένη (Ἰμν. εἰς Πάνα X. 5,21.— Ἄθην. X. 31,11) καὶ τὸν εὐκόλως ἐνθουσιαζόμενον σημαίνουσα φανερὸν ὅτι οὐδένα τόπον ἔχει ἐνταῦθα· ἐτέθη δὲ ἴσως τοῦ μέτρου χάριν, τοῦ ποιητοῦ θέλοντος ν' ἀποδώσῃ τῇ Ἀθηνοδώρα τὸ ἐπιθετον *φιλιθεος* ἢ μᾶλλον *θεοφιλης*. Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην, περὶ ἧς πολλῶ ὀλιγώτερα ἠθέλομεν εἶπει, ἂν δὲν ἦτο ἡ μόνη ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εὑρεθεῖσα, διότι πλὴν ταύτης μόνον ἐπιγράμματα τινὰ τεμάχια λίθων εἶδον τὸ φῶς.

Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ παρὰ τὴν ὑπόγειον δίοδον ἀνακαλυφθέντα. Παραλλήλως δὲ τοῦ λόφου τῆς σφενδόνης εὐρέθη τὸ τοῦς θεατὰς ἀπὸ τῶν σταδιοδρομοῦντων ἢ ἄλλως ἀγωνιζομένων ἀποχωρίζον *θωράκιον*, χαμαλὸν περίφραγμα ἐκ Πεντελησίου λίθου. Τὸ θωράκιον τοῦτο βεβαίως παρήλασσε τὰς πλευρὰς τῆς τε σφενδόνης καὶ τῶν δύο ἀπέναντι λόφων, καθ' ὅλον τὸ μήκος τοῦ Σταδίου διήκον· αἱ ἀνασκαφαὶ ὁμοῦ μόνον μέρος αὐτοῦ, περὶ τὴν σφενδόνην κυρίως, ἀπεκάλυψαν, τὸ δὲ λοιπὸν δὲν ἀνευρέθη, πιθανῶς τῶν μαρμαρῶν αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων καὶ ἀπαχθέντων πρὸς ἄλλην χρῆσιν. Τὸ σωζόμενον μέρος τοῦ μαρμαρίνου τοιχίου, ἀπὸ τοῦ νοτιανατολικοῦ λόφου ἀρχόμενον, χωρεῖ, τηρῶν διεύθυνσιν μνησοειδῆ καὶ παραλλάσσον τὴν σφενδόνην, πρὸς τὴν ἀπέναντι βορειοδυτικὴν πλευρὰν ἐπὶ μέτρα 14,74 σῶον ὄλωσ ὄν, ἔπειτα διακόπτεται ἐπὶ 1,45 ὅθεν ἐξέλιπον τὰ Πεντελησια μάρμαρα, σωζομένης μόνης τῆς ἐκ Πειραϊκοῦ λίθου βάσεως αὐτῶν, καὶ ἔπειτα ἐξακολουθεῖ σῶον ἐπὶ 0,85, ἐπομένως κατόπιν μόνης τῆς βάσεως ἄνευ μαρμαρῶν ἐπὶ μήκος μ. 6,00. Ἐπειτα ὑψοῦται καὶ πάλιν τὸ θωράκιον, πάντοτε παραλλήλως τῆς σφενδόνης βαῖνον καὶ πρὸς τὸν βορειοδυτικὸν λόφον διευθυνόμενον, ἐπὶ μ. 16,50, μεθ' ἃ ἔπεται μέτρον 1,00 ὅπου καὶ πάλιν μόνη ἡ κρηπίς διακρίνεται καὶ ἔτερον 1,00 ἐφ' οὗ σωζονται οἱ Πεντελησίοι λίθοι. Μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὸ θωρά-

κίον ἔνθα σώζεται ἔχει πᾶχος μὲν 0,33, ὕψος δὲ 0,48, τὰ δὲ ἀποτελοῦντα αὐτὸ μάρμαρα περατοῦνται εἰς ὀρθὰς γωνίας καὶ ἡ ἄνω ἐπίπεδος αὐτῶν ἐπιφάνεια δὲν εἶνε ἀρκούντως ὀμαλὴ καὶ λεία· τὸ τελευταῖον τοῦτο τεκμηριεῖ ὅτι τὸ ὕψος τοῦ θωρακίου δὲν ἦτο μόνον τηλικούτον ὅσον αὐτόθι φαίνεται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν σωζομένων λίθων ἦσαν ἐπιτεθειμένοι καὶ ἄλλοι, ὑψηλότερον αὐτὸ καθιστώντες. Τοῦτο δ' ἐπιμαρτυρεῖται μὲν καὶ ὑπὸ δύο πλακῶν μαρμαρίνων τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ θωράκιον πᾶχος ἔχουσῶν καὶ χαμαὶ που κατακειμένων, ἄνω δὲ μὴ εἰς γωνίας περατουμένων, τρανώτατα δὲ γίνεται φανερόν ἐν τῷ ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρω σημείου καὶ πέραν μέρει τοῦ θωρακίου. Διότι ἐκεῖθεν γίνεται τοῦτο ὑψηλότερον, συνιστάμενον ἐκ δύο σειρῶν λίθων, ὧν οἱ ὑπερκείμενοι κυρτοῦνται πρὸς τὰ ἄνω εἰς καμπύλην ἐπιφάνειαν ἀντὶ νὰ τελευτῶσιν εἰς γωνίας καὶ ὀρθογώνιον ἐπίπεδον, ἔχον δ' ἐν συνόλῳ ὕψος 1,13. Ἀπὸ δὲ τοῦ σημείου ἔνθα ἀρχεται ἐκ διπλῶν λίθων συνιστάμενον διήκει τὸ θωράκιον ἐπὶ 2,25, μεθ' ἃ ἔπεται κενὸς τόπος 1,00 ἔνθα ἐσώζεται μόνη ἡ κρηπίς καὶ ἔνθα παρενετέθη νῦν στήλη τις κολοσθεῖα, αὐτόθι που εὑρέθησα καὶ εἰς τὸν ἀρχιτεκτονικὸν διάκοσμον τοῦ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου ἀναμφιβόλως ἀνήκουσα. Μετὰ τὴν τετρακλιμένην ταύτην στήλην ἐξακολουθεῖ τὸ θωράκιον ἐπὶ 2,70 καὶ κατόπιν ἔπεται ἡ βᾶτις μόνη ἐπὶ 0,95, ἔπειτα δὲ πάλιν σειρά διπλῶν λίθων καταλαμβάνει 0,88. Ἐκείθεν δὲ πάλιν μόνον μία σειρά λίθων τοῦ θωρακίου διεσώθη ἔχουσα ὕψος οἷον καὶ ἀλλαχόθι 0,48 καὶ ἐπεκτεινομένη ἐπὶ 8,50. Μετὰ δὲ τὴν ἔκτασιν τοῦ μονολίθου τούτου μέρους δὲν εὑρέθησαν πλέον λίθοι, ἀλλὰ χωρεῖ μόνον ἔτι ἐπὶ μέτρα τινὰ ἢ ἐκ Πειραϊκοῦ λίθου κρηπίς, ἥτις τέλος καὶ κρύπτεται ὑπὸ τὸ ἐπ' αὐτῆς ἀβαθεῖς χώματος στρώμα.

Ὁμοκύκλως δὲ τῷ θωρακίῳ καὶ εἰς ἀπόστασιν πλάτους 2,80 εὑρέθη βάσις ἐκ Πειραϊκοῦ λίθου, οὐδαμοῦ φέρουσα ἐπ' αὐτῆς μάρμαρα. Πιθανῶς ἡ βάσις αὕτη ἀνεῖχε τοὺς λίθους τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν πρώτην σειράν τῶν ἐδωλίων τῶν ἐραπλουμένων ἐπὶ τῆς κλιτύος τῶν ἐπικλινῶν λόφων, ὡς βλέ-

πομεν τοῦτο ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἡρώδου ἐπὶ Ῥηγίλλῃ. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῆς βάσεως ταύτης καὶ τοῦ θωρακίου χώρῳ ἀπαντῶνται τοῦ καὶ τοῦ μαρμαρίνοι πλάκες στρωννύουσαι τὸ ἔδαφος καὶ τετράγωνοι ὀπαὶ ὑφ' ἃς διακρίνεται ὀχετός.

Ἐκτὸς τούτων ἐγκεκολλημένα ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς σφενδόνης εὑρέθησαν ἀνά δύο μάρμαρα ὧν μόνον τὸ πᾶχος εἶνε ὄρατόν, 0,98 ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα κατ' ἀποστάσεις 8,25. Εἶνε δὲ ταῦτα ἀρχαὶ τῶν ἀναβιβασθῶν ἢ κλιμάκων δι' ὧν ἀνέβαινε τὸ πλῆθος εἰς τὰ ἐπὶ τῶν λόφων ἐδώλια, διαιρούμενα διὰ τῶν κλιμάκων τούτων, ὅπως ἐν τοῖς θεάτροις, εἰς κερκίδας ἔχούσας σχῆμα κώνου κολοβοῦ. Εὑρέθησαν δὲ ἐν τῷ λόφῳ τῆς σφενδόνης ἔχνη ἐπτὰ τοιούτων κλιμάκων, δι' ὧν ὁ λόφος οὕτω διχρεῖτο εἰς ὀκτώ κερκίδας.

Ἐκ τοῦ μέρους, ἔνθα ἐστήθη, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, μεταξὺ τῶν λίθων τοῦ θωρακίου κίων τετρακλιμένος, ἀρχομένη, χωρεῖ καθεῖως πρὸς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν εἰς τὴν ὁμῶς δὲν φθάνει, μὴ διασωθεῖσα τελείως, ὑδρορροή ἢ ὀχετός διήκει ἐπὶ 15,55, ὁπόθεν κλάδος αὐτοῦ ἀναχωρῶν καὶ ἐπὶ 0,30 μόνον διασωθεὶς λαμβάνει τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀφετηρίας, κατόπιν δὲ χωρεῖ ἔτι πρὸς τὴν νοτιανατολικὴν πλευρὰν ἐπὶ 4,20. Οὕτω δὲ φαίνεται ὅτι ὁ ὀχετός οὗτος συνέχετο μετ' ἄλλου κλάδου, διερχομένου μὲν διὰ τοῦ μέσου τοῦ δρόμου, καταλιπόντος δὲ ἔχνη τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀφετηρίαν, ἣτινα δύναται τις νὰ ἴδῃ ἀνερχόμενος εἰς τὸ στάδιον.

Εἰς ἀπόστασιν 19,00 περίπου ἀπὸ τοῦ προμνημονευθέντος ὀχετοῦ τοῦ ἐνοῦντος τοὺς δύο κατέναντι λόφους εὑρέθησαν ἐπὶ μήκος 2,00 περίπου τετραγωνικοὶ Πεντελῆσιοι λίθοι, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἔχει τετράγωνον ὀπὴν ἐν τῷ μέσῳ. Τὰ μάρμαρα ταῦτα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπῆρτιζον τὴν ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ἵπποδρόμοις καλουμένην *spina* καὶ ἀνιδρύθησαν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ ἐπὶ Ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὅτε καὶ ἵππων δρόμοι ἐν αὐτῷ ἐτελοῦντο. Ἦν δὲ ἡ *spina* χθαμαλὸν τεῖχος, ἐκτεινόμενον κατὰ μῆκος ἐν μέσῳ τῷ ἵπποδρόμῳ, χρησιμεύον εἰς προσδιορισμὸν τοῦ μήκους τοῦ δρόμου καὶ

περὶ τὸ ὅποιον τὰ ἄρματα ἐπτάκις ἐστρέφοντο. Εἰς ἐκάστην τῶν δύο ἄκρων τοῦ τοιχίου τούτου, μικρὸν αὐτοῦ ἀπέχουσα, ἔκειτο νύσσα (meta) συνισταμένη ἐκ μαρμαρίνης βάσεως ἐφ' ἧς ὠρθοῦντο τρεῖς κίονες. Ἡ στροφή τῶν ἀρμάτων ἐγένετο μετὰ τῶν νυσσῶν καὶ τοῦ μέσου τοιχίου, τῆς σπίνας, ἥτις ἦν κεκοσμημένη διὰ κίωνων, βωμῶν, ἀγαλμάτων καὶ δι' ἐπτὰ ὑδροβόλων δελφίνων, οὓς εἰσήγαγεν ἐν Ῥώμῃ τὸ πρῶτον ὁ Μάρκος Ἀγρίππας, πιθανῶς κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὰς ἐπὶ τιμῇ τοῦ Ἰππείου Ποσειδῶνος τελουμένας σταδιοδρομίας (Guhl und Koner «*Leben der Griechen und Römer* 1862» σ. 324). Εἰς τὸ τοιχίον λοιπὸν τοῦτο, τὴν *spina*μ, ἀνήκον οἱ εἰρηθέντες πέντε ἢ ἔξι λίθοι, ἐν δὲ ταῖς ὀπαῖς αὐτῶν ἦσαν ἐντεθειμένα ἴσως ἀγαλμάτια, βωμοὶ ἢ στήλαι.

Εὑρέθη τέλος καὶ χθαμαλὸς ἡμικυκλοειδὴς τοίχος ἐκ πετρῶν, οὔτινος τὸ μέσον σημεῖον ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὀχετοῦ περὶ τὰ 35,00 καὶ ὅστις σχηματίζει σχεδὸν κύκλον μετὰ τοῦ μνησοειδοῦς θωρακίου. Ἀλλὰ τὸ τοιχίον τοῦτο εἶνε κτίσμα πολλῶν μεταγενέστερον, ἴσως ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ξένων δυναστῶν ἀνεγερθὲν, ἵνα καταστήσῃ τὸ στάδιον χρήσιμον εἰς τὰ ἵπποτικά αὐτῶν *tournois*, εἰς τὰς *ζουστρας* καὶ τοὺς *τορνεμέδες*, ἣτινα ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς περιγράφει (X, 8).

Περὶ τοῦτο τὸ μέρος, τὸ μεταξὺ τοῦ ἡμικυκλοειδοῦς πετρίνου τοιχίου καὶ τοῦ θωρακίου, εὑρέθη καὶ δικέφαλος τις Ἑρμῆς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ τοῦτον περιγράψωμεν, περατοῦντες οὕτω τὸν περὶ τῶν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ τελευταίων ἀνασκαφῶν λόγον, δὲν νομίζομεν ἀσκοπον, τοῦ λόγου παρεμπροσθέντος, νὰ εἰπωμέν τινα περὶ Ἑρμῶν καὶ τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις χρήσεως αὐτῶν.

Περὶ τοῦ πόθεν παρήχθησαν οἱ Ἑρμαὶ ὑπάρχει συζήτησις παρὰ τοῖς ἀρχαιολόγοις, τῶν μὲν θελόντων ὅτι ἐκ τῶν σωρῶν προήλθον καὶ εἰσὶ μαρτύριον τῆς βεβαιότητος προόδου τῆς τέχνης, τῶν δὲ ἀντιλεγόντων ὅτι ἢ ἐπὶ τῶν Ἑρμῶν παριστωμένη κεφαλὴ εἶνε δειγμὰ τοῦ ἐναντίου, ἐλέγχουσα τὴν ἔχνην ἤδη διαμεμορφωμένην (Πρόβλ. Ott. Müller *Arch. der Kunst* § 67). Διότι τοιοῦτό τι εἶνε

οἱ Ἑρμαὶ, στήλη ὑψηλὴ, τετράγωνος συνήθως (Θουκυδ. ΣΤ' 27.—Παυσ. IV, 33, 4) καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄκωλος, φέρουσα δ' ἄνω κεφαλὴν. Εἰς τὴν ἀπλὴν ταύτην στήλην προσετίθεντο ἐνίοτε καὶ μέλη τινὰ τοῦ σώματος. Καὶ οὐχὶ μὲν σπάνιον ἦτο τὸ στήθος, ὅπως φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ παρὰ Παυσανίαν (IX, 40, 2) ἀγάλματος τῆς Ἀριάδνης, ὅπερ *κάτεισιν ἀντὶ ποδῶν ἐς τετράγωνον σχῆμα*, συνθέστατος δὲ ὁ φαλλὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς στήλης, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν πλείστων μέχρι τοῦ νῦν σωζομένων Ἑρμῶν, ὧν τινες ἀπεθησαύρισεν καὶ τὸ ἐν τῷ Βραχαιοῦ Μουσεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Βραχίονας οἱ Ἑρμαὶ δὲν εἶχον ἢ σπανιώτατα καὶ ἐν χρόνοις μεταγενετέροις· ἀντ' αὐτῶν δ' εἶχον προκρόστους ἀφ' ὧν ἐξηρτῶντο ἀνθέων στέφανοι. Κατεσκευάζοντο δὲ οἱ Ἑρμαὶ οὐχὶ μόνον ἐκ μαρμαροῦ, ἀλλὰ καὶ ἐκ χαλκοῦ καὶ ἐκ ξύλου (C. W. Müller ἐν ἄρθρῳ *Hermes* τῆς *Allg. Encycl.*), ὁ δὲ Κικέρων (*Epist. ad Att.* I, 8) ἀναφέρει Ἑρμᾶς, ὧν ἡ κεφαλὴ ἦν χαλκῆ, ἐπιτεθειμένη ἐπὶ μαρμαρίνου στόλου. Καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μὲν εἰσὶ γυμνοὶ, ἐνίοτε δὲ φέρουσιν ἱμάτιον (Παυσ. VIII, 39, 4—Διογ. Λαέρτ. V, 82).

Ἡ ἐπὶ τῆς τετραγώνου στήλης κεφαλὴ συνήθως ἦν Ἑρμού, διότι ὁ θεὸς οὗτος εἶχε πλείστας ιδιότητας, παριστάμενος ὡς ἔρρος τῶν ὄδων (ἐνόδιος), τῶν πυλῶν (προπυλαῖος), τῶν προθύρων (στροφαῖος), τῆς ἀγορᾶς (ἀγοραῖος) καὶ τῶν ἀγῶνων (ἀγώνιος, ἐναγώνιος). Διὰ τοῦτο ἀνήγειρον Ἑρμᾶς οἱ Ἕλληνας ἐν ταῖς γωνίαις τῶν ἀγυῶν, ἐν ταῖς λεωφόροις καὶ ἐν ταῖς τριόδοις. Ἐν Ἀθήναις μνημονεύονται ἐκτὸς τῶν Ἑρμῶν οἷτινες κατὰ Θουκυδίδην (Σ', 27) *μιᾷ νυκτὶ περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα* ὑπὸ τῶν Ἑρμοκοπιδῶν πολλοὶ ἄλλοι, ἐν οἷς τρικέφαλος τις ὑπὸ τοῦ Ἀρποκρατίωνος (ἐν λ. Ἑρμαὶ) ἀναφερόμενος καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Τελεσαρχίδου γλυφεὶς τετρακέφαλος (Βύσταθ. εἰς Ἰλ. Ω, 333). Γνωστὸν δ' εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος (Ἰππ. 229) λεγόμενον περὶ τοῦ Ἰππάρχου ὅτι ἔστησε κατὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ τε ἄστεος καὶ τῶν ἀγρῶν Ἑρμᾶς, ἐφ' ὧν ἐπέγραψεν ἑμμετρα ἠθικὰ παραγέλματα. Σπανιώτερον ἐτίθεντο Ἑρμαὶ εἰς ναοὺς (Θουκ. ἐνθ. ἀν.—Σχολ. Ἀριστ. εἰς Πλούτον στ. 1555), ἐπὶ τάφων

(Αιλ. Ποικ. Ἱστορ. II, 26—Cic. de Legg. II, 26) καὶ ἐπὶ γεφυρῶν (Ἀμμών. XXXI, 2). Ἡ ἐν Ἀθήναις Ποικίλη Στοὰ ἦν κεκοσμημένη δι' Ἑρμῶν (Σουΐδας ἐν λ. Ἑρμῶν). Ἐπ' ἴσης ἐτίθεντο Ἑρμαὶ ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ τοῖς γυμνασίοις. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παρὰ τῶν Ἑλλήνων παραλαβόντες τὴν χρῆσιν ἵστασαν τοὺς Ἑρμᾶς οὐ μόνον ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ τριόδοις (Viacus, Trivius), ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, ταῖς ἐπαύλεσι καὶ τοῖς τόποις τῶν δημοσίων θεαμάτων.

Τὴν κεφαλὴν ὅμως τοῦ Ἑρμοῦ συνήθηστατα ἀντικαθίστα προτομὴ ἄλλου θεοῦ ὡς τοῦ Ποσειδῶνος (Παισ. VIII, 35, 6), τοῦ Διὸς (VIII, 48, 4) κτλ. ἢ καὶ ἀνδρὸς σοφοῦ, τυράννου, στρατηγῆς ἢ ὀπωσδήποτε ἐπιφανοῦς, ὡς τοῦ Ὀμήρου, Περιάνδρου, Θεμιστοκλέους, Σωκράτους (παρὰ Visconti). Γυμνασιαρχῶν (ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς ἐνταῦθα Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας).

Συχνάκις φέρονται τὰ ὀνόματα Ἑρμαθηνᾶ, Ἑρμπρακλῆς, Ἑρμάνουβις, Ἑρμέρωσ κτλ. Ἐδήλου δ' αἱ λέξεις αὗται κατὰ τινὰς μὲν προτομὰς διπλᾶς, τοῦ Ἑρμοῦ δὴλα δὴ καὶ καὶ τοῦ θεοῦ μεθ' οὗ τὸ ὄνομα αὐτοῦ συντίθετο εἰς λέξιν μίαν, κατ' ἄλλους δὲ μίαν μόνην κεφαλὴν τὴν τοῦ δεῖνος ἢ δεῖνος θεοῦ ἵσταμένη ἐπὶ τῆς τετραγώνου στήλης ὡς συμβούλου τοῦ υἱοῦ τῆς Μαίας.

Τέλος ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἀπαντῶνται καὶ Ἑρμαὶ δικέφαλοι ἢ δίγλυφοι (Πρβλ. A. Rich «Dictionnaire des antiquités Romaines et Grecques» σ. 347) ἔχοντες δύο κεφαλὰς δύο ἀνδρῶν ἢ δύο θεῶν ἢ ἀνδρὸς καὶ γυναῖκος, θεοῦ καὶ θεαίνης.

Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος ἀνάγεται καὶ ὁ ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ εὐρεθείς. ἔχει δὲ οὗτος ἐν συνόλῳ ὕψος 0,90 καὶ ἡ διατήρησις αὐτοῦ εἶνε ἀρίστη· φέρει δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν προτομὴν ἀνδρὸς μακρὰν ἔχοντος τὴν γενειάδα καὶ βοστρυχώδη τὴν κόμην, ἀφ' ἑτέρου δὲ προτομὴν νέας γυναῖκος, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς ὁποίας κατέρχονται δύο πλόκαμοι, εἰς ἐκατέρωθεν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνδρὸς ἀπεδόθη μὲν καὶ ἄλλως, ὀρθοτέρᾳ ὅμως φαίνεται ἢ γινώμη καθ' ἣν ἀποδίδεται εἰς τὸν Διόνυσον. Ὁ παυγωνοφόρος θεὸς ὁμοιάζει πρὸς τὴν ἐπὶ

ἄλλων τε Ναξίων νομισμάτων εἰκονιζομένην κεφαλὴν τοῦ Ἰνδικοῦ Βάκχου (Mionnet Descr. des Med. ant.-Suppl. τ. Δ' σ. 396) καὶ πρὸς τὴν ἐπὶ ἀνεκδότου ἀργυροῦ διδράχμου κοσμοῦντος τὴν συλλογὴν τοῦ ἀξιοτίμου πρεσβευτοῦ τῆς Πύλης κ. Ἰω. Φωτιάδου. Ἐν μὲν τῷ ἔμπροσθεν τοῦ ὠραιότητος τούτου νομίσματος εἰκονίζεται κεφαλὴ Βάκχου γενειῶντος καὶ κισσοφόρου πρὸς δεξιὰ, ἐν δὲ τῷ ὀπίσθεν Ζεὺς ὄρθιος καὶ γυμνός πρὸς τὰ δεξιὰ ἐστραμμένος καὶ διὰ μὲν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐντεταμένης κρατῶν τὸν αἰτόν, διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ὑψωμένης κρατῶν ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ Διὸς ὑπάρχουσι αἱ ἐπιγραφαὶ ΝΑΞΙ. . . ΜΗΚΑΝ. . . καὶ ἐν τῷ πεδίῳ μονόγραμμα.

Τὴν δὲ γυναικείαν κεφαλὴν νομίζει ὁ κ. Σ. Κόμνος (Αἰῶνος ἀρ. 2526 45 Ἰανουαρίου 1870) ὡς εἰκόνα Ἀριάδνης, εὐρῶν αὐτὴν ὁμοιάζουσαν τελείως πρὸς λίθον ἀμέθυστον τῆς συλλογῆς αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῆς ἀμπέλου ἐν Νάξῳ ἀρπαγείταν νεάνιδα ἀναμφισβητήτως ἀπεικονίζοντα. Ἡ δ' ὑπόθεσις αὕτη τόσῳ πιθανωτέρα φαίνεται ὅσῳ καὶ ἄλλοτε ἀπαντῶνται ἐπὶ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ Ἑρμοῦ δύο κεφαλαὶ θεῶν ἢ βροτῶν ἐχόντων σχέσιν πρὸς ἀλλήλους.

Ἡ ἐργασία τοῦ Ἑρμοῦ τούτου εἶνε ἀρκεύτως ἐντεχός, οὐδὲ καταδεικνύει ἔκπτωσιν τῆς τέχνης· ἀλλὰ δὲν πιστεύομεν πάλιν, ἂν καὶ ἀφ' ἡμῶν τῶν νεωτέρων γνώμη πρόσεστι, ν' ἀνέρχεται εἰς τὸν γ'. π. χ. αἰῶνα ὡς ὁ κ. Κόμνος (ἐνθ. ἀν.) διῆσχυρίζεται.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν Ἑρμῆν τοῦτον καὶ συνόλως τὰ ἐξαγόμενα τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ κ. Ziller ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ γενομένων ἐσχάτως ἀνασκαφῶν. Δυστυχῶς ὑπὸ τὸ χῶμα τὸ καταρρῦεν ἐκεῖ ὑπὸ τῶν αἰῶνων δὲν ἀπεκαλύφθη ἔκτακτόν τι· οὐδ' ἐπιγραφὴ τις ἱστορικᾶς ἀμυθολογίας διασαφηνίζουσα ἀνευρέθη οὐδὲ κομψὸν καὶ χάριεν ἀνάγλυφον ἢ ἀγαλμάτιον σμίλης τεχνήσεως καὶ καθαρῶς Ἑλληνικῆς. Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὸν Ἑρμῆν ἔχοντά τινα ἀξίαν, περὶ τῶν λοιπῶν δύναται τις νὰ παρρωθήσῃ τὸ τοῦ Σοφοκλέους ἐν Φιλοκτήτει

αὐτόξυλον γ' ἔκπωμα, φλαουρογοῦ τινος τεχνήματ' ἀνδρὸς.

Ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα ὄντα τὰ κατὰ τὸ Στάδιον, μάρμαρα κοινὰ καὶ ἀλάξευτα, πέραι μολίς εἰς τετραγώνους πλάκας διαμορφωθείσαι, ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὸ Στάδιον τοῦ Ἡρώδου καινουργῆς ἔτι καὶ πολυθρόνον ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ὅταν ἐκεῖ πορευόμεθα ἢ φαντασία ἀνακαινίζει καὶ συμπληροῖ τὰ τμήματα τῶν μαρμάρων, καὶ φερόμεθα τότε θεαταὶ ἀγῶνος εὐγενούς καὶ Ἑλληνικοῦ, ὅπου ἄθλον ἦν εἰς ἀμφοτέρους ἐλαίου καὶ δόξα ἐν ὄνομα χαρασσόμενον ἐπὶ στήλης λιθίνης.

Τοιοῦτον τὸ πνεῦμα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, οἵτινες παρήγαγον ἔργα, ὧν ἡ μνήμη θέλει ἐπιζῆσει αἰωνία, ἀγῆρως ἀς εἴπω μᾶλλον, διότι τὸ γῆρας εἶπερ τι καὶ ἄλλο ἐκείνοι ἐφοβοῦντο καὶ διὰ τοῦτο ἐφρανάζοντο εἰς τέτιγα μεταμορφωθέντα τὸν γέροντα Τιθωνόν. Ἀνέγνων ἐσχάτως ἐν τῇ Revue des deux Mondes περὶ Σουηδικῆς τινος παραδόσεως, ἣν συγχωρήσατέ μοι νὰ παραθέσω ἐνταῦθα, τελευταῖον τὸν περὶ Παναθηναϊκοῦ Σταδίου λόγον. Ὁ ἅγιος Λαυρέντιος προσερχόμενος ἐκ Σαξωνίας συναντᾷ γίγαντά τινα ἐγγύς τοῦ Lund «Θά σοι κτίσω ἐκκλησίαν, τῷ λέγει ὁ γίγας, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μοι δώσης ὅταν τελειώσω τοὺς δύο ὀφθαλμούς σου, ἐκτὸς ἂν μαντεύσης τὸ ὄνομά μου». Ὁ ἅγιος ἀποδέχεται τὴν πρότασιν, ὁ γίγας ἐπιδίδεται εἰς τὸ ἔργον καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας εἶχεν ἤδη κτίσει εὐθέμελον ἐκκλησίαν. Ὁ ἅγιος ἤρχισεν ἤδη νὰ ἀνησυχῆ περὶ τῶν ὀμμάτων, ὅτε αἴφνης ἀκούει φωνὴν κραυγάζουσαν «Κοιμοῦ ἡσύχιος, θύγατερ, θὰ λάβῃς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἀγίου, οὗς ὁ πατήρ σου Φίνν σοι ὑπέσχεθη». Ὁ ἅγιος τρέχει πρὸς τὸν ναὸν καὶ ἀνακράζει «Καλεῖσαι Φίνν». Βλέπων ὁ γίγας ὅτι ἠττήθη καταβαίνει μετὰ μανίας ὑπὸ τὸν θόλον τῆς ἐκκλησίας θέλων νὰ ἀνατινάξῃ αὐτήν. Ἀλλ' ἴδε· αἴφνης μετεμορφώθη εἰς πέτρινον στυλοβάτην. «Ὅμοίαν μαγικὴν δύναμιν, ἀνακαλοῦσαν τὴν Σουηδικὴν ταύτην παράδοσιν, ἔχει καὶ τὸ πνεῦμα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, τοιαύτην ὥστε καὶ ὁ ψυχρότερος τῶν ἔργων αὐτοῦ παρατηρητῆς καὶ ὁ θερμότερος πολέμιος νικᾶται ὑπὸ τοῦ κάλλους, καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ μεγαλείου, ἀλλ' ἀναβλέπων καὶ θεωρῶν

τὸν νικητὴν δὲν αἰσχύνεται οὐδὲ μεμψιμοῖρεῖ διὰ τὴν ἤτταν.

Π. Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ.

ΑΛ. Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

ΣΠ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ Εἰσηγητής.

ΕΝ ΘΥΜΑ ΤΗΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑΣ.

ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΕΡΡΙΚΟΥ ΜΥΡΙΕΡΟΥ.

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ζ'.

Ἐρωσ ἐν γάμῳ.

Εὐτυχὴς πρὸς Ῥαιῦμόνδον.

«Ὀἶμοι! φίλτατε, ὑπέστην καγὼ τὴν κοινὴν τύχην»—ἠπατήθην.

«Τῇ ἐπιούσῃ τοῦ γάμου, ἡ σύζυγος διέψευσε τὴν μελλόνουμπον.

«Αἱ λευκαὶ χεῖριδες ὑπὸ τὰς ὁποίας ἤλπίζον νὰ εὐρω γαμψόνουχας, ἔκρυπτον χεῖρας, αἵτινες ἤθελον κατασχῶναι τὴν ἑλληνικὴν ἀγαλματοποιίαν.

«Ὀδηγῶν τὴν σύζυγόν μου εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἔχαιρον ἐνδομύχως παρατηρῶν ἀπαυγάζοντας διὰ μέσου τοῦ κρηδέμνου αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμούς της, λαμπρονομένους ὑπὸ διαπύρου τινος ἀκτίνας, ἥτις ἐμελλε νὰ ἀνάψῃ τὴν συζυγικὴν μου κόλασιν.

«Πικρὰ πλάνη!

«Μόλις ἀπεμάκρυνα τὸ κρηδέμνον ἐκεῖνο, ἀντὶ τοῦ δαίμονος, ὃν προσεδόκων, εὐρέθην ἀπέναντι ἀγγέλου, καὶ ἀκουσίως μου ἠναγκάσθη νὰ ταπεινώσω τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπέναντι τῆς λάμπσεως τῆς χρυσῆς ἀγλῆς, ἥτις περιέβαλλε τὸ μέτωπόν της.

«Τὸ εὐεργετικὸν πνεῦμα, ὅπερ αἰείποτε κατεπτεύει τὰ βήματά μου, με ἠκολούθησε καὶ ἐνταῦθα· καὶ πρώτῃν ἤδη φορᾶν διέψευσε τὰς ἐλπίδας μου.

«Ὅχι· ἀδύνατον νὰ ἔχῃ ἄλλως — ὄχι, δὲν ἐνυμφεύθην τὴν δεσποινίδα δὲ Μαρέν. Ἡ σύζυγός μου μετεβλήθη κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου. Βεβαίως, μεταμόρφωσις τις ἔσχε χώραν. Ὄθεν, περὶ οὐδενὸς πλέον θὰ ἀμφιβάλλω. Πιστεύω εἰς τὴν μυθολογίαν, εἰς τοὺς Ἀραβικοὺς μύθους, καὶ ἐν γένει, εἰς πᾶ τὸ ἀπίστευτον.

«Τὸ ψευδές — εἶναι τὸ ἀληθές.
«Ἡ Οὐρανία εἶναι πράγματι Οὐρανία. Μοὶ ἔφεραν ὡς προῖκα κάλλος, ἀπέναντι τοῦ ὁποῖου οἱ ζωγράφοι· ὅλοι ἤθελον συντριψοῦν τοὺς χρωστήρας των καὶ ἀπαντες οἱ ποιηταὶ ἤθελον λησμονήσῃ τὸ ἴνδαλμα αὐτῶν. Εἰς ἀνιἀλλαγμα τοῦ δακτυλίου μου, μοὶ ἔθεσεν ἐν τῇ χειρὶ κλειδα διὰ τῆς ὁποίας ἠνέωξα νέαν εὐδαιμονίαν, ἀγνωστον μέχρι τοῦδε εἰς ἐμὲ — εἰς ἐμὲ, ὅστις τσοσάυτας ἐγνώρισα, καὶ τόσον τὰς ἐγνώρισα!

«Ἐπέπρωτό μοι νὰ καταστῶ ὁ Χριστὸς φορὸς Κολόμβος τῆς νέας ταύτης Ἀμερικῆς, τῆς ὁποίας τσοσούτοι πρὸ ἐμοῦ μάταν ὠνεύρευσαν τὴν κατάκτησιν.

«Συνελόντι δ' εἰπεῖν, φίλτατέ μοι, ἡ Ἐδὲμ, ἦν ἄρτι ἀνεκάλυψα, καὶ ἐφ' ἧς οὐδεὶς πρὸ ἐμοῦ ἐπάτησε, ἡ μυθώδης καὶ παράδοξος αὕτη χίμαιρα, ἧτις δι' ἐμὲ κατέστη ἀλήθεια . . . καλεῖται.

«Ἐρωτὸς ἐν γάμῳ.

«Εἰς τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις, σὲ βλέπω, ἢ μᾶλλον σὲ ἀκούω ἐντεῦθεν ἀναπέμποντα ἐπιφωνήσεις ἱκανὰς νὰ πληρώσωσι τρεῖς ὄλας τραγωδίας.

«Ἐρωτὸς ἐν γάμῳ! Ἵψιστε Θεέ! καὶ εἶναι δυνατόν νὰ τολμήσῃ τις νὰ συζύξῃ ἡ δύο παρομοίας ἀντιθέσεις . . . τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ — τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν — τὴν γαλῆν καὶ τὸν κύνα — τὸν ἔρωτα καὶ τὸν γάμον, τέλος πάντων!

«Τί· τὸ θέλεις; Οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. — Εἶμαι νυμφευμένος ἐν τάξει. Τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία πιστοποιοῦσι τοῦτο. Ὅσον δὲ δι' ἐρωτόληπτος . . . ἐκ τῆς ἐπιστολῆς μου δύνασαι νὰ συμπεράνῃς ὅτι εἶμαι ὅσον οὐδέποτε ὑπῆρξα ἢ μᾶλλον, πρῶτην φοράν κατέστην τειοῦτος. — Οἱ προηγούμενοι ἔρωτές μου δὲν ἦσαν ἢ στοιχειώδη μαθήματα,

Τότε ἐδιδασκόμεν νὰ ἀγαπῶ σήμερον, τὸ γινωρίζω.

«Ἡ Οὐρανία μοὶ τὸ ἐδίδαξε.
«Ναί, φίλτατε, ἐρῶμαι τῆς συζύγου μου· καὶ μόνον ὅτι τοῦτο δύναται νὰ με καταστήσῃ γελοῖον, θὰ κηρύξω ὑψηλοφῶνως τὸ πάθος μου. Ὅλὰ περιφρονήσω τὰ σκώμματα τῶν ἀνθρώπων. Βεβαίως, τὴν φοράν ταύτην, οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ μοὶ ἀποδώσῃ δίκαιον.

«Ἀλλὰ, τί με μέλλεις; — ἀγαπῶ.
«Ἀγαπῶ! — Πολλάκις ἡ διανοιά μου ἐβασάνισε τὴν λέξιν ταύτην, καὶ οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ κατανοήσω τὴν οὐσιώδη καὶ βαθεῖαν αὐτῆς ἔννοιαν. Δι' ἐμὲ, ὁ ἔρωτὸς ἦτο ποίημα εἰς γλώσσαν ξένην, ὃ εἰς μεταφράσεις μόνον ἀνεγίνωσκον.

«Σήμερον, τὸ ἀναγινώσκω εἰς τὸ πρῶτότυπον.

«Πόσον παράδοξος ἡ εἰμαρμένη μου! νὰ εὔρω τὸν ἔρωτα εἰς τὸν γάμον, — εἰς τὸν γάμον, ὅστις εἶναι πρὸς τὸν ἔρωτα ὅτι ἡ πνευματικὴ ἀντίλια εἰς τὸ πτηνόν — ἐν πνικτήριον.

«Σὺ, ὁ σκεπτικὸς, θὰ μοὶ εἴπῃς ἴσως ὅτι εὐρίσκομαι εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τῆς σελήνης τοῦ μέλιτος, καὶ ὅτι ἐκλαμβάνω τοὺς σπινθῆρας ἀντὶ ἀστέρων. — Δὲν ἔχω τί νὰ σοὶ ἀπαντήσω, ἀφοῦ δὲν γνωρίζεις τὴν Οὐρανίαν!

«Γνωρίζεις ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἐνυμφεύθην, καὶ ἐνθυμῆσαι προσέτι διατὶ ἐξέλεξα τὴν δεσποινίδα δὲ Μαρέν. — Ἀλλὰ σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ σύζυγός μου μετεβλήθη κατὰ τὸν γάμον.

«Ἡ Οὐρανία, ἐνὶ λόγῳ, εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ ἰνδάλματός μου.

«Ἐνυμφεύθην τὸ ὄνειρόν μου.

«Καὶ ὅμως, ἐὰν ὑπῆρξε ποτὲ χίμαιρα ποιητοῦ ἢ ἔραστου ἀδύνατος νὰ πραγματοποιηθῆ, ὑπῆρξε βεβαίως ἡ ἐμῆ.

«Ἐἶπον, ἡμέραν τινα, εἰς τὴν καταδιώκουσάν με εὐδαιμονίαν. — εἶδ' οὐ, ἀόρατος δύναμις ἧτις με κρατεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα σου· σὺ, ἧτις τὰ πάντα δύνασαι δι' ἐμὲ, δὲν θὰ δυνήθῃς νὰ μοὶ εὔρῃς μεταξὺ τῶν δύο πόλων ἀνθρώπινον πλάσμα, ζῶν ὁμοίωμα τοῦ ἰνδάλματός μου. — Ὅχι, δὲν θὰ δυνήθῃς. — Σὲ προκαλῶ,

«Ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία, ὡς ἀπάντησιν εἰς τὴν πρόκλησίν μου, μοὶ ἔφερε τὴν Οὐρανίαν· ἦν, βεβαίως, ἐπὶ τούτῳ θὰ ἐπλάσσει. Καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν περίπτωσιν, τὸ ἀδύνατον κατέστη εἰς ἐμὲ δυνατόν.

«Ὄθεν, ἔκτοτε, πολιορκοῦσι τὸν νοῦν μου τολμηραὶ ἰδέαι. Ἐρωτῶ ἐνίοτε ἐμαυτὸν, μὴ εἶμαι θεός τις ἀνόνητος εἰς τὸν πάντα ὑπεῖκουσι, μὴδ' αὐτῶν τῶν στοιχείων ἐξαιρουμένων. Ὅπως δὲ δοκιμάσω τὴν δύναμίν μου, ἐσκέπτομαι πολλάκις νὰ ζητήσω παρὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρην στέμμα διὰ τὴν Οὐρανίαν.

«Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ, ὅτι τὴν ἐπιούσαν ἢ σύζυγός μου θὰ εὐρίσκον ἐν τῇ ἀδαμαντοθήκῃ αὐτῆς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἰρῶνος.

• • • • •
• • • • •
• • • • •

«Κατοικῶ ἤδη ὑπὸ τὸν ὠραιότερον τῆς ὑψηλοῦ οὐρανοῦ. Ἐν χώρᾳ, ἧτις εἶναι τὸ προπύλαιον τῆς Ἰταλίας. Πέριξ ἐμοῦ, τὰ πάντα εἰσὶ μελωδία καὶ λαμπρότης· διότι μετὰ τοῦ ἔρωτος, φέρω, ὡς λέγει ὁ ποιητής:

Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου φῶς,
εἰς τὰ ὄτα μουσικὴν.

«Μετά τινος μηνῶν ἐπιστρέφω εἰς Παρισίους μετὰ τῆς Οὐρανίας, τῆς ὅχι περιέργου Εὐας τοῦ ὠραίου μου παραδείσου — ἐν ᾧ ὄφεις δὲν ὑπάρχουσι.»

— Ἄν ἐγὼ εὐρισκόμεν ἐκεῖ; οὐ — εἶπεν ὁ Βαιῦμόνδος, περὶ τῆς τῆς ἀνάγνωσιν τῶν παραδόξων τοῦ φίλου του ἀποπλανήσεων.

Η΄

Πάντοτε εὐδαιμων!

Ὁ Εὐτυχὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὸ πεπρωμένον αὐτοῦ· νὰ ἦναι δηλ. αἰετοπτεροῦ εὐδαιμονέστερος τῶν ἀνθρώπων. Τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου του, ἀντὶ νὰ ἐπιφέρῃ, ὡς ἤλπισε, ὀριστικὴν ῥῆξιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ὑπῆρξε, τούναντιον, νέα σύμβασις ἦν οὗτος ἐκλείσει μετ' αὐτῆς.

Προσέτι δὲ, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ὁ Εὐτυχὴς ἤρατο τῆς συζύγου του, καὶ ἐβλεπε πραγματοποιουμένην δι' αὐτὸν τὴν ἰδανικότητα τοῦ ἐν τῷ γάμῳ ἔρωτος. Κατὰ τὰς πρῶτας ἡμέρας, μετρίως ἐσκέπτετο περὶ τοῦ πάθους του, καὶ μόνον ὅτι ἀπὸ ἡμέρας

εἰς ἡμέραν τὸ αἰσθητὸν τοῦ σοβαρώτερον ἐλάμβανε χαρακτῆρα, ὁ Εὐτυχὴς διανοεῖτο καθ' ἑαυτὸν ὅτι δὲν ἤθελε διαρκέσει τοῦτο ἐπὶ πολὺ, καὶ ὅτι ὁ ἔρωτὸς του ἤθελεν ἐκλείψει ἅμα καὶ ἡ σελήνη τοῦ μέλιτος ἤθελεν ἀφανισθῆ ἐκ τοῦ συζυγικοῦ ὀρίζοντος, ὅπερ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς του, ἤθελε συμβῆ ἐντὸς μηνός — ἢ δύο, τὸ πολὺ.

Ἡ προθεσμία αὕτη παρήλθε, καὶ ὁ Εὐτυχὴς περιέμενον εἰσέτι τὴν ἐκλείψιν τοῦ ἀστρου οὐ τὴν ἐπίρροιαν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ. Κατὰ τινα δὲ ἡμέραν, αὐτὸς οὗτος πρῶτος ἠρώτησε τὴν Οὐρανίαν ἂν ἐπεθύμει νὰ ἀφήσῃ τὸ σκοτεινὸν οἰκημῆ των ὅπως ἀναπνεύσῃ τὸν καθαρὸν τοῦ Βωκλύζ ἀέρα.

Τέλος, ἀνεχώρησαν.
Ὁ Εὐτυχὴς ἐνόμισεν ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον ἅμα ἀπώλεσε τῆς ὁράσεώς του τὰ ἐρείπια τοῦ πύργου του. Ἐφαντάσθη ὅτι ὁ ἔρωτὸς του θὰ ἔμενε μεταξὺ αὐτῶν.

«Ὅταν φθάσωμεν εἰς Βωκλύζ, ἐσκέπτετο, ἡ σύζυγός μου δὲν θὰ ἦναι πλέον ἢ ἀπλῶς σύζυγός μου, καὶ τὴν φοράν ταύτην δὲν θὰ ἀφεθῶ νὰ περιπλεθῶ πάλιν εἰς ἔρωτα ὡς ἐπὶ ἐξ μηνῶν ἔπραξα. Εἶναι ἀληθές ὅτι τότε μοὶ ἦτο δύσκολον νὰ ἀντιπῶ. Τὸ προῖμιον τοῦ γάμου ἔχει θέλητρον. Χλοερὸς καὶ λευκὸς στέφανος πορτοκαλλῆς ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ λευκοῦ μετώπου, βεβαίως σαγηνεύει. — Πρόσθετε τὴν ἐρημίαν, τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τὰ γόητρα τῆς νυκτός:

Μὰ τὴν ζωὴν μου, ἐψιθύριζεν ὁ Εὐτυχὴς, καὶ οἶος δῆποτε ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου εὐρεθείς, ἤθελε παρασυρθῆ ὑπὸ τοῦ ρεύματος τοῦτου. Ἄλλ' ἐκεῖ κάτω, θὰ μεταβάλλωμεν ζωὴν: Ὅλὰ ἔχω ἄλλους περισπασμούς. — ἐρημικὸν περίπατον θὰ ᾤσι πλέον ἀδύνατοι — Ὅλὰ ἶδω τὰς ἐλλείψεις τῆς Οὐρανίας κλπ. «Ἐπὶ τέλους . . . ἐξηκολούθησεν ὁ Εὐτυχὴς ἐν εἴδει συμπεράσματος, ἡ σελήνη τοῦ μέλιτος ἀδύνατον νὰ διαρκέσῃ ἐφ' ὄρου ζωῆς· καὶ ἡ ἰδική μου ἀναγκαίως θὰ ἀποχωρήσῃ ὅπου πᾶσα παλαιὰ σελήνη ἀποχωρεῖ.»

Ἀναθασμέναι ἀποφασίσει, αἵτινες ὄφειλον νὰ καταρρεύσῃσιν ὑπὸ τὸ πρῶτον τῆς συζύγου του βλέμμα.

Μόλις έθετο τόν πόδα επί τής προβιγ-
γιανής ταύτης χλοερᾶς δάσεως, ὁ Εὐτυχῆς
ἠσθάνθη τήν καρδίαν του πάλλουσαν σφο-
δρότερον, ἀντί νά καταπνίξη, ὡς ἐπίστευ-
σε, τοὺς παλμούς της. Οἱ φόβοι του ἐπη-
λήθευσαν. Ἡ ποιήσις ἐκυρίευσε τὸ πνευμά-
του καὶ ἔφερεν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων
τοῦ ἐνθουσιασμοῦ κορυφῶν. Τῷ ἐφάνη τότε
ὅτι ἀπεμακρύνετο τοῦ πραγματικοῦ κόσμου,
καὶ ἤγετο ὑπὸ ἀκαταμαχίτου δυνάμεως
εἰς θέλγητρα καὶ ἰδονὰς ἀγνώστους τοῖς
λοιποῖς ἀνθρώποις.

Τῷ ὄντι, ὁ Εὐτυχῆς εἵσκατο ἤδη εἰς
τὸν παροξυσμὸν τοῦ πάθους αὐτοῦ.

Εὐρίσκατο, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τὸν ἰσημε-
ρινὸν τοῦ ἔρωτος.

Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔγραψεν
εἰς τὸν 'Ραιῦμόνδον τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην,
δι' ἧς τῷ ἀνήγγελλε τὴν προσεχῆ εἰς Πα-
ρίσιους ἐπιστροφὴν του. Καὶ πραγματικῶς ἐ-
πέστρεψεν εἰς Παρίσιους περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ
χειμῶνος.

Οἱ νεόνυμφοι εἴλκυσαν πρὸς ἑκαστοὺς τὰς
συμπαθείας τῆς Παρισινής κοινωνίας, καὶ
παντοῦ ἔτυχον ἀρίστης δεξιώσεως.

Ἡ κόμησσα δὲ Βωσὰν περιστοιχίσθη μετ'
οὐ πολὺ ὑπὸ ὀμίλου θαυμαστῶν· ἀλλ' αἱ
περισκεμμέναι λατρεῖαι τῶν συνέτεινον μόν-
ον εἰς τὸ νὰ κολακεύωσι τὴν υπερηφάνειαν
ἐνὸς συζύγου. Ὁ Εὐτυχῆς, καὶ τοι ἔθετο
εἰς ἐνεδραν ὀρθαλμούς τε καὶ ὄτα, οὐδέ-
ποτε ἠδυνήθη νὰ συλλάβῃ λέξιν ἔχουσαν
τὸν ἦχον συκοφαντίας, οὔτε μορφασμὸν εἰ-
ρωνίαν ἐμφαίνοντα.

Οἱ ἀνώτεροι τῆς διαφθορᾶς βαρῶνοι, οἱ
Βαλέριοι, Δάμιοι, Κλιτανδροί, ὅσοι τέλος
διέγραψαν ἐκ τοῦ λεξικοῦ αὐτῶν τὴν λέξιν
ἀδύνατον, ἦλθον ὅπως προσφέρωσι τὰς θε-
ραπειὰς των καὶ ῥίψωσι πρὸ τῶν ποδῶν τῆς
Οὐρανίας τὰ ἀρωματώδη αὐτῶν ἐρωτικά ἐ-
πιγράμματα. 'Αλλ' ἡ Οὐρανία κατεκεραύ-
νασεν αὐτοὺς διὰ τοῦ κυανοῦ βλέμματός
της. Ὡστε, οἱ Ἀδὸν Ζουὰν οὔτοι, ἠνόησαν ὅτι
οὐδὲν εἶχον νὰ ἐλπίσωσι, καὶ ὑπεχώρησαν
εἰς τὰ ἰδιά των.

Ὁ Εὐτυχῆς, ὅστις εἶχεν ἀκολουθήσει τὰ
διαθήματα των, τοὺς ἐθεώρησεν ἀπερχομέ-
νους, γελῶν, — καὶ ἐκλείσει τὸν ὀθέλλον
του!

— Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς αὐτοῦ ἐπεβου-
λεύετο τὴν εὐδαιμονίαν του.

Θ'.

Περιπέτεια.

Ἐσπέραν τινα, ἡ Οὐρανία, εὗρεν ἐπὶ τῆς
τραπέζης τοῦ καλλοντηρίου της τὸ ἐξῆς ἐ-
πιστόλιον.

α Κυρία,

Ἄνάγκη μεγίστη κατ' αὐτὴν τὴν ἐσπέ-
ραν, πρὸ τῆς δεκάτης ὥρας, νὰ μοι χορη-
γήσητε ὀλίγων στιγμῶν συνέντευξιν. Ἐν
ὀνόματι τοῦ πρὸς τὸν Εὐτυχῆ ἔρωτός σας,
μὴ μοι ἀρνηθῆτε τοῦτο.

α Ὁ κάλλιστος τοῦ ὑμετέρου συζύγου φί-
λος, καὶ ὑμέτερος

α 'Ραιῦμόνδος.

α Υ. Γ. Περὶ τὴν δεκάτην, θὰ ἔλθω· σὰς
ἐπαναλαμβάνω, ὅτι πρέπει ἀφεύκτως νὰ σὰς
ἴδω. . . . Ἔστε μόνη.

Ἡ Οὐρανία, μεγάλως ἀνησυχούσα, ἐδρα-
μεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της, ὅπως
τῷ ἐπιδείξῃ τὸ παράδοξον ἐπιστόλιον ὑπερ-
ἀρτίως εἶχε λάθει.

Ὁ Εὐτυχῆς εἶχεν ἐξέλθει, παραγγείλας
εἰς τὸν ὑπηρετὴν του νὰ μὴ τὸν περιμένωσι.

Ὅτε ἡ κόμησσα εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ
δωμάτιόν της, τὸ ὀρολόγιον ἐδείκνυε τὴν
ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν.

α Ὡ Θεέ μου! εἶπεν ἡ Οὐρανία ὑψώσασα
τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, ποῖον δυ-
στύχημα μᾶς ἐπαπειλεῖ;

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ θύρα ἐ-
κρούσθη.

Ἡ θαλαμηπόλος ἠνέωξεν αὐτήν.
Ὁ 'Ραιῦμόνδος ἐνεφανίσθη.

α — Τί τρέχει λοιπόν; ἠρώτησεν αὐτὸν
ἡ Οὐρανία ἐναγωνίως· ἡ ἐπιστολή σας μὲ
κατετάραξε.

Ὁ 'Ραιῦμόνδος, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως
ἔσυρε τοῦ θυλακίου του χάρτην τινα ὃν ἐ-
νεχείρισε τῇ κομήσῃ. Μόλις τὰς πρώτας
γραμμάς ἀναγνώσασα, ἡ κόμησσα ἔμεινεν
ἐμβρόντητος.

— Εἶναι, λοιπόν, παράφρων; . . . ὁ δυ-
στυχῆς!

— Καί· ἀλλ' ὑπάρχει μέσον ὅπως σώ-
σωμεν αὐτὸν, ἐν μόνον μέσον . . . καὶ ἂν

διστάσητε νὰ θέσητε τοῦτο εἰς πράξιν, ἐξ-
αὐτῆς ταύτης τῆς ἐσπέρας, δύνασθε νὰ
πενθηφορήσητε.

— Ὅποιον μέσον . . . ὁμιλήσατε, ὁμιλή-
σατε. Μὴ μὲ βασανίζητε!

Ὁ 'Ραιῦμόνδος ἔσυρε τοῦ θυλακίου του
δεύτερον χάρτην, καὶ παρουσιάσας αὐτὸν τῇ
κομήσῃ.

— Πρέπει, κυρία, τῇ εἶπε, νὰ ἀκολου-
θήσητε κατὰ γράμμα τὰς ὁδηγίας ταύτας.
Σὰς ἐπαναλαμβάνω, κυρία, ὅτι τοῦτο εἶναι
τὸ μόνον μέσον. Ἐὰν διστάσητε . . . τὴν
ἐσπέραν ταύτην, τὸ πᾶν τετέλεστα.

Μόλις ῥίψασα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρ-
του ὃν ὁ 'Ραιῦμόνδος τῇ ἐνεχείρισε, ἡ Οὐ-
ρανία κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἐδρας της, κατα-
κεραυνωθείσα, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τῶν γραμ-
μῶν ἃς ἀνέγνωσεν.

— Ὡ! ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον! ἐ-
κραύγασε. Σὰς ἰκετεύω, 'Ραιῦμόνδε, ζητή-
σατε ἄλλο μέσον.

— Ἄφ' ἧς στιγμῆς ἔμαθον τὰς ἀπαι-
σίους τοῦ Εὐτυχῆ ἀποφάσεις, ζητῶ, κυ-
ρία, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον μέσον ὅπερ
εὔρον.

Παρατηρῶν δὲ ὅτι ἡ κόμησσα ἔμεινεν ἀ-
κίνητος, ὁ 'Ραιῦμόνδος ἔλαβε τὴν χεῖρα αὐ-
τῆς· καὶ

— Ἀκούσατε, Οὐρανία, τῇ εἶπε, εἶναι
ἡ δεκάτη καὶ ἡμισεία ὥρα· ἐὰν ἐντὸς ἡμι-
σείας ὥρας δὲν συγκατανεύσητε εἰς ὅ, τι ζη-
τῶ θὰ ἦναι πολὺ ἀργά. . . Ἀποφασίσατε
. . . σὰς περιμένω.

Ὁ 'Ραιῦμόνδος ἐξῆλθε, κλείσας τὴν θύ-
ραν ὀπισθεν αὐτοῦ.

Ἡ Οὐρανία ἔδραμεν εἰς μικρὸν τι γρα-
φεῖον ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της, καὶ λαβοῦσα
ἐσπευσμένως φύλλον χάρτου καὶ τὴν γρα-
φίδα, ἀντέγραψε μὲ τρέμουσαν χεῖρα τὸ
δεύτερον ἐπιστόλιον ὅπερ ὁ 'Ραιῦμόνδος τῇ
εἶχεν ἐγχειρίσει.

Ἀκολουθῶς, καλέσασα τὸν 'Ραιῦμόνδον,
ὅστις εἶχεν ἀποχωρήσει εἰς τι παρακείμε-
νον δωμάτιον, τῷ ἐνεχείρισε τὸ ἀντίγραφον.

Ὁ 'Ραιῦμόνδος ἔλαβε τοῦτο, καὶ ἀφοῦ
τὸ ἐξήτασε, τὸ ἐπέστρεψε πρὸς αὐτήν, λέ-
γων·

— Ἐλησμονήσατε νὰ θέσητε τὴν ὑπο-
γραφὴν σας.

— Ἀνωφελές, ὑπέλαβεν ἡ Οὐρανία, γνω-
ρίζει καλῶς τὴν γραφὴν μου.

— Ὑπογράψατε, ἐπανάλαβεν ὁ 'Ραιῦ-
μόνδος. — Πρέπει νὰ πεισθῇ ἐντελῶς.

Ἡ Κόμησσα λαβοῦσα τὸν κάλαμον ὑπέ-
γραψε τρέμουσα.

— Ὡ! εἶπεν ἀκολουθῶς εἰς τὸν 'Ραιῦ-
μόνδον, ἀναχωρήσατε, ἀναχωρήσατε εὐθύς.
Σημαίνει ἡ ἐνδεκάτη.

— ἔχω τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν, ὑπέ-
λαβεν ὁ 'Ραιῦμόνδος. . . Ὁ Εὐτυχῆς θὰ
περιμένῃ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

— Ὅ! τὸν σώσπετε, δὲν ἔχει οὕτω; . .

— Ὑμεῖς θὰ τὸν σώσπετε διὰ τοῦ μέσου
τούτου, εἶπεν ὁ 'Ραιῦμόνδος δεικνύων τῇ
Οὐρανίᾳ τὸ ἐπιστόλιον ὃ εἶχεν ὑπογράψει. .
Ἦδη, ἐξηκολούθησε, περιμένειντὲ με ἐντὸς
τοῦ δωματίου τούτου. Ἄλλως τε, πρέπει
νὰ σὰς κλειδώσω. . . — Πιθανὸν νὰ θελή-
σητε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε.

Καὶ ὁ 'Ραιῦμόνδος ἐξῆλθε, κλείσας τὴν
θύραν διὰ τῆς κλειδῆς ἐπὶ τῆς κομήσεως, ἧ-
τις ἔπεσεν ἄθυμος ἐπὶ τινος ἐδρας.

α — Ὁ τάλας! ἀνέκραξε . . . τί τῷ ἐ-
καμας;

.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον παρὰ τέταρτον, ἰπ-
πος τις ἀπὸ βυτῆρος ἐλαύνων ἀνέπεμπε θυσι-
σάνους σπινθῆραν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγοῦ-
σης ἀπὸ τοῦ πυλῶνος τοῦ Ἄδου εἰς Σα-
τιλλίων. Ἰππεὺς τις παρῶζυεν αὐτὸν ἀδια-
κόπως διὰ τοῦ μαστιγίου καὶ τῶν πτερ-
νιστήρων.

Ὁ ἰππεὺς οὗτος ἦτο ὁ 'Ραιῦμόνδος.

1'.

Εἰς τὸ φῶς τῆς Σελήνης.

Εὐρισκόμεθα εἰς εὐρύ τι δωμάτιον ἄγρο-
τικῆς τινοῦ οἰκίας κειμένης εἰς Σατιλλίων.

Τὸ παράθυρον εἶναι ἠνεωγμένον. Ἡ ἀη-
δῶν ψάλλει ἐπὶ τῶν δένδρων τοῦ κήπου
φωτιζομένου ὑπὸ ὥραιας θερινῆς σελήνης.

Ἀπέναντι μεγάλης τραπέζης ὑπὸ σωροῦ
χάρτου καλυπτομένης, κάθηται ἀνθρωπῶς
τις γράφων εἰς τὸ ὠχρὸν φῶς λαμπτήρος.

Ἡ ὀρθογραφία του ἀμιλλάται πρὸς τὴν ὀρ-
θογραφίαν ἐμπορικοῦ βιβλίου· τίθησι τὰς

τελείας καὶ τὰ κόμματα εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον.

Καὶ ὁμοῦ πλησίον τοῦ γραφείου του φαίνεται τετράγωνον κιβώτιον περιέχον ζεύγος πιστολίων, δερμάτινός τις θήκη περικλείουσα δύο φιαλίδας δηλητηρίου, καὶ ἐν ἐγχειρίδιον τοῦ ὁποῦ ἡ ὄξεια λεπίς ἐβάφη εἰς τὸν θανατηφόρον ὀπὸν τοῦ Οὐπά τῆς Ἰάβας (1).

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅστις γράφει εἶναι ὁ Εὐτυχής.

Γράφει τὴν διαθήκην του, διότι προτίθεται νὰ αυτοχειριασθῆ κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἀκριβῶς, ἂν ἐν τῷ μεταξύ δὲν τῷ ἐπέλθῃ δυστυχία τις.

Ὁ λεπτοδείκτις πέντε εἰσέτι βήματα ἔχει νὰ προχωρήσῃ ὅπως θίξῃ τὸ ὀλέθριον σημεῖον.

Ὁ Εὐτυχής θὰ περιμείνῃ μέχρι τῆς τελευταίας κρούσεως τῆς τελευταίας τοῦ ὠρολογίου ὥρας· μετὰ ταῦτα, — θὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ θανάτου τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος τῆς ζωῆς.

Λοιπὸν, ὁ Εὐτυχής παραφρονεῖ;

Τὸν ἐξῆς παράδοξον συλλογισμόν κάρνει καθ' ἑαυτὸν . . . ὅτι, ἐπειδὴ τὰ πρῶτα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἔτη ὑπῆρξαν ἐντελῶς εὐδαιμόνα, τὸ μέλλον ἀντεκδικούμενον τὸ παρελθόν, ἤθελε καταστήσῃ αὐτὸν τὸν εὐδαιμονέστερον τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὄθεν, ὁ Εὐτυχής, ὅστις τοσάκις μάτην προὔκალεσε τὴν δυστυχίαν, παρῆτε τὸν κόσμον, φανταζόμενος ὅτι αὐτὴ προὔχρηι ἤδη κατ' αὐτοῦ.— Ἰδοὺ ὁ μύθος τοῦ Συλοκόπτου καὶ τοῦ Θανάτου.

Βεβαίως, ὁ Εὐτυχής εἶναι παράφρων. Εἴκοσι μόλις λεπτά διαχωρίζουσι τὸν δείκτην ἀπὸ τῆς ὥρας καθ' ἣν ὁ Εὐτυχής μέλλει νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὴν ζωὴν του. — Προτιμᾷ τὴν δηλητηρίασιν, καὶ λαμβάνει ἐκ τῆς δερματίνης θήκης μικρὰν φιάλην περιέχουσαν κίτρινον πόν τι υγρὸν.

Ἡ πρώτη τοῦ μεσονυκτίου κρούσις σημαίνει.

Ὁ Εὐτυχής φέρει τὴν φιαλίδα εἰς τὰ χεῖλη του.

Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ἐσπυσμένον κάλπασμα ἵππου ἀκούεται, θόρυβος βημάτων ἀντηχεῖ εἰς τὴν κλίμακα, καὶ, ἐνῶ ὁ τελευταῖος τοῦ μεσονυκτίου ἤχος σημαίνει πενθίμως ἐπὶ τοῦ μεταλλικοῦ κώδωνος, ὁ Εὐτυχής ἀκούει σφοδρῶς κρουμένην τὴν θύραν του.

— Τίς εἶ; κραυγάζει, — κρατῶν τὴν φιαλίδα πλησίον τῶν χειλέων του.

— Ἐκείνη τὴν ὁποίαν περιμένεις, ἀποκρίνεται φωνή τις· ἡ δυστυχία!

— Ἄ! ἐφώνησεν ὁ Εὐτυχής, εἴσελθε λοιπόν». Ἄλλ' ὀπισθοδρόμησεν αἴφνης ἐκπεληγμένος, εὐρεθείς ἀπέναντι τοῦ Ραιῦμόνδου.

«— Σὺ τὸ ἠθέλησας, τῷ λέγει οὗτος. Λάβε. Καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐπιστόλιόν τι, τὸ ὁποῖον δραμῶν ἔλαβεν ὁ Εὐτυχής.

Ἐνῶ δ' ἐκράτει αὐτὸ μεταξύ τῶν χειρῶν του, διστάζων νὰ τὸ ἀποσφραγίσῃ, ὁ Ραιῦμόνδος ἀνέκραξε πρὸς αὐτὸν ἀποτόμως.

— Φοβεῖσαι ἤδη;

Ὁ Εὐτυχής ἠτένισεν αὐτὸν ἀγερῶχος καὶ ἀποσφράγισε τὴν ἐπιστολήν· ἀλλὰ, εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πρώτης γραμμῆς, ἰδρῶς θανάτου περιέβρεξε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

— ὦ! ἡ ἀθλία! ἐφώνησε, τί κακὸν τῇ ἔπραξ;» καὶ κατέπεσεν ἄθυμος ἐπὶ τοῦ περιφράγματος τοῦ παραθύρου.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, ὁ Ραιῦμόνδος ἐκρυψε τὰ ὄπλα καὶ τὸ δηλητήριο ἐντὸς τῆς σκευοθήκης ἧ; ἔλαβε τὴν κλεῖδα.

Ὁ Εὐτυχής ἔκειτο πάντοτε ἔρμαιον ἀπελπιστικῆς ἀγωνίας.

— ὦ! πόσον ὑποφέρω! . . . Ἄ τὴν ἀθλίαν! . . . ἐνῶ τόσο τὴν ἠγάπων! . . . ἐκραύγαζε . . . ἐπροτίμα ἄλλον!

— Ἡ ζηλοτυπία! ἐμορμύρισεν ὁ Ραιῦμόνδος — Καὶ τοὺς δύο θὰ τοὺς φονεύσω, ἐξηκολούθησεν ὁ Εὐτυχής.

— Τὸ μίσος! ἐψιθύρισεν ὁ Ραιῦμόνδος.

— Καὶ ὁμοῦ, ὁ ἔδουάρδος οὗτος, ἐκαλεῖτο φίλος μου, τὸν ἐδεχόμεν εἰς τὴν οἰκίαν μου . . . κατὰ πᾶσαν ὥραν . . .

Ἡ ψευδὴς φιλία! ἐψιθύρισεν ὁ Ραιῦμόνδος.

— Καὶ ἡ Οὐρανία . . . ἡ Οὐρανία, ἧτις ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος δὲν ἄφινε νὰ πα

ρέλθῃ ὥρα χωρὶς νὰ μοι εἶπῃ τρίς καὶ τετράκις: — σὲ ἀγαπῶ! Μὲ ἠπάτα . . . — Ὁ ψευδὴς ἔρωσ! ἐψιθύρισεν ὁ Ραιῦμόνδος.

— Καὶ ἐλογιζόμεν εὐδαίμων . . . καὶ κηλόγον τὴν καλοκάγαθίαν τοῦ Θεοῦ . . . τοῦ Θεοῦ . . . Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Θεός;

— Ἡ ἀμφιβολία! ἐψιθύρισεν ὁ Ραιῦμόνδος.

— ὦ, οὐδέποτε σὺ ὑπέφερες ὅτι, ἐγὼ νῦν ὑποφέρω! ἔλεγεν ὁ Εὐτυχής μαινόμενος.

— Ἄφρων! τῷ ἀπεκρίθη ὁ Ραιῦμόνδος, δεκάκις περιῆλθον εἰς τὰς ἀνθρωπίνους θλίψεις, καὶ ὁμοῦ ζῶ εἰσέτι . . . »

Ὁλόκληρος δὲ ἡ νύξ παρῆλθεν οὕτω ἐν ἀγωνίᾳ καὶ παραφροσύνῃ.

Τὴν πρωτὰν, ὁ Ραιῦμόνδος ὤθησε διὰ τοῦ ποδὸς τὸν Εὐτυχεῖ, ὅστις ἔκειτο εἰς τινὰ γωνίαν, ἀναυδὸς καὶ ἠλίθιος.

— Καὶ ἡ ἐκδίκησις; ἐφώνησε πρὸς αὐτόν.

— Ἄ! ναί! εἶπεν ὁ Εὐτυχής ἀνασκιρτήσας ὡς τίγρις. Καὶ ἔλαβε τὰ πιστόλια, ἅτινα ὁ Ραιῦμόνδος ἐπανάθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, κενώσας αὐτὰ προηγουμένως!

— Σπεύσωμεν, ὑπέλαβεν ὁ Ραιῦμόνδος· ἴσως ἡ σύζυγός σου ἔφυγεν ἤδη μετὰ τοῦ ἐραστοῦ τῆς, τοῦ κόμητος Ἐδουάρδου δὲ Βριλλίων.

— Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου θέλω τοὺς ἀνέυρει!» ἀπήντησεν ὁ Εὐτυχής σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ραιῦμόνδον.

Μετὰ μίαν ὥραν ἔφθασαν ἀπέναντι τοῦ μεγάρου τῆς κομησίας δὲ Βριλλίων, χήρας τοῦ ὁμωνύμου στρατηγοῦ. Στοιχὸς πεινητοροῦσάν ἀμαξῶν ἔφρασε τὴν ὁδόν, πολυτελὲς δὲ φέρatron ἔκειτο ὑπὸ τὰ προπύλαια τοῦ μεγάρου.

«Τί συμβαίνει; ὦ! τί σημαίνουσιν ὅλα ταῦτα; ἠρώτησεν ὁ Εὐτυχής.

«— Φεῦ! ἀπεκρίθη γέρων τις . . . Ὁ εἶθε βεβαίως φίλος του. . . . Νὰ ἀποθάνῃ εἰς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἡλικίαν, ἐν ᾧ τόσο λαμπρὸν μέλλον εἶχε πρὸ αὐτοῦ. . . .

— Ναί, ὑπέλαβεν ἄλλος τις, πόσον ἀξιόλογος νέος!

— Ἄλλ' εἶπατέ μοι, λοιπὸν, τίς ἀπέθανεν;» ἠρώτησεν ὁ Εὐτυχής.

— Ἄ! Κύριε, δὲν γνωρίζεται ὅτι κη-

δεύουσι σήμερον τὸν κόμητα δὲ Βριλλίων, φονευθέντα εἰς Ἀφρικήν;

— Πότε ἐφονεῦθη;

— Πρὸ ἐξ ἑβδομάδων. Κατ' αἴτησιν τῆς μητρὸς του μετεφέρθη ἐνταῦθα ὁ νεκρὸς ὅπως κατατεθῆ πλησίον τῶν λοιπῶν κεκοιμημένων μελῶν τῆς οἰκογενείας του».

Ὁ Εὐτυχής ἠτένισε τὸν Ραιῦμόνδον . . . καὶ ἀνέγνωσεν ἐκ νέου τὴν ἐπιστολήν τῆς συζύγου του. Ὁ ἔδουάρδος εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ἐξ ἑβδομάδων καὶ ἡ Οὐρανία τῷ ἐχορήγει συνέντευξιν διὰ αὐτὴν ταύτην τὴν ἐσπέραν.

— Τί σημαίνει τοῦτο;— ἠρώτησεν.

— Ἰτάγωμεν πρὸς τὴν σύζυγόν σου, εἶπεν ὁ Ραιῦμόνδος γελῶν· αὕτη θέλει σοὶ ἐξηγήσει τὰ πάντα.

ΙΑ'.

Ἐπιλόγος.

— Ἄ! εἶπεν ἡ κόμησσα βλέπουσα εἰσερχόμενον τὸν συζυγὸν τῆς, ὅστις ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα τὸ γνωστὸν ἐπιστόλιον, συγχώρησόν μοι τὸ φρικτὸν τοῦτο ψεῦδος.

— ὦ! εἶπεν ὁ Εὐτυχής, τὸ ψεῦδος τοῦτο με ἔσωσε ἀπὸ τὸν θάνατον.

— Τί σὰς ἔλεγον; ὑπέλαβεν ὁ Ραιῦμόνδος προσβλέπων τὴν κόμησσαν.

— Ἐν τούτοις, ἐπανάλαβεν ὁ Εὐτυχής εἶμαι πάντοτε ὁ εὐδαιμονέστερος τῶν ἀνθρώπων.

— Καὶ ὁμοῦ, ἐγνώρισεν τὴν δυστυχίαν.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Εὐτυχής, διότι ἡ δυστυχία μου ἦτο ψευδής.

— Τί πρὸς τοῦτο, ἀφοῦ ἡ θλίψις σου ἦτο ἀληθής;

— ὦ! ναί ἀληθεστάτη καὶ ὑπέρμετρος.

— Φέρε αὐτὴν εἰς τὴν μνήμην σου, ὅσακις θεωρεῖς σεαυτὸν ὑπερβαλλόντως εὐδαίμονα».

Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα, ὁ Εὐτυχής ἦτο πατὴρ ὠραίου κορασίου, ὅπερ ὠνόμασεν Εὐτυχίαν.

Ἐὰν δὲ σήμερον τῷ ἀναφέρτε περὶ δυστυχίας, θὰ σὰς ἀπαντήσῃ, ὅτι εἶναι ἐπινόημα τῶν φιλανθρώπων.

Ἄ! πολὺ καλὰ . . . ἀλλ' ἡ λύσις;

(1) Ὑπας. δένδρον τῆς Ἰάβας ἐξ οὗ ἀποστάζει δηλητηριώδης χυμός.

Φίλε ἀναγνώστα, ἡ λύσις εὑρίσκεται ἀκριβῶς ἐν ἀρχῇ τῆς διηγήσεως ταύτης· τοῦθ' ὅπερ, δὲν δύναται ἢ νὰ εὐαρεστήσῃ ἐκείνους ὅσοι συνεπιθίζουσι νὰ ἀναγινώσκωσι τὰ μυθιστορήματα ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ τέλους.

Ἐνθυμείσθε τὴν περίφημον ἐκείνην σκηνὴν τῆς θεῆλλης ἥτις ἐμπόδισε τὸν κόμητα καὶ τὴν σύζυγόν του, νὰ πορευθῶσιν εἰς τὴν ἐξοχὴν;

Ἴδου ἡ πρώτη πραγματικὴ δυστυχία τοῦ εὐτυχοῦς ζεύγους.

Ἴδου καὶ ἡ δευτέρα: Ἐσπέραν τινὰ ἐπορεύθησαν εἰς τὸ Μελόδραμα ὅπως ἀκούσωσι τὸν *Γουλιέλμον Τέλλον*. Ἄντι δὲ τούτου, παρεστάθη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ πρώτη πράξις τοῦ Ὄρκου, ἡ δευτέρα πράξις τοῦ Πειρασμοῦ, καὶ ἡ τρίτη πράξις τοῦ Μωῦσέως.

Ἡ δὲ τρίτη αὐτῶν δυστυχία, ὑπῆρξε πολὺ σοβαρωτέρα.

Γείτων τις ἀνήγειρεν ἡμέραν τινὰ ἀπέναντι τοῦ ἐξοχικοῦ τῶν οἴκου ὑψηλὸν τοῖχον, ὅστις ἀπέκρυπτεν αὐτοῖς τὸν ὀρίζοντα εἰς οὗ τὴν θέαν συνήθως ἐτέρποντο.

Ἐπὶ τέλους, συμβαίνει ἐνίοτε εἰς τὸν εὐτυχεῖν νὰ ἀκούῃ ἐν τῇ ὁδῷ θαυμάσιος τι ὄργανον δολοφοροῦν τὸ μέλος ὅπερ τὴν προτεραίαν εἶχεν ἀκούσει θαυμασίως ἀδόμενον εἰς τὸ Ἰταλικὸν Θέατρον.

Τότε πιστεύει εἰς τὴν δυστυχίαν, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν οἶκόν του πεπεισμένος ὅτι εἶναι ὁ δυσδαίμονεστερος τῶν ἀνθρώπων.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Δ. Β.

ΑΙ ΕΚΠΑΛΗΞΕΙΣ

ΤΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΟΥ.

Χθὲς ἐνῶ εἰσπρόχθον ἐν τῷ δωματίῳ μου ὅπως ἀσχοληθῶ εἰς τὴν σύνταξιν ἀρθροῦ διὰ τὸ φύλλον μου, παρετήρησα ἐπὶ τῆς τραπέζης μου σωρὸν ἐπιστολῶν ἐσφραγισμένων. Αἱ μὲν ἦσαν λευκαί, αἱ δὲ κυαναί, ἀλλὰ τετράγωνοι καὶ ἀλλὰ ἐπιμήκει, ἀπασαὶ δὲ ἔφερον ἐν τάξει τὴν ἐπι-

γραφὴν, *Πρὸς τὸν Κύριον*. . . Ἐκδότην . . . κτλ. Κατελήφθην ὑπὸ ἀπορίας, καθ' ὅσον χθὲς οὐδὲν ταχυδρομεῖον περιέμενον. — Πόθεν λοιπὸν ἡ ὀγκώδης αὐτὴ ἀλληλογραφία; εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Καὶ ὅλως περίεργος ἔλαβον μίαν ἐκ τῶν ἐπιστολῶν.

Πᾶσα ἀποσφραγισμένη ἐπιστολὴ γενναῖα παλμούς ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δημοσιογράφου διότι ἐνίοτε περικλείει ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τὴν παλινὸρθωσιν τῆς υπολήψεως τινῶν συνδρομητῶν. Ὄθεν καὶ δὲν σὰς κρύπτω ὅτι ἐνδόμυχός τις παραχρῆ ἐκλόνισε τὴν ψυχὴν μου κατὰ τὴν διαρρήξιν τῶν σημάντων τῆς πρώτης ἐκείνης ἐπιστολῆς.

Εἰ καὶ ὁ Πακτωλὸς δὲν ἐξέφρυσεν ἐκ τοῦ ῥήγματος τοῦ χάρτου, οὐχ' ἦττον αἱ γραμμαὶ αἶς ἀνέγνων ὑπῆρξαν πολὺτιμος δι' ἐμὲ θησαυρός.

Ἴδου τί περιεῖχεν ἡ ἐπιστολή:

Ἀξιότιμε κύριε

Σκοπὸς βεβαίως τοῦ ἀκεραίου δημοσιογράφου εἶναι ἡ ἀντίκρουσις τῶν ἐσφαλμένων ἰσχυρισμῶν καὶ τῶν σεσαθρωμένων προλήψεων, τὸ δὲ ἀξιότιμον φύλλον σας διακρίθη ἀνέκαθεν ἐν τῇ εὐγενῇ ταύτῃ παλαίστρᾳ. Δι' ὃ φέρω εἰς γνάσιν ὑμῶν γεγονόσ τι πρόσφατον οὗ τινος τὴν ἀκρίβειαν ἐγγυῶμαι καὶ ὅπερ πολλὴν περιάπτει τιμὴν εἰς τὸν τόσον ἀδίκως συκοφαντηθέντα αἰῶνα μας.

Ἀνεμασῆθη τοσάκις τὸ *Κεραμεὺς κεραμεὶ κοττέει*, καὶ ὅμως πρὸς δόξαν τῶν συγχρόνων, οὐδὲν τούτου ψευδέστερον. Κρίνετε ὑμεῖς σύττοι.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν, κύριός τις ἐξεφράζετο κατὰ τοῦ ἐντίμου καθηγητοῦ Κ. Χ. Ἐτερός τις καθηγητῆς ὁ Κ*** παρῶν τυγχάνων ἀνέλαβε θερμῶς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ συναδέλφου του. Ἄπὸ λόγων εἰς λόγους, σπουδαία ἐγεννήθη ἔρις καὶ ἡ μονομαχία κατέστη ἀναπόφευκτος. Ἐπὶ τῶν χθὲς ὁ καθηγητῆς Κ*** ἐκτυπήθη μετὰ τοῦ φιλοκατηγόρου, ὃν καὶ ἐπλήγωσεν εἰς τὸν βραχίονα. — Λέγετε ὅτι θέλετε κατ' ἐμοῦ εἶπεν ὁ γενναῖος καθηγητῆς μετὰ τὸ πέρασ τῆς μονομαχίας, ἀλλ' εἰς οὐδὲνα ἐπιτρέπω νὰ ἐκφράζητε καθ' οἰουδήποτε συναδέλφου μου.

Ἡ εὐγενὴς αὐτὴ πράξις τιμᾶ μεγάλως τὴν ὀλομέλειαν τῶν λογίων μας, καὶ δὲν ἀμφισβᾶλλω, κύριε συντάκτα, ὅτι θέλετε παράσχει αὐτῇ πλήρη δημοσιότητα.

Δέξασθε, κτλ.

Εἰς τῶν συνδρομητῶν σας.

Ἄπεσφράγισα καὶ ἄλλην ἐπιστολὴν ἥτις κατ' οὐδὲν ἐμειονέκει τῆς πρώτης ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα.

Ἴδου αὕτη:

Κύριε συντάκτα:

Ἡ δημοσιογραφία ψέγουσα πᾶν τὸ ἄξιον ψόγου, συντείνει εἰς τὴν ἠθικὴν τῶν λαῶν μόρφωσιν, ἐπαينوῦσα δὲ πᾶν τὸ ἄξιον ἐπαίνων, ἰσχυροποιεῖ τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἀμιλλαν. Ὄθεν μετὰ χαρᾶς ἀνακρινῶ ὑμῖν τὴν ἀκόλουθον σκηνὴν λαβοῦσαν χώραν παρά τινος τῶν δικηγόρων μας οὗ τινος δὲν ἀναφέρω τὸ ὄνομα ὅπως μὴ ἐγκλίσω τὴν μετριωφροσύνην του.

Προχθὲς συνάδευον παρὰ τῷ ἐν λόγῳ δικηγόρῳ τὸν φίλον μου Ζ, ὅστις προὔτιθετο ν' ἀναθέσῃ αὐτῷ σπουδαίαν καὶ ἐπικερδῆ ὑπόθεσιν. Ὁ ἄξιος λειτουργὸς τῆς Θεμίδος ἐξετάσας μετὰ προσοχῆς τὰ ἐγγράφα τοῦ φίλου μου, εἶπεν αὐτῷ μετ' ἀξιοπρεποῦς ἤθους. — Κύριε ἡ ὑπόθεσις σας εἶναι σαθρὰ, αἱ ἀπαιτήσεις ὑμῶν ἀδικοὶ καὶ ἐπὶ οὐδενὶ ὄρφ ἀναλαμβάνω τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς. — Ἀλλὰ, κύριε, ἀπάντησεν ὁ φίλος μου τί πρὸς ὑμᾶς ἐὰν κερδήσω ἢ ὄχι τὴν δίκην μου; Ἰπερασπίσατέ με καὶ θέλετε ἀνταμειφθῆ ἀδρῶς. Σὰς ὑπόσχομαι πέντε χιλιάδας δραχμῶν οἰκνῆποτε ἐκβασιν καὶ ἂν λάβῃ ἡ ὑπόθεσις μου.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας τοῦ φίλου μου Ζ. ὁ εὐσυνειδητος ἐπιστήμων ἠγέρθη ὀργίλος τῆς ἔδρας του, καὶ

— Ἐξέλιθετε, κύριε, ἐφώνησε πρὸς τὸν ἐπίμονα πελάτην· οὐδὲ στιγμὴν σὰς ἐπιτρέπω νὰ μείνητε ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου ἀφοῦ ἐτολήμασθε τοιαύτας νὰ μοι κάμητε αἰσχροκερδεῖς προτάσεις!

Οἱ ἀξιοπρεπεῖς οὗτοι λόγοι, κύριε συντάκτα, ἔστωσαν ὡς ἀπάντησις εἰς τοὺς διατεινομένους ὅτι οἱ δικηγόροι τῶν ἡμερῶν μας εἰς μόνην τὴν ὑλικὴν ἀπόλαυσιν ἀποβλέποντες, ὑπερασπίζονται ἀδιαφόρως πᾶ-

σαν ὑπόθεσιν, ὀλίγον φροντίζοντες ἐὰν τὸ δίκαιον συντάσσεται μετ' αὐτῶν, ἐπιλήσμονες γενόμενοι τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων.

Δέξασθε κύριε συντάκτα τὴν διαβεβαίωσιν κτλ.

Δ. Γ.

Ἐλαβον καὶ τρίτην ἐπιστολὴν.

Ἴδου τί ἀνέγνων.

Κύριε

Οἱ δημοσιογράφοι ἐνασχολούμενοι περὶ γενικῶν πραγμάτων, ἀγνοοῦσιν ἐνίοτε μικρὰ τινα ἐπεισόδια ἅτινα ὅμως ἐὰν ποτε ἐφέροντο εἰς φῶς ἠδύναντο νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες ἀμιλλῶνται κατὰ τὸν πατριωτισμὸν πρὸς τοὺς εὐκλεεῖς προγόνους των.

Ἡ ἐπομένη πιστὴ καὶ ἀκριβὴς διήγησις δύναται νὰ πείσῃ ὑμᾶς περὶ τῶν λεγομένων μου. — Προχθὲς βαθῦπλουτός τις Εὐρωπαῖος κεραλαιούχος παρουσιασθεὶς εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καθυπέβαλεν αὐτῷ προτάσεις περὶ σιδηροδρόμων, βιομηχανικῶν καταστημάτων κτλ. Τρέφων δὲ καὶ αὐτὸς τὴν κοινὴν παρὰ τοῖς ξένοις πεποιθῆσθαι ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐν Ἑλλάδι ὑπουργοὶ προκειμένου περὶ ὠφελείας τῆς πατρίδος δὲν λησμονοῦσι καὶ τὴν τῶν ἰδίων βαλαντιῶν ὠφελίαν, ἐτόλμησεν, ὅπως κάλλιον ἐπιτύχῃ τῆς παραδοχῆς τῶν προτάσεών του, νὰ θέτῃ εἰς τὸ πέρασ τῆς μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ συνομιλίας του ἐκφραστικὰς τινὰς λέξεις, ὡς λόγου χάριν. — Ἔστέ βέβαιος, κύριε ὑπουργέ ὅτι ἐγὼ τε καὶ οἱ κεραλαιούχοι οὐδ' ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀντιπροσωπεύω δὲν θέλομεν παρίδει τὴν πρὸς ὑμᾶς ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην, ἐὰν διὰ τῆς παρὰ τῆς Α. Μ. ἐπιβροῆς σας καὶ τῶν ὑμετέρων παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ ἐνεργειῶν, ἐπιτύχωμεν τῶν ζητουμένων προνομίων κτλ.

Ὁ ὑπουργὸς ἀναστάς μεγαλοπρεπῶς ἀπήντησε πρὸς τὸν ξένον. — Κύριε! μάθετε ἐὰν τὸ ἀγνοῆτε ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς πατρίδος μου εἰς οἰκνῆποτε καὶ ἂν εὐρεθῶσι κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν θέσιν, διαμένουσιν αἰετοὶς τίμιοι. Οἱ ἀπρεπεῖς ὑπαινεγμοὶ οὐδ' ἐπὶ μικροῦ ἐξεφέρατε με φέρουσιν εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην νὰ διαδηλώσω ὑμῖν ὅτι εἰς οὐδεμίαν τοῦ λοιποῦ διαπραγματεύσιν δύναμαι νὰ ἔλθω μεθ' ὑμῶν.

Ποῦ λοιπὸν αἱ καταχρήσεις τῶν ὑπουρ-

γῶν, αἱ κλοπαί, αἱ αἰσχροκέρδιαι ἄς καθημερινῶς διασαλπίζουσιν αἱ ἐφημερίδες;

Πιστεύω, κύριε συντάκτα, ὅτι δὲν θέλετε παραλείψῃ νὰ κάμετε λόγον περὶ τῶν ἀνωτέρω ἐν τῷ προσεχῇ φύλλῳ τῆς ἀξιότιμου ἐφημερίδος σας.

Ἐν τούτοις, δέξασθε κτλ.

Εἰς τῶν συνδρομητῶν σας.

Ἰδοὺ ἡ τετάρτη ἐπιστολή:

Ἀξιότιμε κύριε συντάκτα.

Μεθ' ὅσα καὶ ἂν ἐρρήθισαν περὶ τῶν τελευταίων δημοτικῶν ἐκλογῶν, ὅτι δῆθεν οἱ ὑποψήφιοι δήμαρχοι ἠγόρασαν ψήφους, ἐπηρεάσαν τοὺς ἐκλογεῖς κτλ, δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι πάντα ταῦτα εἰσὶ συκοφανταίαι, ἡ ἀκόλουθος δὲ ἀπάντησις ἐπιλαχόντος τινος ὑποψηφίου πρὸς τινὰ κομματάρχην, ἐκλογέων προσφέροντος αὐτῷ τὰς ἐκδουλεύσεις του, ἀξίζει τῷ ὄντι νὰ ἀναγραφῇ χρυσοῖς γράμμασι ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν ἡμερῶν μας.—Κύριε Δ. εἶπεν ὁ ἀκραιφνῆς πατριώτης καὶ ὑποψήφιος δήμαρχος, οὐδενὸς ἐπιθυμῶ νὰ πεισθῇ ἡ θείησις. Ἐάν οἱ συμπολιταί μου μὲ τιμῶσαι διὰ τῆς ψήφου των θέλω σεμνύνεσθαι ἐπὶ τούτῳ, ἐάν ἡ ἐκλογὴ των αὐτῆ εἶναι αὐθόρμητος, ὅπως ἤθελον αἰσχύνεσθαι ἐὰν ἐτύγχανον τοῦ δημαρχικοῦ ἀξιώματος διὰ μέσων ἡχίστα πρεπόντων εἰς ἄνθρωπον ἀναλαμβάνοντα διεύθυνσιν ἐνὸς δήμου καὶ ὀρεῖλοντα ἕνεκα αὐτοῦ τούτου νὰ δώσῃ πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς τιμιότητος. Καὶ ὁ ἀκέραιος πατριώτης καὶ εὐσυνείδητος ὑποψήφιος ἐστρεψέ τὰ νῶτα πρὸς τὸν κομματάρχην.

Σημειώσατε δὲ κύριε συντάκτα, ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑποψήφιος εἶναι ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποῖου διεδόθησαν αἱ κακεντρέχεστεραι φῆμαι.

Ἐλπίζω κύριε ὅτι θέλετε ἰνδιατριφῆσαι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἰς ἓνα τῶν προσεχῶν φύλλων τῆς ἐφημερίδος σας.

Εἰς ἐκ τῶν τακτικῶν ἀναγνωστῶν σας.

Διέτρεξα ἀκολούθως μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ τὰς ἐπιλοίπους ἐπιτή: τραπέζης μου ἐπιστολὰς μεταβαίνων ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπλήξιν.

Μετὰ τὴν ἱποτικὴν τοῦ καθηγητοῦ πράξιν, τὴν ἀφιλοκέρδιαν τοῦ δικηγόρου, τὴν τιμιότητα τοῦ ὑπουργοῦ, τὸν πα-

τριωτισμὸν τοῦ ὑποψηφίου, εἶποντο πολυπληθῆ παραδείγματα ἀρετῆς καὶ ἀκεραιότητος ἐξ ὧν ἀναφέρω ἐν συντόμῳ τὰ κυριώτερα.

Ἰερωμένος τις παρητιέτο ἐκουσίως τοῦ διορισμοῦ του ὡς ἀρχιερέως εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κ.

Βαθύπλουτός τις κύριος ἐνυμφεύετο κόρην ὡς μόνην περιουσίαν ἔχουσαν τὴν ἀρετὴν της.

Φοιτητὴς τις ἐπέστρεψε τὰς εἰς χεῖράς του εὐρισκομένας ἐνοχοποιητικὰς ἐπιστολὰς τῆς ἐρωμένης του ἧτις τὸν εἶχεν ἐμπαιξέει προτιμήσασα ἕτερον λάτρην.

Κυρία τις ἀπέριπτε μεθ' ὑπερηφανείας τὰς ἐρωτικὰς διαδηλώσεις χαρίεντος νέου ἐπὶ τετραετίαν πάσχοντος δι' αὐτὴν τὰ πάνδεινα.

Βιβλιοπώλης τις ἠγόραζε παρά τινος ἐκδότου σύγγραμμα καὶ ἐπλήρωνεν αὐτὸ ἀδρῶς.

Τοκογλύφος τις ἐδάνειζεν εἰς οἰκογενειάρχην ἀτόκως.

Κηδεμών τις ἀνηλικῶν ἀπέδιδεν αὐτοῖς ἐν τῷ ὀρισμένῳ χρόνῳ ἀνέπαφον τὴν εἰς αὐτὸν ἄνευ ἐγγράφων ἀποδείξεων ἐμπιστευθεῖσαν περιουσίαν.

Ἰατρός τις ἐθεράπευε δωρεὰν ἀπόρους ἀσθενεῖς.

Φαρμακοποιός τις ἐπώλει ἀνόθευτα καὶ εἰς μετριωτάτην τιμὴν τὰ φάρμακά του.

Ταμίαις τις ἀπέμασεν ἐπιμελῶς τὴν ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ ἐκ τῆς τῶν χρημάτων ἐπαφῆς μένουσαν σκωρίαν.

Ἐφημεριδογράφος τις ἀπέριπτε χρηματικὴν βοήθειαν βουλευτοῦ τινος.

Συνδρομητὴς τις ἐπλήρωνε τὴν εἰς τὸν Ἰλισσὸν συνδρομὴν του ἅμα τῇ ἀναζητήσει κτλ.

Σὲ βεβλιῶ, ἀναγνώστα, ὅτι ἡ καρδία μου ἐσκίρτα ὑπὸ χαρᾶς εἰς τὰς εἰδήσεις ταύτας, καὶ, δὲν λέγω ὑπερβολὴν, μόλις ἠδυνάμην ν' ἀναγνώσω τὰς τελευταίας ἐπιστολὰς διὰ μέσου τοῦ καταπετάσματος τῶν δακρῶν ἄτινα ἠμβλυον τὴν ὄρασίν μου καὶ ἄπερ ἦσαν ἀποτέλεσμα τῆς βαθείας συγκινήσεώς μου.— ὦ! ἔλεγον, ἀδικῶς κατηγορεῖται ἡ κοινωνία μας, ζῶμεν τῷ ὄντι εἰς χρυσοῦν αἰῶνα! Ἡ Ἑλλάς ὑπῆρξεν ἀνάκαθεν ἡ μήτηρ

τῶν εὐγενῶν πράξεων καὶ τῶν ἀκραιφνῶν χαρακτήρων! Ζήτω ἡ πρόοδος! Κάτω οἱ συκοφάνται!

Ἐνθ' ἐβαλλον τὰς ἀναφωνήσεις ταύτας, ἡ θύρα τοῦ δωματίου μου ἐκρούσθη καὶ ὁ φίλος μου Α. εἰσῆλθε.

— Ἐ λοιπόν μοι! λέγει, τί διάβολο ἔχεις καὶ φωνάζεις; Ἴδε, ἀνάγνωθι φίλε τῷ ἀπίντησα περιχαρῶς, καὶ ἔρριψα πρὸ αὐτοῦ τὸν φάκελλον τῶν ἐπιστολῶν.

Ὁ φίλος μου Α. διεξῆλθεν αὐτὰς ἐπίτροχάδην, καὶ καγγάσας ἀπὸ καρδίας.— Πτωχέ μου! νεολόγε! μαὶ ἔκραξεν, ἐνεπαίχθης οἰκτρῶς! — Πῶς; διέκοψα ἐμβρόντητος.

— Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐγράφησαν ὑπὸ τινος φίλου σου ὅστις ἠθέλησε ν' ἀστευθεῖ μετὰ σοῦ. Δὲν παρετήρησας ὅτι ἅπασαι φέρουσι τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ΠΡΩΤΗ ΑΠΡΙΑΙΟΥ!

Πραγματικῶς, τότε μόνον ἐνόησα ὅτι καγὼ ὡς τόσο ἄλλοι συνήθως, ὑπῆρξα τὸ ἀδῶον θῦμα τῆς ΠΡΩΤΗΣ ΑΠΡΙΑΙΟΥ!

I. X. K.

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΥΩΠΟΣ.

—

Α'.

α— Ἀληθές εἶναι ὅτι ἐκ μικρῶν αἰτιῶν γεννῶνται μεγάλα συμβεβηκότα— μοι ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ ὁ φίλος μου Σ.

Πιστεύεις ὅτι δυστυχῆς παρῆλθεν ἡ νεότης μου ἕνεκα δύο λόγων, οἵτινες αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὶ εἰσὶν ἀσήμαντοι;—

Δηλαδή, διότι εἶμαι μύωψ καὶ γέννημα τῆς ἐπαρχίας Κ; . . .

Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ ἐπαρχία Κ; . . .

— Ἡ ἐπαρχία Κ. . . εἶναι ἐπαρχία τῆς Ἑλλάδος, ἧς οἱ κάτοικοι εἰσὶν ἀμαθεῖς καὶ φιλοσκώμμονες. Δυστυχία εἰς τὸν ξένον ἐκεῖνον, ὅστις, πρὸ εἴκοσι μάλιστα ἐτῶν, ἤθελε παρουσιασθῆ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν συρμὸν τῆς πατρίδος του! Ὁ τάλας ἤθελε περικυκλωθῆ ὑπὸ πληθῶς ἀέργων, θεωρούντων αὐτὸν ὡς πραιοφανές τι περιέργον ζῶον, καὶ ἴσως χλευαζόμενος καὶ λιθοβολούμενος ἤθελε

συνοδευθῆ ὑπὸ τῶν παίδων μέχρι τῆς κρύπτῆς του.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὰ διοπτρα ἦσαν μὲν γνωστὰ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κ. . ., ἀλλ' οἱ κάτοικοι ἠγνόουν ὅτι ὑπάρχουσι δύο κατηγορίαι ἀνθρώπων ἀσθενῆ ἔχοντων τὴν ὄρασιν: οἱ μύωπες καὶ οἱ πρεσβύωπες· καὶ δὲν ὑπάρχει παράδειγμα εἰς τῶν χωρικῶν τούτων νὰ μετεχειρίσθῃ διόπτρας πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν ἐβδομηκοντα ἐτῶν. Ἐγνώρισα τριακονταετῆ τινὰ συμβολαιογράφον μύωπα, ὅστις μετεχειρίζετο μόνον τὰ διοπτρα ὡσάκις εἰργάζετο, καὶ ἐκρυπτεν αὐτὰ ἐσπευσμένως εἰς τὰ θυλάκιά του, ὡσάκις πελάτης τις παρουσιάζετο.

Εἰς τὰς ὁδοὺς οὐδέποτε ὁ δυστυχῆς ἔφερε τὰς διόπτρας του. Διότι τί θὰ ἔλεγον οἱ συμπολιταί του; . . .!

Καὶ ὅμως, μύωψ ἄνευ διόπτρων εἶναι σῶμα ἄνευ ψυχῆς.

Ὁ μύωψ εἶναι μᾶλλον τοῦ τυφλοῦ ἀξιολύπητος. . . . Μὴ γελαῖς φίλε μου. . . . Οἱ τυφλοὶ εἰσὶν ἐν γένει εὐθυμοὶ, οἱ κωφοὶ τούναντίον, εἰσὶ κατηρεῖς.

Διατὶ τοῦτο; Διότι αἱ ἀτελεῖς στερήσεις εἰσὶν ἐνίοτε μᾶλλον δυσφόρητοι τῶν ἀπολύτων στερήσεων.

Ὁ τυφλὸς συνειθίζει εἰς τὴν στέρησίν του. Οὐδὲν ὄραν δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τοῦ κάλλιον ὄραν. Ὁ κωφὸς τούναντίον ἀναγινώσκει τὰς λέξεις ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ λαλοῦντος. Νομίζει ὅτι τὰς ἐνοεῖ, καὶ δυσανασχετεῖ μὴ δυνάμενος νὰ ἐνοήσῃ αὐτὰς κάλλιον. Ὁ μύωψ εἶναι ὅπως ὁ κωφός· δὲν βλέπει εἰμὴ ἀτελῶς, καὶ λυπεῖται μὴ δυνάμενος νὰ βλέπῃ ἐντελέστερον.

Ναί! θὰ προετίμων νὰ ἦμαι ἑκατοντάκις τυφλὸς ἢ μύωψ.

— Παραδοξολογεῖς φίλε μου.

— Ἐχεις δίκαιον. . . ἀκουσον ὅμως ἐπεισῶδιά τινὰ τῆς ἱστορίας μου καὶ τότε θὰ πεισθῆς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου.

Β.

α Καὶ πρῶτον ἀρχομαι ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, ἧτις ὑπῆρξεν ἀλληλουχία θλίψεων καὶ στερήσεων. — Τὰ πρῶτα ἔτη τῶν σπουδῶν μου ὑπῆρξαν τόσο βάσανοι δι' ἐμέ. — Ἐνεκα τῆς μυωπίας μου ἤμην

καταδικασμένοι να ήμαί ο μόνος άγιος μεταξυ των συμμαθητων μου. Μη δυναμενος να απατησω τον οξυδερκη του διδασκαλου ορθαλμον, δεν ηδυναμην ουτε να γελασω, ουτε να θμιλησω κρυφως. Εις τας διασκεδασεις, ενεκα της ασθενοους ορασεως μου εγενομην φορτικος εις τους συμπαίκτας μου. Εριπτων την σφαιραν σχεδον παντοτε απετυγχανον του σκοπου. Ωστε, επι τελους απεκλεισθη των παιγων, διότι ουδεις των συντρφων μου ηθελε να παιξη μετ' εμου.

Ολοι αι ποιναι των διδασκαλων επιπτον επι της βραχεως μου.

Σημειωσον δε, οτι εθεωρουν εμαυτον θυμα της κακίας τω συμμαθητων μου και της αδικίας των καθηγητων, μη δυναμενος να πιστευσω οτι ημην θυμα των ιδιων μου οφθαλμων.

Ημην μόλις δεκκιτραετης οτε ηρχισα την σπουδην της γεωμετρίας.

Ο καθηγητης μου εχαράττε επι του πινακος καμπύλας και ευθειας, τριγωνα και τετραγωνα· αλλα μάτην ηνοιγον τους οφθαλμους· ουδεν διεκρινον. Ηκουον τον καθηγητην μου λεγοντα, οτι η Α ιση τη Β, αλλα μοι ητο αδύνατον να πεισθω δια της ιδίας μου ορασεως. Οθεν, αι θεωρια του καθηγητου μου ησαν παντη ακατάληπτοι εις εμε.

Κυριευθεις τελος υπο ανηδίας ως προς το μάθημα τουτο, εκλεισα την γεωμετριαν μου και αφεθη εις την τύχην.

Δυο μηνες παρηλθον, και αγαθη τη τυχη, ο κληρος μου δεν ειχε πεσει εις τα δακτυλα του καθηγητου μου.

Ενψ δε ηρχιζον να πιστευσω οτι ευμενης τις δαιμων αφηρεσε τον κληρον μου εκ της κληροθηκης, και αμεριμνος ησυχάζον, αιφνης ακουω τ' ονομα μου, ημεραν τινα, προφερόμενον υπο του καθηγητου και συνοδευόμενον υπο των καγχασμων των συμμαθητων μου. Ο απεινης κληρος ειχεν εξελθει τελος της κρυπτης του.

Τεταραγμένος και ερυθριων εγειρομαι του θρανιου, και μηχανικως βαδιζω προς τον πινακα. Ήρειλον να λυσω το πρόβλημα της εκατόμβης, ενψ μόλις εγνωρίζον τας ευθειας και τας καμπύλας.

Εις το επακρον της παραχης μου, λαμ-

βάνω την κιωλιαν, φανταζόμενος δι' εσω ευνοϊκος τις θεος με εμπνευστ. Αλλα μόλις σύρω την πρώτην γραμμην, η κιωλια εκφεύγει των δακτύλων μου, αι χειρες μου τρέμουσι, τα γονατά μου κάμπτονται, και οπως μη πέσω, στηρίζω την κεφαλήν επι του πινακος.

Ο καθηγητης βλέπων την παραχην μου, με ερωτα.

— Τι εχεις;— Και τότε τω εξηγω την ενεκα της μυωπίας μου αμαθειαν μου. — Ο αγαθος διδασκαλος περιωρισθη εις εν μόνον μειδιάμα. Αλλ' οι κακεντρεχεις συμμαθηται μου γελωντες μοι απετεινον σκώμματα επι σκωμμάτων.

— Τι ζων, ελεγε τις αυτων, ο νεος ουτος με τους μεγαλους και νεκρους οφθαλμους! Φαντάσου αν ηταν δυνατον να επιχειρήση ποτε τιποτε! . .

Και αληθως, ουδεν επεχειρουν, διότι εθεωρουν εμαυτον ανικανον κατα παντα.»

Ιδου ποσα δυστυχηματα μοι προξενει η μυωπια μου!

Απεχειρήτσα δια παντος τα μαθηματικά. Και ομως τις οιδεν, αν της ορασεως ευδοκουσης, δεν ηθελον καταστη και εγω ημεραν τινα εφάμιλλος του Αρχιμηδους, του Νευτωνος κλπ.; . . .

Μη υποφέρων τα αλληπάλληλα των συμμαθητων μου σκώμματα, ατινα η ανω εκτεθεισα σκνην ετι μάλλον διήγηρε, ηναγκάσθην εις ηλικιαν δεκα και πέντε ετων, να αποχαιρετήσω την πατρίδα μου, και να μεταβω εις Αθηνas οπως περαιώσω τας γυμνασιακάς σπουδας μου εις το γυμνάσιον του . . .

Καθ' ην εποχην ηλθον ενταυθα το Ελληνικον θεατρον ηνθει. Πολλοι δε ποιηται δραμάτων και κωμωδιων ανευφημουντο επι της σκηνης.

Απειρος τοιούτων θεαμάτων. και υπο των παρακινούμεμεος φίλων μου, ηρχισα και εγω να φοιτω ενίοτε εις τας παραστάσεις.

Εκαστος υμων αναμιμνήσκειται μετά τινος ευχαριστήσεως βεβαίως την ηδονικην εντύπωσιν ην υπέστη, οτε το πρώτον ωδηγήθη εν τω μέσω τοιούτων θεαμάτων. Το κατ' εμε, ομως, δεν διεκρινον ειμη άοριστους σκιās κινουμένας εν μέσω ακατάληπτου χώ-

ρου. Ηκουον την φωνην των ηθοποιων αλλ' ουτε την φυσιογνωμιαν αυτων διεκρινον, ουτε τας κινήσεις των. Σας συνέβη ποτε να φράξητε χάριν παιδιās τα ωτα εν τινι αιθούση χορου, και παρετηρήσατε την αλλοκοτον εντύπωσιν ην προξενει τότε ο ποδοκροτος των δίκην αιγών σκιρτώντων χορευτων; Παρόμοιον τι καγώ εδοκίμαζον εν τω θεατρω. Πράγματι δε εταλάνιζα εμαυτον, οσάκις ηκουον το πληθος να ανακαγχάζη δια τινα λέξιν του ηθοποιου, ητις ουδεν το ευφυες ειχε, αλλ' ητις βεβαίως συνωδευετο υπο τινος χειρονομίας, ην εγω δεν διεκρινον.

Δεν διεκρινον, ουτε τας ωραιας κυρίας εξων τα θεωρια εκοσμουντο, και των οποιων το κάλλος και την ενδυμασιαν εξεθιάζον οι γειτονες μου. Εφανταζόμενη δε, οτι οι ανθρωποι ουτοι συνεννοουντο μεταξυ των οπως με εμπαίζωσι.

Τα παντα μοι εφαινοντο ψευδη και ακατάληπτα. Η ωραιότερα παιδιās, ουδεν ετερον μοι παρίστα η συνεχές τι χρωμα πρασινον και κίτρινον ενταυψ.

Οα παρετήρησας βεβαίως οτι η ημέρα των Αγίων Πάντων είναι συνήθως η σκυθρωποτέρα του ετους ημέρα; Ως επι το πλείστον ο καιρος είναι σκοτεινος, ψυχρος, θελλωδης. Η φύσις άπασα περιβάλλεται χιτωνά ομίχλης υπο τον οποιον τα παντα αμαυρουνται. Δι' εμε, η αυτη ημέρα και ο αυτος καιρος επεκράτει καθ' ολον το ετος. (Επεται το τέλος).

ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ.

Συλλογή αποσθεγμάτων.

υπό Δ. Β.

Αι γυναίκες σχεδον άειποτε επιθυμουσι να ακουωσι την λέξιν ας αγαπω και ο μολογουσι χάριτας εις ολον δήποτε ταις άποτείνει την λέξιν ταύτην· κατ' εσοχην δε αν ηται ο πρώτος και ο μόνος.

Το κύριον του Ερωτος ονομα είναι ο Ε. Henry Murger.

Λόγοι της τραπέζης και λόγοι του Ερωτος· και οι μεν και οι δε είναι επίσης ακατάληπτοι. Οι λόγοι του Ερωτος εισι νεφέλαι, οι δε λόγοι της τραπέζης, καπνοί.

Ακατάληπτος και ηδεια συνάμα εισι η μεγάλη και παράδοξος συγκίνησις, ητις ταράσσει την μόλις άρξαμένην να αγαπή καρδιαν.

Η Ερώσα και πάσχουσα καρδιά είναι εις κατάστασιν αποθεώσεως.

Πράγμα παράδοξον! Το πρώτον σύμπτωμα του αληθους Ερωτος εις τον νέον είναι η συστολή· εις δε την νεάνιδα, η τόλμη.

V. Ugo.

Μόνος ο Ερωσ δεν γράσκει, αλλ' αποθνήσκει νήπιον.

Arsène Houssaye.

Ο συνεχώς ομιλών περι Ερωτος καθίσταται επι τελους Ερωτόληπτος.— Ουδεν τουτου απλούστερον· καθ' οσον ο Ερωσ είναι το φυσικώτερον πάθος εις τον ανθρωπον.

Pascal.

Ερωσ, μυστ-ριώδης Ερωσ, γλυκεία δυστυχία!

Η ζωη είναι ύπνος, ο Ερωσ ενύπνιον αυτης· και τότε μόνον εζησεις, οταν ηγάπησες.

Alfred de Musset.

Ο Ερωσ, μόνος είναι η προς την αιδιότητα τάσις του ανθρωπου, αναπτερών την διανοιαν και την ψυχην προς την άρετην παροξύνων.

ΙΩ. ΚΑΜ.

Ο Ερωσ, ιδου η αληθης ζωη, ιδου η δευτέρα ψυχή της υπάρξεως μας, η καλλιτέρα ψυχή, άνευ της οποίας η άλλη δεν υπάρχει ειμη κατά το ημισι.

Madame d'Arbouville.

Κακήν ιδεαν ηθελον λάβει περι του νέου εκέ'γου του οποιου το πρώτον πάθος δεν

ἦτο ὁ Ἔρωσ. Διότι ὁ Ἔρωσ εἶναι ἡ πρώτη πρὸς τὴν εὐαισθησίαν ὄρμη, ἣτις ἀκολούθως φέρεται καὶ ἀλλαχοῦ. Buffon.

Ἡ γυνὴ εἶναι μᾶλλον πλασμένη ὅπως ἀγαπᾶται ἢ ὅπως ἀγαπᾷ, καθὼς τὰ ἄνθη, ἅτινα οὐδὲν αἰσθάνονται τὴν εὐωδίαν ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους παρέχουσιν. Αἱ γυναῖκες εἰσὶ γνήσια τοῦ ἔρωτος ἄνθη.

Alphonse Karr.

Τί εἶναι ὁ κόσμος διὰ τὴν καρδίαν ἡμῶν ἄνευ τοῦ ἔρωτος; — Ὅτι ὁ μαγικὸς φανὸς ἄνευ φωτός. Μόλις θέσητε ἐν αὐτῷ τὴν δαδα, εὐθὺς αἱ ποικιλώτεροι εἰκόνες διαγράφονται ἐπὶ τοῦ τοίχου· καὶ μόνον ὅτι αἱ εἰκόνες αὗται οὐδὲν ἄλλο εἰσὶ εἰμὴ φάσματα, τὰ φάσματα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν, ὅταν εὐρισκώμεθα παρόντες, ἐργηγοῦντες, καὶ, ὡς οἱ παῖδες, ἐν ἐκστάσει θεώμεθα τῶν θαυμασίων τοῦ τῶν φαινομένων.

Goeth.

Ὁ ἔρωσ ἔγκειται ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν ἔρῳντα, τὸ ἔρῳμενον πρόσωπον δὲν εἶναι εἰμὴ μὴ πρόφασις.

Ἡ καρδιά τῶν γυναικῶν τοιαύτη φυσικὴν κλίσειν ἔχει πρὸς τὸν ἔρωτα, ὥστε αἱ γυναῖκες ἐρῶνται πολλάκις πρὶν ἔτι γνωρίσωσι τὸ πρόσωπον οὗτινος ὀφείλουσι νὰ ἐρασθῶσι.

Alphonse Karr.

Οἱ νέοι γινώσκουσι μᾶλλον τὸν ἔρωτα ἢ τὸ κάλλος.

Vauvenargues.

Ὁ ἔρωσ ἐστὶν ἀκάματος πρὸς τὸ ὠραῖον θαυμασμός.

Balzac.

Οὐδὲν καταλληλότερον ὅπως ἀναπτύξῃ ἀρτιγενές τι αἰσθημα εἰς τὴν καρδίαν τῶν περισσοτέρων γυναικῶν, ἢ τὸ νὰ μάθωσιν ὅτι οἱ παρ' αὐτῶν ἀγαπώμενοι, ἀγαπῶνται ὑπὸ ἄλλων.

Madame de Scudery.

ΧΡΙΣΤΙΝΗ.

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΡΡΙΚΟΥ ΜΥΡΙΕΡΟΥ.

Ἦτο νύξ τῶν Ἀποκρέω . . . Χορὸς ἐδίδετο εἰς τὸ μελόδραμα, καὶ ἡ συνοικία τῶν Λατίνων εὐρίσκετο εἰς κίνησιν. Καθ' ἐκάστην στιγμὴν ἠκούοντο ἀντηχοῦσαι αἱ κραυγαὶ τῶν προσωποδοφῶρων, οἵτινες διέτρεχον τὰς ὑπὸ τῶν μυριοχρῶμων φανῶν τῶν στολεμπόρων φωτιζομένας ὁδοὺς . . . Ἡ πρώτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐσήμαινεν εἰς τὸ ὠρολόγιον τοῦ Δικαστηρίου.

Γυνὴ τις, ἐπὶ πολλὴν ὥραν περιφερομένη ἐπὶ τῆς Ἀγορᾶς τῶν ἀνθῶν, ἀφῆσε τὴν ἀκτὴν, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ τελευταῖαι τοῦ ὠρολογίου ἤχοι ἐξέλιπον, καὶ διηυθύνθη ἐσπευσμένως πρὸς τὴν γέφυραν τῶν κολλυβιστῶν.

Ἀφίχθεῖσα εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας, περιέφερε τὸ βλέμμα κύκλῳ αὐτῆς, ἔτεινε τὸ οὖς ἐπὶ τινὰ λεπτὰ, ὡς ἵνα βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἐρημίας, ἐπλησίασεν εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς ἀντλίας τῆς Παναγίας θωράκιον, καὶ, στήριξασα τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ λίθου, τὴν δὲ κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν, ἐθεώρησε τὸ ὕδωρ ὅπερ ἐμυκάτο συνωθούμενον μεταξὺ τῶν κρηπίδων τοῦ ποταμοῦ, εἰς τὸ κινδυνωδέστερον τοῦ Σηκουάνα μέρος.

Ὁ καιρὸς ἦτο ὑετώδης καὶ μελαγχολικός. Ἀγέλαι νεφελῶν διαπτερνιζόμεναι ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου, ἐκάλπαζον εἰς τὸν οὐρανόν, διασχιζόμεναι καθ' ὁδὸν ὑπὸ τῶν ὠχρῶν ἀκτίνων τῆς πανσελήνου, πενθίμου ὡς προφητικόν τι ἄστρον.

Ἐπὶ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, καὶ χωρὶς νὰ μεταβάλλῃ στάσιν, ἡ γυνὴ αὕτη ἤκουε τὸν θρηνώδη θόρυβον τοῦ ἐξωγκωμένου ποταμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ τεθλωμένα ὕδατα εἰσέρρον ὀρμητικῶς ὑπὸ τὰς ἀψίδας τῆς γεφύρας, ὡς εἰς τερατώδεις φάρυγγας. Παρακείμενός τις φανὸς ἀεριοφωτός καθίστα εὐδιακρίτους τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν ἀθλίαν ἐνδυμασίαν τῆς γυναικὸς ταύτης, ἣτις μόλις ἐφαίνετο εἰκοσιπενταετής.

Βεβαίως, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γυνὴ ἐμελέτα αὐτοχειρίαν· καὶ ὅμως τὸ πρόσωπον

αὐτῆς οὐδὲν σημεῖον ἐπρόδιδεν ἐσωτερικῆς παραγῆς. Δὲν ἦτο μὲν ὠραία, κατὰ τὴν στενὴν τῆς λέξεως σημασίαν, ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία τῆς εἶχε θελκτικὴν τινὰ ἀνωμαλίαν, ἣν οἱ μὲν κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων ἤθελον ὀνομάσει *ἐλκυστικόν*, οἱ δὲ καλλιτέχναι *χαρακτῆρα*. Τὸ μέτωπον αὐτῆς πρὸ πάντων ἐνέφαιεν ἀξιοσημείωτον μεγαλοφροσύνην καὶ ἀγχινοίαν. Ἡ περιβάλλουσα τὴν κεφαλὴν αὐτῆς μέλαινα ὡς ὁ ἔβενος κόμη ἀπετέλει θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν στιλπνωτέραν ἐλέφαντος λευκότητα τοῦ προσώπου τῆς. Οἱ ὑπόγλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς, ὅμοιοι μὲ τὸ ἄνθος τῆς μυσοστίδος, εἶχον τὸ ἥμερον καὶ βρεθὸν βλέμμα, ὅπερ οἱ ἀπλοῖκοι γερμανοὶ εἰκονογράφοι δίδουσιν εἰς τὰς εἰκόνας των. Διὰ δὲ τῆς ἐξ αὐτῶν ἐκπεπομένης λάμπους ἐμετρίαζον τὴν ἐπικαθημένην μελαγχολίαν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ πλάσματος τούτου, ὅπερ ἡ ἀπελπισία ἀναμφιβόλως ἐκράτει ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσου. Δὲν ἀπητεῖτο βεβαίως νὰ ἐξετάσῃ τις ἐπὶ πολὺ τὴν νεαρὰν ταύτην γυναῖκα ὅπως ἀναγνώσῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς τὸ μαρτυρολόγιον τῆς καρδίας τῆς.

Ἐναντίον τῶν προφυλάξεων ἃς ἔλαβεν, ἡ νεαρὰ γυνὴ εἶχε παρόντα μάρτυρά τινα, ὅστις ἐπὶ δέκα λεπτὰ, κεκρυμμένος ὀπισθεν ἐνὰς τῶν φανῶν τῆς γεφύρας, κατεσκόπευεν ἀπάσας τὰς κινήσεις τῆς. Ὁ μάρτυς οὗτος ἦτο νέος τις φέρων μακρὸν μανδύαν, ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ ὁποίου διεκρίνετο στολὴ σκηνικοῦ μίμου. Αἱ χεῖρες του ἔφερον λευκὰς χειρίδας, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐπιπεπασμένον ἄλευρον μόλις ἀπέκρυπτε τὸ ἀνθρὸν αὐτοῦ κάλλος. Εἰς μὲν τοὺς πόδας ἔφερε σκυτίνας λευκὰς ἐμβάδας, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν μέγαν κωνικὸν πῖλον, κοσμούμενον ὑπὸ πτερῶν, ὁμοίων μὲ φλόγας ποταμοῦ, ἅτινα ὁ ἄνεμος ἐταλάντευε. Τρεῖς δὲ κωδωνίσκοι ἐκροτάλουν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πῖλου τούτου.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ νεαρὰ γυνὴ, διακρίψασα ἐπὶ τέλους τὴν ἀκίνησίαν αὐτῆς, ἠτοιμάζετο νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν καλύπτοντα τοὺς ὤμους τῆς πενιχρὸν πέπλον, ὁ νέος, ὅστις δὲ ἀμφέβαλλε πλέον περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς γυναικὸς ταύτης, ἐπωφελού-

μενος τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ σελήνη ἐκρύπτετο ὑπὸ ἀρχιπέλαγος μαύρων νεφελῶν, ἀφῆσε τὴν κρύπτειν του, καὶ ἐπλησίασε τόσῳ ταχέως καὶ τόσον ἥρεμα αὐτὴν, ὥστε πρὶν ἔτι παρατηρηθῆ ὑπ' αὐτῆς, τὴν ἀπεμάκρυνε τοῦ θωρακίου ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκλινεν ἤδη.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ, εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀφῆκε κατ' ἀρχὰς κραυγὴν ἐκπλήξεως, ἐν ᾧ συγχρόνως τὸ βλέμμα τῆς ἐξέφραζεν ἐπιπλήξιν.

— Τί θέλετε, κύριε; » εἶπε, πειρωμένη νὰ ἀπαλλάξῃ τὰς χεῖράς τῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ νεανίου.

Ὁ νέος δὲν ἀπεκρίνατο: ἀλλὰ παρετήρει τὴν νεαρὰν γυναῖκα μετὰ τῆς ἀνησυχου προσοχῆς ἀνθρώπου ζητούντος τὴν λύσιν ἀνίγματος.

— Καὶ ὅμως δὲν εἶμαι οἰνοβαρὴς, οὔτε ὄνειρεύομαι, ἐπιθύρισε. Γνωρίζω τὴν γυναῖκα ταύτην.

— Σὰς γνωρίζω, κυρία, προσέθετο ὑψηλῆ τῆ φωνῆ, προσεγγίσας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοσοῦτον πρὸς τὸ πρόσωπον τῆς νεαρᾶς γυναικὸς, ὥστε αὕτη ἐκλινε πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ διὰ βιαίου καὶ ἀπροσδοκῆτου κινήματος, κατώρθωσε νὰ ἀπαλλάξῃ τὰς χεῖρας τῆς.

— Κύριε . . . εἶπε μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐξ ὀργῆς, ἀφῆσατέ με. » Καὶ, ὀπισθοδρομήσασα δύο βήματα, ἐστήριξε τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ θωρακίου, ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ δι' ἰκετευτικῆς σχεδὸν φωνῆς:

— Σὰς παρακαλῶ, κύριε, εἶπε φύγετε ἀφῆσατέ με

— Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς . . . ἡ φωνὴ τῆς . . . ἠπέλαβεν ὁ νεανίας. Τὴν γνωρίζω.

— Ἀπατάσθε, Κύριε. Σὰς βεβαιῶ, εἶπεν ἡ νεαρὰ γυνὴ . . . ἀπατάσθε . . .

— ὦ! εἶμαι ἤδη βεβαίος, ὑπέλαβεν ὁ νεανίας. Σὰς γνωρίζω, κυρία. . . καὶ δύναμαι νὰ σὰς τὸ ἀποδείξω.

— Ἄλλ' ὄχι κύριε, ἐπανέλαβεν ἡ νεαρὰ γυνὴ ὑψώσασα τοὺς ὤμους. . . δὲν μὲ γνωρίζετε ποσῶς . . . καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὲ γνωρίζητε . . . εὐτυχῶς, προσέθεσε χαύροντος ὡς ἐπὶ τῆ φωνῆ, ὡσεὶ περαιούσα σκέψιν τινα. — Καὶ ὅμως δύναμαι νὰ σὰς τὸ ἀπο-

δείξω, εξηκολούθησεν ὁ νέος . . . δύναμαι νὰ σὰς εἶπω τὸ ὄνομά σας . . .

— Τὸ ὄνομά μου ! . . .

Ἡ νεαρά γυνὴ ἀνεσκήρτησε, καὶ μειδιῶσα ἀμφιβολίας ὠλίθησεν ἐπὶ τῶν χερίων της.

— Κύριε, εἶπεν ἡρεμα . . . ἀφήσατέ με, σὰς ἱκετεύω . . . Βλέπω ἐκ τῆς ἐνδυμασίας σας ὅτι πορεύεσθε εἰς τὸν χορὸν τῶν μεσημερισμένων, εἰς τὸ Μελόδραμα ἀναμφιβόλως . . . Πορεύεσθε ὅπως ζητήσητε τὴν ἡδονὴν, τὰς περιπετείας καὶ τὰς ἐκπλήξεις. Θὰ εὕρητε πάντα ταῦτα. Ἄλλ' ὑπάγετε εἰς τὴν διασκέδασίν σας, καὶ ἀφήσατε τὸν ἀστεϊσμόν σας τοῦτον. Εἴσθε βέβαιος ὅτι οὔτε ἡμεῖς δύνασθε νὰ μὲ γνωρίζητε, οὔτε ἐγὼ σὰς γνωρίζω . . .

— Δὲν ἀστείζομαι, κυρία καὶ εὐλογῶ τὴν τύχην ἣτις μὲ ἐνέπνευσε νὰ σὰς ἀκολουθήσω καὶ νὰ ἀντιστῶ εἰς τὴν ἀπόπειραν ἣν εἶχετε κατὰ νοῦν καὶ ἣν βεβαίως θὰ ἐπραγματοποιεῖτε ἀνευ τῆς παρουσίας μου. Δὲν εἶμαι εἰμὴ εἰς ἄγνωστος ἔχω ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ τεθῶ μετὰξὺ ὑμῶν καὶ τῆς ἀπελπίσας ἣτις φέρει ὑμᾶς ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ ἐνταῦθα, ἔνθα σὰς εὐρίσκω ὡρὰν καὶ παγετώδη, ἐνῶ σὰς ἐνομιζον ἐκεῖ ἔνθα σὰς εἶδον τὴν πρῶταν . . . ἔνθα καθ' ἐκάστην σὰς βλέπω ἀπὸ ἐνὸς ἡδὴ ἐνιαυτοῦ . . . — Ἐδῶ πλησίον, ἐπανελάβην ὁ νεανίας τείνων τὸν βραχίονα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιτειχίσματος τῆς Παναγίας, τοῦ ὁποίου συγχυμένως διεκρίνετο ἡ γιγαντώδης μάζα, ἐκεῖ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

— Εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ! ἐφώνησεν ἡ νεαρά γυνὴ πλησιάζασα πρὸς τὸν ἄγνωστον. — Τίς σὰς τὸ εἶπε, κύριε ; Πῶς τὸ γνωρίζετε ; . . .

— Ναί, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον . . . σήμερον ἔτι τὴν πρῶταν εὐρίσκεσθε ἐκεῖ ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν 15 εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀγίας Κικιλίας. Αἱ λοιπὸν ! Κυρία . . . δὲν εἶμεθα εἰς τὸν χορὸν, καὶ ὅμως ἰδοὺ ὑμεῖς ἐν ἐκπλήξει. Πιστεύετε ἤδη, κυρία, ὅτι σὰς γνωρίζω ;

— Κύριε, εἶπεν ἡ νεαρά γυνὴ, ἔχετε δίκαιον. Μὲ γνωρίζετε . . . δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀρνηθῶ. Ἦλθον ἐνταῦθα ὅπως ζητήσω τὸν

θάνατον, τὸ ἐμαντεύσατε καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἀρνοῦμαι. Ἡ παράδοξος τύχη ἣτις ὤθησεν ὑμᾶς πρὸς με ἀνέβαλε μὲν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ μου, ἀλλ' οὐχ' ἤττον δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ τὸν ἐκτελέσω ἀκολούθως . . . Προϋτιθέμην ν' ἀποθάνω . . .

Πᾶν αἶσθημά μου εἶχεν ἀποσβεσθῆ. — Οὐδὲν μῖσος φέρω ἐν τῇ καρδίᾳ κατὰ τῆς ζωῆς μου, εἰ καὶ μὲ ἐνέπλησε δυστυχιῶν.

— Παρατηρήσατέ με κατὰ πρόσωπον, Κύριε, καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου θὰ ἐνοήσητε ὅτι ἐγκαλιμπάνω τὸν βίον ἀνευ τινος δισταγμοῦ. — Πρὸ δέκα μόλις λεπτῶν, οὐδεμία ἄλλη ζωσα αἰσθησις ὑπῆρχεν ἐν ἐμοὶ ἢ ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου. Ἄλλ' ἡ πρὸς με παράδοξος ἀποκάλυψις ὑμῶν ἐξήγειρεν ἐν ἐμοὶ καὶ ἕτερον αἶσθημα, — τὴν περιέργειαν : — εἶμαι γυνή. — Τίς εἴσθε κύριε, καὶ πῶθεν γνωρίζετε τὰς λεπτομερείας ταύτας ; . . .

— Τὰ πάντα θέλω σὰς εἶπῃ . . . Χρηστίνη, — εἶπεν ὁ νέος χαμηλοφώνως.

— Τὸ ὄνομά μου ! . . . Γνωρίζετε καὶ τὸ ὄνομά μου ! . . . Παράδοξον ! ἀνεφώνησεν ἡ νεαρά γυνή. Καὶ, πλησιάζασα πρὸς τὸν νέον, παρετήρησεν αὐτὸν ἐταστικῶς εἰς τὴν λάμπιν τοῦ φανοῦ.

— Ἀγνοῶ ἐάν ποτε σὰς εἶδον, εἶπεν . . . Ἀλλὰ, καὶ τούτου δοθέντος, ὁ μεσημερισμός σας καὶ ἡ λευκὴ κόνις ἡ κρύπτουσα τὸ πρόσωπον ὑμῶν θὰ μὲ ἐκώλυε νὰ σὰς ἀναγνωρίσω.

— Χρηστίνη, ὑπέλαβεν ὁ νεανίας, κοικῶ εἰς δύο μόλις βημάτων ἀπόστασιν ἐκ τοῦ μέρους τούτου. — Ἐπὶ τῆς Ἀγορᾶς τῶν ἀνθέων, ἐν ἣ καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν περιεφέρεσθε. Σὰς εἶδον ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου, ἀλλὰ δὲν ἀνεγνώρισα ὑμᾶς, καὶ ὑπέθεσα ὅτι περιμένετε ἴσως τινὰ.

— Τούναντίον, περιέμενον νὰ ἀποσυρθῶσι πάντες ἐκ τῶν ὁδῶν, ἀπεκρίθη ἡ νεαρά γυνή.

— Ἐνῶ ἐξηρχόμην τοῦ οἴκου μου, σὰς εἶδον πάλιν διευθυνομένην πρὸς τὴν γέφυραν, στᾶσαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, καὶ κύψασαν ἐπὶ τοῦ θωρακίου. — Ἦνόησα τότε ὅτι ἐμελετᾶτε αὐτοχειρίαν, καὶ κατεσκόπευσα ὑμᾶς, ἔτοιμος νὰ σὰς ἐμποδίσω εἰς πᾶσαν περίστασιν. — Ναί ! ἐξηκολούθησεν ὁ νέος,

τώρα ἐξηγῶ τὴν ἀκατάληπτον δύναμιν ἣτις μὲ εἴλκευεν εἰς τὸ παράθυρον, καὶ τὴν παράδοξον ἀνησυχίαν ἣτις μ' ἐβασάνιζεν ὅλην τὴν ἐσπέραν. — Ἡτο προαίσθημα.

— Ἐν τούτοις, κύριε, δὲν μοι εἶπατε εἰσέτι ποῶς εἴσθε . . . ἐνῶ μοι τὸ ὑποσχέθητε . . .

— Ἡ θέσις αὕτη δὲν εἶναι κατάλληλος πρὸς συνομιλίαν, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

— Ἐλθετε εἰς τὸν οἶκόν μου, Κυρία καὶ θέλω σὰς εἶπει τὰ πάντα. — Ἄ ! προσέθεσεν, ἀκολούθως. — Θεία βουλήσει, βεβαίως, ἔσχε χώραν ἢ συνάντησις αὕτη.

Ἄπασαι αὗται αἱ ἐπιφυλάξεις καὶ ἡ ζωηρότης τοῦ νέου εἰς τὰ κινήματα καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ, εἰς οὐδὲν συνέτεινον ἢ εἰς τὸ ν' αὐξάνωσι τὴν περιέργειαν ἐκείνης ἣν οὗτος ὠνόμαζε Χρηστίνη.

Ἡ Χρηστίνη ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ χρόνον σιγηλὴ καὶ σύννοος, προσηλωμένως ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ νέου, ἀνακαλοῦσα ὅλας τὰς ἀναμνήσεις αὐτῆς καὶ ματαιῶς πειρωμένη ν' ἀνακαλύψῃ ὑπὸ τὸ κωμικῶς κεκονιαμένον ἐκεῖνο πρόσωπον γνωστὴν φυσιογνωμίαν.

— Ἄ ! ἐφώνησεν ὁ νεανίας, παρατηρήσας τὴν περιέργειαν τῆς νεαρᾶς γυναικός, ἀνωφελῶς κοπιᾶζετε : οὐδὲν ἔστι θὰ μὲ ἀναγνωρίσητε ἐνταῦθα. Καὶ ὅμως μὲ εἶδατε, προσέθετο μετὰ λυπηροῦ ὕφους, μὲ εἶδατε πολλάκις, ἀλλ' ὅπως βλέπει τις τὸν διαβάτην καθ' ὁδὸν, χωρὶς νὰ μὲ παρατηρήσῃ . . . Εἰς τὸ δωμάτιόν μου θέλω σὰς ἐξηγήσει τὰ πάντα.

Καὶ προσέφερε τὸν βραχίονά του εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα.

— Ἐχει καλῶς ! ναί . . . ὑπέλαβεν αὕτη, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἄρον μόνον ὅτι θὰ μείνω τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν ὅπως εὐχαριστήσω παραξυσμὸν τινὰ περιεργείας ἣν ἡδύνατό τις νὰ καλέσῃ ὑπερθανάτιον, προσέθεσεν ἡ Χρηστίνη μειδιάσασα : διότι, σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω, κύριε, . . . ναί μὲν ἔχω εἰσέτι ἅπαντα τὰ σημεῖα τῆς ζωῆς, ἀλλ' εἶμαι νεκρός.

— Ἄ ! μὴ λέγετε τοῦτο . . . μὴ λέγετε τοῦτο ! ἐφώνησεν ὁ νεανίας μετὰ περιπαθοῦς ὕφους, θὰ σὰς σώσωμεν.

— Δὲν πρόκειται νὰ σώσητε ἐμὲ ἀ-

πῆντησεν ἡ Χρηστίνη, ὡσεὶ ὠμίλει καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἕτερόν τινα . . . καὶ ἰδοὺ διατὶ ὀφείλω ν' ἀποθάνω. Εἶναι μία καὶ ἡμίσεια μετὰ τὸ μεσονύκτιον, προσέθετο ἀκρωμένῃ τὸ σημαῖνον πλησίον ὠρολόγιον. Εἰς τὰς δύο θὰ ἐξέλθω τοῦ οἴκου σας, εἰς τὰς δύο, εἴμεθα σύμφωνοι. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἀπαιτῶ νὰ μοι ὑποσχεθῆτε ὅτι δὲν θὰ πειραθῆτε νὰ μὲ ἀκολουθήσητε ἀναχωροῦσαν. Ἐάν δὲν μοι ὑποσχεθῆτε τοῦτο, ἀρνοῦμαι νὰ σὰς ἀκολουθήσω.

Ὁ νέος ἐφάνη δισταζών πρὸς στιγμὴν, εἶτα δὲ ὑπέλαβε.

— Ἐάν ἀφοῦ ἀκούσητε πᾶν ὅτι ἔχω νὰ σὰς εἶπω, ἐπιμένετε ἀκόμη εἰς τὴν ἀπόφασίν σας, ἐάν δὲν δυνηθῶ οὔτε διὰ τῶν λόγων, οὔτε διὰ τῆς φωνῆς μου, οὔτε διὰ τῶν παρακλήσεων νὰ κρατήσω ὑμᾶς εἰς τὴν ζωὴν, θὰ εἴσθε ἐλευθέρω, κυρία.

— Πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη ἡ νεαρά γυνὴ ἐπιληφθεῖσα τοῦ βραχίονος τοῦ συνοδοῦ αὐτῆς, ἤδη ἄγγωμεν.

Μετὰ παρελευσιν ὀλίγων λεπτῶν, εἰσῆλθον ἀμφότεροι ἐντὸς εὐπρεπῶς διεσκευασμένου δωματίου εἰς τὸν τρίτον ὄροφον οἰκίας τινος, οὗτινος τὰ παράθυρα ἔβλεπον ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς Ἀγορᾶς τῶν ἀνθέων.

Λυχνία τις ἔκαιεν εἰσέτι ἐπὶ τινος τραπέζης, ἐφ' ἣς ἐφαίνοντο τὰ λείψανα δείπνου.

Μεγάλῃ δὲ τις πυρὰ ἐσπινθηροβόλοι εἰς τὴν ἐστίαν.

Κατὰ τὴν ἐκ τῆς γεφύρας εἰς τὸν οἶκον πορείαν, ὁ νεανίας εἶχεν αἰσθανθῆ τὸν βραχίονα τῆς συνοδοῦ του τρέμοντα ὑπὸ τὸν ἰδικόν του ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἐπεκράτει γλυκεία θερμοκρασία, δὲν ἠδυνήθη αὕτη νὰ ἀποφύγῃ ἐκφρασίν τινα εὐχαριστήσεως. — Καὶ παρατήρησασα τὸ ἐπὶ τῆς ἐστίας καίον λαμπρὸν πῦρ, ἐπλησίασεν αὐθορμήτως πρὸς αὐτὸ, μετὰ τῆς ἀνυπομονησίας πεινῶντος εἰς τὴν θέαν ἄρτου, καὶ ἔτεινεν ἄνωθεν τῆς φλογός τὰς ῥιγώσας χεῖρας της.

— Αἰσθάνεσθε ψύχος, Χρηστίνη, εἶπεν ὁ νεανίας προσφέρων αὐτῇ κάθισμα παρὰ τὴν πυρὰν. Καθήσατε, καὶ ἀναπαυθῆτε ὀλίγον.

— Εὐχαριστῶ, κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Χρηστίνη. Δὲν αἰσθάνομαι ψύχος . . . ἔχω κα-

λως. Ἄλλὰ, ἡμισεῖαν μόνον ὦραν ἔχομεν, μὴ χάνωμεν καιρόν.—Ὀμιλήσατε, σὰς παρκακῶ, πῶς μὲ γνωρίζετε; ποῦ μὲ εἶδατε;

— Ἄλλὰ, κυρία, ἰδοὺ τρέμετε. Τὰ ἐνδύματα ὑμῶν, κάθυγρα ἐκ τῆς ὀμίχλης, καπνίζουσιν εἰσέτι. Ὅποια ἀσυνεσία! Ἡ ὑγείας σας ἔβαινε ἐπὶ τὰ κρείσσω.— Ἡ θελήσατε ἐκουσίως νὰ καταστρέψητε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ ἔργον ἐνὸς μηνὸς φροντίδων.

— Ἐκουσίως, τῷ ὄντι, κύριε.— Ἄλλὰ δὲν πρόκειται ἤδη περὶ τούτου. — Εἴσθε ἀγαθὸς, νέος, εὐσπλαγγνος, τὸ βλέπω ἡ πενία μου σὰς λυπεῖ ἕως, εἶπεν ἡ Χρηστίνη ῥίψασα τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν πενιχρῶν ἐνδυσμάτων αὐτῆς.— Ἡ θελήσατε νὰ μὲ ἐμποδίσῃτε τοῦ θανάτου—νὰ μὲ βοηθήσατε— ὑπὸ ὄρους τινὰς—ἦ καὶ ἄνευ ὄρων, προσέθετο ζωηρῶς, ὅπως ἀναστειλῇ κίνημά τι διαρμαρτυρήσεως διεκφυγόν τὸν νεανίαν. Ἄλλὰ σὰς ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἦλθον εἰς τὸ δωμάτιόν σας διὰ τοῦτο. Εὐχαριστῶ ὑμᾶς διὰ τὰς πρὸς με φροντίδας καὶ ἀγαθὰς προθέσεις σας. — Δὲν ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον ἕνεκα τῆς πενίας μου.

Ἀποθνήσκω διότι πρέπει, διότι εἶναι ἀνάγκη.— Ὑπάρχει ἀνθρώπος τις δι' ὃν εἶμαι ζῶν κίνδυνος.— Ἄλλ' ἴδετε, εἶναι ἤδη δύο παρὰ τέταρτον.— Πόσον χρόνον ἀπωλέσαμεν! ἄς τελειώσωμεν. — Ὀμιλήσατε, σὰς ἀκούω πῶθεν καὶ πῶς μὲ γνωρίζετε;

— Ἐχω νὰ διακοινώσω ὑμῖν πράγματα σπουδαῖα, Χρηστίνη, ὑπέλαβεν ὁ νεανίας.— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀποσυρθῶ ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ὅπως ἀφήσω τὸν μετεμφορμῶν μου. Ἐντὸς ὀλίγου ἐπιστρέφω.

Καὶ μετέβη εἰς παρακείμενόν τι δωμάτιον. — Διατὶ εἶμαι σχεδὸν συγκεκινημένη; ἐψιθύρουν ἡ Χρηστίνη μείνασα μόνη. Ἄπλῃ μόνον καὶ ματαῖα περιέργεια μὲ ὠδήγησεν ἀρὰ γε ἐνταῦθα; Τότε πρὸς τί ἡ ἀνησυχία, πρὸς τί οἱ φόβοι μου οὗτοι; . . . Ἡ καρδία μου πάλαι... προσέθετο τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους τιθεῖσα. Ἡ καρδία μου πάλαι . . . ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς εἰσῆλθον ἐν τῷ δωματίῳ τούτῳ, ἐνδύμυχόν τι αἰσθημα ἀντιδράσεως ἐξεγερθὲν ἐν ἐμοί, καταπολεμῆ τὴν ἀπόφασίν μου ἧτις θὰ ἦν ἤδη τετελεσμένη ἄνευ τῆς μετὰ τοῦ νέου αὐτοῦ

συναντήσεώς μου. Παράδοξον! τί μέλλει νὰ συμβῇ; Ἀδιάφορον! ἐπανελάβε μετὰ βραχυχρόνιον σιγήν. Καὶ μετὰ κινήματος ἀδιασείστου θελήσεως, προσέθετο. «Ὅπως δὴ ποτε, ὅ,τι μέλλει νὰ γείνη θὰ γείνη!

Ἐνῶ δὲ τὰ βλέμματα αὐτῆς ἐπλανῶντο μηχανικῶς περὶ ἑαυτήν, ἡ Χρηστίνη διεκρινεν ἐπὶ τῆς ἐστίας ἠνεωγμένην τινὰ ἐπιστολὴν ἧς ὁ χαρακτήρ τῆ προὔξενησεν αἰφνιδίαν ταραχήν.

(Ἐπεταὶ συνέχεια);

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Νέος τις προσεπάθει διὰ παντοίων μέσων νὰ καταστῇ ἀγαπητὸς παρὰ τινι νεανιδί. Καὶ αὐτὸς μὲν κατόκει ἐν τῷ ἄνω πατώματι τριωρόφου οἰκίας, ἡ δὲ νεανίς εἰς ἰσόγειόν τινα οἰκίσκον ἐν τῷ αὐτῷ περιβόλῳ κειμένη. Τέσσαρα ὅλα ἔτη ὁ πτωχὸς νέος προσεπάθει νὰ προσελκύσῃ τὴν καρδίαν τῆς ἀμειλίχτου νεανίδος, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἐπὶ τέλους ἡμέραν τινὰ πέμπει αὐτῇ ἐπιστολὴν διαλαμβάνουσαν τὰ ἐπόμενα «Δεσποινίς! σήμερον ἀρχεται τὸ νπέμπτον ἔτος τοῦ πρὸς ὑμᾶς ἔρωτός μου, ἡ καὶ ὅμως ἐξακολουθεῖτε πάντοτε τὴν ἀσπαρτῆ πρὸς με συμπεριφορὰν σας, καὶ εἰσέτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποσπάσω ἐν μονοσύλλαβον «Ναί» ἀπὸ τῶν χειλέων σας» εἶπε νὰ μὴ μεταμεληθῆτε ποτὲ διὰ τὴν σκληρότητά σας ταύτην». Ἡ νεανίς ἅμα λαβούσα τὴν ἐπιστολὴν ἐξῆλθεν ἐν τῷ περιβόλῳ, ὑψώσασα δὲ τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ νέου, βλέπει αὐτὸν ὄρθιον ἐπὶ τοῦ παραθύρου του, εἰς στάσιν ἀνθρώπου προτιθεμένου νὰ κατακρηνησιθῇ. «Στῆθι! τῷ κράζει, πρὸς Θεοῦ, στῆθι, σὲ ἀγαπῶ!» «Μὲ ἀγαπᾷς! ἀνεβόησεν ὁ νέος, εὐχαριστῶ, καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ πολὺ!» Καὶ εἰπὼν τὰς λέξεις ταύτας, ῥίπτεται τοῦ παραθύρου. Ἡ ταλαίπωρος νεανίς ἐπλησίασε τὸ ἄπνον πτώμα τοῦ ἐραστοῦ τῆς καὶ ἐναπέθεσεν ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὸν πρῶτον καίτελευταῖον τοῦ ἔρωτος ἀσπασμόν. Ἐκτοτε δὲ ἡ νεανίς ἀπεχωρίσθη τῆς κοινωνίας καὶ ἐγένετο μοναχὴ ἐν τινι ἐν Αὐστρία μοναστηρίῳ.

ἱερεὺς τις ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου εἰς τινὰ μονήν. Ἐσπέραν τινὰ συνεκάθησαν ἅπαντες οἱ μοναχοὶ ἵνα δειπνήσωσιν. Ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς εἶχεν ἔμπροσθέν του παμμιεγέθεις ἰχθεῖς, εἰς δὲ τὸν ἱερέα παρέθεσαν σμικρὰς τινὰς σμαρίδας. Ὁ ἱερεὺς ἤρχισε νὰ ὀμιλῇ πρὸς τοὺς μικροὺς τοῦ ἰχθεῖς τοῦτο παρατηρήσας ὁ ἡγούμενος τὸν ἔρωτᾷ. «Τί κάμνεις αὐτοῦ εὐλογημένε;» «Ἄ! τίποτε ἀποκρίνεται ὁ ἱερεὺς, ἔρωτῶ τοὺς ἰχθεῖς μου ἂν ποτε εἶχον πατέρα ἢ μητέρα ἢ πῶς ἐγεννήθησαν, «Καὶ τί σὲ ἀπαντῶσιν;» ἠρώτησεν ὁ ἡγούμενος.— «Μάλιστα, ὅτι εἶχον καὶ πατέρα καὶ μητέρα, ἀλλὰ τοὺς τρώγετε ὑμεῖς», ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς.

Κύριός τις ἀπαντήσας ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ Συντάγματος Κυρίαν τινὰ, μεθ' ἧς εἶχεν ἐρίσει ἐπὶ τῶν λόφων τῆς Κυθήρης, καὶ μὴ θέλων νὰ βλέπῃ τὸ πρόσωπόν τῆς, ἐστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐρωτησάσης δὲ τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς Κυρίας τὸν νέον ἀδιατί ἅμα μὲ ἀπνητήσατε ἐστρέψατε τοὺς ὀφθαλμούς σας πρὸς τὸν οὐρανόν; «διότι μὴ δυνάμενος νὰ βλέπω ὑμᾶς, ἐθεώρουν τὴν εἰκόνα σας εἰς τὰ νέφη» ἀπῆντησεν ὁ νέος.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἔφερε τὰς νίκας του μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ, εὐρίσκειτο ἔτι πολὺ μακρὰν τοῦ νὰ κορέσῃ τὴν φιλοδοξίαν του ὅτε τις τῶν φιλοσόφων ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, ὅτι τὸ σύμπαν περιέχει ἀπείρους κόσμους, «δυστυχῆς ἐγὼ, ἀπεκρίθη, μετὰ δακρύων, ὅτι δὲν εἶμαι οὐδὲ ἐνὸς κύριος».

Ὁ Βολταῖρος, εὐρισκόμενός ποτε παρὰ τῆ μαρκησία Δεσατατελῆ, μεθ' ἧς ἐσχολίαζε τὸν Νεύτωνα καὶ τὸν Ἐρωτα, ἐπαίξε καὶ συνωμίλει μετὰ τινος μικροῦ παιδίου, ὅπερ ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων του «Μικρὲ μου φίλε, τῷ ἔλεγεν, ὡς νὰ ἔδιδεν αὐτῷ συμβουλὰς, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τις εἰς τὸν κόσμον τοῦτον πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς γυναῖκας, καὶ διὰ νὰ τὰς ἔχῃ, ἀνάγκη νὰ τὰς γνωρίζῃ ἄθε λαιπὸν ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι ὅλαι ἀπιστοὶ ὅλαι. . . .» «Ἡὼς

ὅλαι! διέκοψε μὲ θυμὸν ἡ μαρκησία, τί εἶναι αὐτὰ τὰ ὅποια λέγετε!»— «Κυρίε, ἐπανελάβεν ὁ Βολταῖρος, δὲν πρέπει νὰ ἀπατώμεν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν».

Κατηγορηθεὶς ποτε ὁ Βολταῖρος ἀδίκαως, ὡς δῆθεν συγγράψας λιβέλλον κατὰ τε τῆς μνήμης τοῦ τεθνηκότος Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ κατὰ τοῦ ἐπιτροπεύοντος τὸν ἀνήλικον Λουδοβίκον ΙΕ' ἀντιβασίλεως, ἐφυλακίσθη εἰς Βαστίλιν. Μετ' ὀλίγον ὁ ἀντιβασίλευς ἀναγνωρίσας τὴν ἀθωότητά του ἠθέλησε νὰ ἴδῃ τὸν ποιητὴν μετὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς ἐξόδον του ὁ μαρκίων Νοσὲ διετάχθη νὰ τὸν παρουσιάσῃ. Ἐνῶ ὁ Ἀρουέτος (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ Βολταῖρος πρὶν λάβῃ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο), εὐρίσκειτο ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ, σφοδρὰ καταιγὶς ἠγέρθη.

«Μὰ τὴν πίστιν μου, ἀνακράζει ὁ Βολταῖρος, ἂν ἀντιβασίλευς τις ἐκυθέρη ἐκεῖ ἄνω, τὰ πράγματα δὲν θὰ ἔβαινον χειρότερα». Μετ' ὀλίγον παρουσίασεν αὐτὸν τῷ ἀντιβασίλει ὁ Μ. Νοσέ «Ἐψήλησθε εἶπεν, ἰδοὺ ὁ νέος Ἀρουέτος καὶ τὸν ὅποιον βεβαίως μέλλετε νὰ ἐπαναστείλητε καὶ διηγεῖται τὸ συμβάν. Ὁ ἡγεμῶν, ἀντὶ νὰ ὀργισθῇ, ἐγέλασε πολὺ διὰ τὴν ἀστείότητα ταύτην καὶ ἀπένευεν ἐπιχορηγήσιν τινὰ τῷ νέῳ ποιητῇ, ὅστις τῷ ἀπερίθη, «Εὐχαριστῶ τὴν Α. Μ. διότι τόσον ἀγαθῶς φροντίζει περὶ τῆς τροφῆς μου, ἀλλὰ τὴν παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ φροντίσῃ πλέον περὶ τῆς κατωικίας μου.»

Κύριός τις ἐπέγραψεν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς συζύγου του τὸ ἐπόμενον Λακωνικὸν ἐπιτύμβιον.

Ἐνταῦθα κεῖται ἡ σύζυγός μου πρὸς ἡσυχίαν τῆς καὶ ἡσυχίαν μου.

Ἄγγλος τις ἀποθανὼν ὡς ἐκ τῆς ἄνευ ἀνάγκης χρήσεως τῶν φαρμάκων, παρήγειρε νὰ γράψωσιν ἐπὶ τοῦ τάφου του τὰ ἐπόμενα:

Ἐνθάδε κεῖται ἀνθρώπος τις, ὅστις ὦν καλὰ ἠθέλησε νὰ γείνη καλλίτερον.

Γ. Ν. Π.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΟΡΝΙΘΟΣΚΑΛΙΣΜΑΤΑ

ΗΤΟΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚ. ΤΟΥ 10' ΑΙΩΝΟΣ

ΤΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ . . .

Εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ φιλόσοφοι δὲν φέρουσι πλέον τὸν φιλοσοφικὸν τριβῶνα, ἀλλ' ἐνδυμασίαν κοινὴν τοῖς πᾶσι, καθ' ἣν οἱ ἐπιστήμονες δὲν χαράσσουσιν ἐπὶ ἄμμου τὰ μαθηματικά αὐτῶν σχέδια, ἀλλ' ἐπισκέπτονται καταστήματα ὅπου ἐργαλεῖα στίλβοντα καὶ χάρτης ἀρίστης ποιότητος πωλοῦνται, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ μεγαλήτεροι τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν ἀναπτύσσονται ἐντὸς αἰθουσῶν καλῶς κεκοσμημένων ὑπὸ τὴν μαγικὴν ἐντύπωσιν μουσικῆς τοῦ Ροσίνι, καὶ τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα τῶν δραμάτων μυστηριωδῶς ἐπισύρουσι τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὸν περίπατον, τὸ δὲ Θεᾶτρον δὲν κατοπτρίζει τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ κατοπτρίζεται ὑπ' αὐτῆς, — εἰς τοιαύτην ἐποχὴν φιλοσοφία μὲν διασκεδαστικὴ δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ὑπάρχουσι φιλόσοφοι διασκεδάζοντες αὐτοὶ καὶ τοὺς ἄλλους τέρποντες, καὶ ὑπὸ τὸ πρόσημα τῆς παιδιᾶς διδάσκοντες. Φωταγωγοῦμενοι οὗτοι ὑπὸ ἀκριβῶν παρατηρήσεων ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων καὶ τὰς ιδέας των ἀλλοκότως κοσμοῦντες, ὡς προσωποδόφους κατὰ τὰς ἀποκρέω, εἰσδύουσιν ἀπαρατηρήτως εἰς τὴν οἰκίαν σας, εἰς τὸν κοιτῶνά σας, κρύπτονται ὑπὸ τὸ προσκέφαλόν σας, ὅπισθεν τοῦ καθρέπτου τῆς Κυρίας, ὑπὸ τὸ μυθιστόρημα τῆς Δεσποινίδος, κρύπτονται ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ Κυρίου, ἐντὸς τοῦ πύλου τοῦ νέου Ναρκίσσου, εἰς τὴν ταμβακοθήκην τοῦ γέροντος πάππου καὶ εἰς τὴν θάκην τῶν ὀμματουέλων τῆς γραίας μάμμης, — καὶ παντοῦ πάντοτε εὐρίσκουσιν ὕλην φιλοσοφίας, καὶ τὸ σπινθηροβολοῦν αὐτῶν ὄμμα ἀγρυπνὸν ἐκτοξεύει ἄνω, κάτω, πλαγίως, ἔμπροσθεν, ὅπισθεν, ἀκτῖνα διαπεραστικὴν, ἥτις φωτίζει ἡμᾶς ἀλλὰ δὲν μᾶς

θαμβώνει. Τὰ ρητὰ τῶν φιλοσόφων τούτων δὲν εἶναι βαρῆα, καταπληκτικά, πνιγρὰ πολλάκις, θανατηφόρα κάποτε. Σὰς λέγουσι: οἱ ἄνθρωποι εἶνε ὡς τὰ μαριτάρια, τῶν ὁποίων τὰ βλαβερὰ καὶ δηλητηριώδη ἀπὸ τῶν ἀβλαβῶν καὶ καλῶν τὴν γεῦσιν δυσκόλως τις διακρίνει· καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶνε τὸ ἀριστούργημα τῶν πλασμάτων· ἀλλὰ ποῖος εἶπε τοῦτο; ὁ ἄνθρωπος πάλιν.

Ἀλλὰ μήπως καὶ τὰ βιβλία δὲν ὁμοιάζουσι τὰ μαριτάρια καὶ διὰ τὸ δυσχερὲς τῆς μεταξὺ αὐτῶν διακρίσεως καὶ διὰ τὴν πληθὺν αὐτῶν καὶ διὰ τὸν τρόπον μεθ' οὗ φύνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ σαθρῶν σανίδων πλησιαζουσῶν πρὸς τὴν ἀποσύνθεσιν; Προσοχὴ λοιπόν! Τὰ Ὀρνιθοσκαλισματα ἀνάγονται εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεισάν φιλοσοφικὴν σχολήν. ὁ τίτλος των αὐτὸς σὰς ἀναμιμνήσκει τὴν κοινὴν παροιμίαν: ἡ ὄρνιθα σκαλιζόντας ἐβγάλε τὸ μάτι της: καὶ διδάσκει ἡμᾶς ν' ἀπέχηται τῆς λεπτολογίας, εἰς ἣν περιέπεσαν ὁ συγγραφεὺς θυσιαζόμενος διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν. Θαυμάσατε αὐτὸν, εὐγενεῖς Κυρίαί. Ὁ ἀλιεὺς μαργαριτῶν κινδυνεύει εἰς τὰ βᾶθη τῶν ὠκεανῶν ἵνα κοσμήσῃ διὰ πολυτίμων περιδεραιῶν τὸν ἀλαβάστρινον ἡμῶν λαμόν, ὁ δὲ συγγραφεὺς τῶν Ὀρνιθοσκαλισμάτων κινδυνεύει εἰς τὰ βᾶθη τοῦ φοβερωτέρου ὠκεανοῦ τῆς κοινωνίας, ἵνα ἀνεύρῃ ἕνα μαργαρίτην εὐφυῆς καὶ κοσμήσῃ τὸν βίον ἡμῶν τὸν πραγματικόν, πολλάκις δὲ καὶ τὰ ἀφηρημένα ἡμῶν ἐνύπνια, ἂν τύχῃ νὰ τὸν ἀναγνώσῃτε ἐπὶ τῆς κλίνης ἡμῶν, τὸ μεσονύκτιον, ὅτε σιωπῇ ἐπικρατεῖ καὶ ἡ ἀναπνοὴ ἁρμονικῶς ἀκούεται ἐξερχομένη τοῦ ἀβροῦ ἡμῶν στήθους, ἐνῶ ἡ κόμη σας λυτὴ καταπίπτουσα ἐπὶ τοῦ ὑποστηρίζοντος τὴν κεφαλὴν ἡμῶν γυμνοῦ καὶ χιονώδους βραχίονος σκιάζει τοὺς ἀπαλοὺς ἡμῶν ὤμους.

Κοινωνικὸν Λεξικὸν τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος εἶναι τὰ Ὀρνιθοσκαλισματα. Οὕτως ἐπεξήγησεν αὐτὰ ὁ μετριοφρόνως ἀποκρούπων τὸ ὄνομα αὐτοῦ συγγραφεὺς. Ὅπως ἀνάγκη ἔχομεν τοιούτων λεξικῶν! τὰ συνήθη λεξικά διδάσκουσιν ἡμῖν τὴν ἀποδοθεῖσαν ἅπαξ εἰς τὰς λέξεις σημασίαν, ἀλλὰ τίς θὰ διδάξῃ ἡμῖν τὴν κατὰ τὰς πε-

ΠΟΙΗΤΙΑ.

ΠΡΟΣ ΣΕ.

Τῇ Κερκυραία Μ. :

Ἐὰν τὰ πάντα φεύγουσιν, ἔὰν τὰ πάντα κύπτουσιν, ἔὰν εἰς τάφον τὰ φθαρτὰ καὶ μαρασμὸν ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ αἱ ἀναμνήσεις μας, ὡς ἀπηχῆσεις μένουσιν καὶ ναρκωμένην τὴν ψυχὴν ἠδύνουν καὶ θερμαίνουν

Δὲν λησμονῶ καὶ ἂν ἐπιγῆν ἐμῶν εἰς παραδείσουσους πόσους ἐθαύμασα λαμπροὺς ἰσμούς καὶ ναρκί-

Δὲν λησμονῶ τερπνὰς στιγμὰς ἀγάπης διαπύρου, οὐδὲ τί εἶδον εἰς χρυσοῦς σελίδας τοῦ Ὀμήρου!

Εὐδαίμων ὅστις μελετᾷ ἐπὶ θερμῆς καρδίας ὅστις ἀνοίγει τὰς πτυχὰς μετὰ περιπαθείας, τὰ κάλλη τῶν ποιήσεων αὐτῶν ἀνακαλύπτων κ' ἐνίστη εἰς βρεμβασμούς, εἰς ὀπτασίας πίπτων.

Πᾶσα καρδία γυναικῆς ἐντὸς εὐδύμων φύλλων κρύπτει ὄραλαν συλλογὴν ποιήσεων ποικίλων. εἴσοτε ἡ γλώσσά των μυστηριώδης εἶναι, κ' ἐκφράζουσι τὸ αἶσθημα παλμῶν καὶ στόνων (δίνει

Κ' ἐγὼ ἀνέγνωσα ποτὲ ἐπὶ φαιδρᾶς καρδίας. Χθὲς εἰς σελίδας γυναικῆς περικαλλοῦς, γλυκείας, ἐγκύπτων ὑπὸ τὴν λαμπρὰν λαμπάδα τῆς σελήνης, μελέτην ἤντησα πολλὴν καὶ πλοῦτον εὐφροσύνης.

Ἦλθν μοι ἐκλεισθὴ ἐνωρίς ἡ βίβλος, καὶ ἀφέθην εἰς ὀπτασίας ἔκτοτε καὶ εἰς ἐρώτων μέθην. Φεύγουσαν εἶδον ὡς στιγμὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν μ' εἰσήξεν εἰς λαμπρὰν ἠδυπαθείας σφαῖραν.

Δὲν λησμονῶ! . . . Ἐκάθητο πλησίον μου ἐκείνη καὶ μετὰ τὸ μάγον βλέμμα της συχνῶς με συνεκίνηει. τῇ ἤνοιγον περιπαθῶς τοῦ στήθους μου τὰς θύρας κ' ἐλάμβανον περιδείλους τὰς τρυφερὰς της χεῖρας!

Ἦμμεθα μόνοι· ἀνωθεν μᾶς ἔβλεπ' ἡ σελήνη κ' ἐξηπλωμέν' ἡ θάλασσα ἐν νημεῖας κλίην ἤδ' ἀφόρει δι' ἡμᾶς. Ἡ αὖρα μᾶς ἐφίλει καὶ ἔμμενον ἐπὶ στιγμὰς κλειστὰ ἡμῶν τὰ χλεῖη.

I. K.

ριστάσεις ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διδομένην διάφορον σημασίαν εἰς τὰς λέξεις καὶ τὰ πράγματα; Θέλετε νὰ νυμφευθῆτε· πολὺ καλά! Γνωρίζετε ἐκ προομιῶν τί ἐστὶ γάμος, ἐν ἐκ τῶν μυστηρίων κτλ. κτλ. Ἀλλ' ἀνοίξατε τὴν 48ην σελίδα τῶν Ὀρνιθοσκαλισμάτων καὶ ἀναγνώσατε: — Γάμος — τὸ κενοτάφειον τοῦ ἔρωτος — ἡ τελευταία τρέλλα τῶν τρελλῶν καὶ ἡ τελευταία φρόνιμος πράξις τῶν φρονίμων. — Γελοιογραφία τοῦ ἔρωτος, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἔρωτας ὅτινες σταματοῦν εἰς τὸν γάμον. — Τὸ μεγαλύτερον κοινωνικὸν ἐχέγγυον. — Ξεθύμασμα τῆς νεότητος καὶ ὄρμη τοῦ γήρατος, ἢ . . . τανάπαυιν. » Αὐτὰ σὰς λέγουσιν τὰ Ὀρνιθοσκαλισματα· τὴν κάμετε καλά, εἴσοτε προειδοποιημένους. Ἦζεις ἀφίξεις οὐ θνήξεις ἐν πολέμῳ.

Ἄλλο παράδειγμα.

Ἔχετε θυγατέρας καὶ εἴσοτε ἔμπορος· γνωρίζετε πολὺ καλά τί ἐστὶ θυγάτηρ, διότι εἰς τὰς γραμματικὰς ἡμῶν γνώσεις προστίθεται καὶ ἡ πατρικὴ ἡμῶν στοργὴ ἀνεκλάλητος, ἐνδόμυχος, ἀπειρος, ἀνεκτίμητος. Ἀλλ' ἀνοίξατε, παρακαλῶ, τὴν 87ην σελίδα τῶν Ὀρνιθοσκαλισμάτων. Ὁ ἀεκφράσωσι, ταῦτα θὰ ἐκδηλώσωσι, θὰ περιορίσωσι, θὰ ἐκτιμῆσωσι τὸ αἶσθημα ἡμῶν. Ἰδοῦ. — Οὐ γὰρ τὴρ. — Συναλλαγματικὴ πληρωτέα μετὰ 18 ἔτη ὕψους καὶ παραγραφομένη μετὰ 38 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως. »

Τοιαῦτα διδάσκει ἡμῖν ὁ συγγραφεὺς εὐφύως, χαριέντως, τερπνῶς καὶ ὠφελίμως. Ἀνοίξατε καὶ τὴν 168ην σελίδα καὶ ἀναγνώσατε τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως τέλος. Ἰδοῦ πῶς ἐκφράζεται ὁ συγγραφεὺς: — Τέλος — ἴδε τὴν ὑπ' ἀριθ. 192 σελίδα τῶν Ὀρνιθοσκαλισμάτων. » Ἀλλὰ διὰ νὰ ἴδῃτε, φίλοι ἀναγνώσται, τὴν ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ περιεργὸν καὶ ἀπρόοπτον ἐξήγησιν τῆς λέξεως τέλος, πρέπει ν' ἀγοράσῃτε τὸ βιβλίον. Οὕτω δὲ εὐτυχεῖς λογιζόμενοι ὅτι ἀνηγγεῖλαμεν βιβλίον τερπνὸν τοσοῦτον καὶ ὠφελίμον, παραπέμπωμεν ἡμᾶς, ἀναγνώσται, εἰς τὸν βιβλιοπώλην, πρὶν ἢ μᾶς παραπέμψῃτε σεῖς τίς οἶδε ποῦ. Χαίρετε.

Τι ἔλεγον; τί πρὸς αὐτὴν ἐφέλλιζε τὸ στόμα; Μίθην τὸ χεῖλος τῆς κόρης φέρει καὶ οἱ τοῦ στήθους παλμοὶ θυέλλας· πλὴν ἄλλων κόσμων ἔγγειε σέλας τοῦ Διονύσου ἢ σταφυλῆ.

Φεῦ! ἦδη μοι ἐλήπτουσεν ἡ γόησσα τὰς φρένας καὶ δι' αὐτὴν προέγραφα ἀθώας ἐρωμένες, καὶ παραιτῶν τὸ ἄσφατον τῆς νέας ἡλικίας κατήνησα τοῦ κάλλους τῆς δεσμώτης τραυματίας

Εὐδα μὴν ἂν ἀπέβριπτε χάριν ἐμοῦ τοὺς ἄλλους ἂν τοὺς βομβοῦντας κώνωπας ἀπέβριπτε τοὺς (λάλους, καὶ μ' ἔλεγεν εἰλικρινῶς εσὲ ἀγαπῶ, σὲ μόνον θά ἤμην πρῶτος μεταξὺ πάντων τῶν εὐδαιμόνων

Αὐτὴ θὰ μ' ἐπροβίβαζεν εἰς παιτοῦ βαθμίδα ἀπὸ ἀπέρου στιχοῦργου, αὐτὴ μὲ τὴν ψαλλίδα θὰ ἔκοπτε τοῦ ἔρωτος ποιητικὴν πορφύραν καὶ θὰ μοι καθηγίαζε μ' ἐν φίλημα τὴν λύραν.

Ἄς ἦδυνάμην ὁ πτωχὸς εἰς τὰ λευκά της στήθη νὰ μείν' ὠχρὸς, λειπύθιμος... Ἄλλὰ ποτὲ οἱ (λίθοι, ποτὲ δὲν ἐξετίμησαν τοιαύτας διαχύσεις, ποτὲ σφριγῶντων ποιητῶν δὲν εἶδον συγκινήσεις.

... Ματαίως, ὦ καρδιά μου, εἰς ταῦτα ἔξαν κλείεται! Ἐκεῖνη, δὲν σὲ ἀγαπᾷ, γελᾷ ἂν συγκινεῖσαι. Ἐκεῖνη δὲν ἠγάπησε, νὰ ἀγαπᾶται θέλει καὶ ἐμπρός της νὰ περᾷ ποθεῖ φίλων βλακῶν ἀγέλη.

Καὶ ὅμως δὲν σὲ παραιτῶ· καὶ ἂν δὲν συγκινεῖσαι, πολλῶν μου ἀντικείμενον ἐμπνεύσεων θὰ ἦσαι Εὐδαίμων δὲ δι' ἕκαστον παλμὸν, δι' ἕνα στίχον, ὡς ἀμοιβὴν ἐν βλέμμα σου περιπαθεῖς ἂν εἶχον.

Ἄλλὰ ἐὰν δὲν μ' ἀρνηθῆς ἀγάπην ἀμοιβαίαν ἐὰν τὴν λέξινσ' ἀ γ α π ῶ μοι εἶπης τὴν ὄραϊαν, θὰ μ' ἔλῃς δορυφόρον σου, θὰ σὲ ἀποθεώσω, εἰς σὲ τὴν λύραν, τὴν ψυχὴν, τὸ πᾶν θ' ἀφιερῶσω. (1869). ΤΙΜΩΝ.

ΓΥΝΗ ΚΑΙ ΟΙΝΟΣ.

(Ἐπὶ τοῦ ἤχου ὁ Ἐρωτευμένος Ἐρωτὸς κατὰ μίμησιν τοῦ ὁποίου ἐποιήθη καὶ εἰς οὗ τὸν περιπαθῆ ποιητὴν καὶ φίλον μου Σ. Βασιλειάδην ἀφιερῶται.)

Τὸν οἶνον κίρνα, τὴν λύραν φέρε! Πρὶν μὲ σαρώσῃ ὁ σπεύδων χρόνος, πρὶν μὲ συλλάβῃ ρυτίς καὶ πόνος ψάλλων, μεθύων χεῖλη ζητῶ! Ὅταν δὲν λάμπουν ἠῆθης ἡμέραι τὴν τέρψιν μάτην θὰ ἐπαितῶ

Μίθην τὸ χεῖλος τῆς κόρης φέρει καὶ οἱ τοῦ στήθους παλμοὶ θυέλλας· πλὴν ἄλλων κόσμων ἔγγειε σέλας τοῦ Διονύσου ἢ σταφυλῆ. Ἄνω ἡ κόρη τὸ πνεῦμα αἶρει ἐν ᾧ τὸ χεῖλος θερμὸν φιλεῖ!

Ἐδῶ στραφῆτε! προβαίνει χήρα μεστή μαγείας, πτωχὴ εἰς χρόνους. Δὲν τὴν λυπεῖσθε; ἔκχει στόνους, ἀνδρὸς στερεῖται... καὶ ἔραστοῦ! Ἐμπρός! τὸ ἄσμα ἢς ψάλλ' ἡ λύρα ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀγαστοῦ!

Ἰδοὺ καὶ ἄλλη, συνεζευγμένη ἀλλὰ ἀλλόφρων, κοσμοπολίτις. Εἰς ἕν τις βλέμμα πᾶς ὡς προφήτης, ἐὰν φωνήσῃ — αἰνεῖται ἐμῆσ' δὲν εἶπε ψεῦδος! εἴν' ἐρωμένη, σφριγᾷ ἐκ πόθων, λειποθυμεῖ!

Τὸν οἶνον κίρνα. Γυνὴ καὶ κόρη. ἐν ὄσφ μένουν, τὴν γῆν κοσμοῦσαι θὰ μένουν Βάκχαι, θὰ μένουν Μούσαι, θὰ μένουν πόθι καὶ ρεμβασμοὶ Ἐρῶν, μεθύων, θνητῆ, προχώρει. Ἄλλως σὲ θάπτουν, παθῶν σεισμοί.

Προβῆτε φίλοι! ἐμπρός ἀπλοῦται εὐρὸς ὁ πόντος, γελῶν τὸ κύμα! Ἄντι λιμένος μακρὰν τὸ μῆμα μᾶς περιμένει σιωπηλόν. Τὰ κύπελλά σας φαιδροὶ κενοῦτε. Ἀκολουθήτε! πίπτω φίλων!

T. Δ. Α.

Η ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ.

Μάτια ποῦ παίζουν καὶ γελοῦν, φρούδια καμα- (ρωμένα, Χρυσὰ μαλλιά σ' τὸ Ζέφυρο μὲ χάρη σκορπισμένα Μέτωπο ὄρατο καὶ ἀγνὸν σὰν φεγγαριοῦ ἀκτίνα Μάγουλα ποῦ ἀγκαλιάζονται τὰ βόδια μὲ τὰ κίρνα Στόμα πλασμένο γιὰ φιλιὰ, χέρι χυτὸ καὶ ἀφρότο Ἄνω τὴν λαμπάδα ἀνάστημα, πόδι βοδοχιονάτο Ἄγγελικὸ χαμόγελο, δόντια μαργαριτάρη, Ποιᾶ ἄλλη ἀπ' τὴν ἀγάπην μου ἔχει περίσσια χάρη; 9 Δεκεμβρίου 1869. I. X. K.

ΑΛΓΟΣ.

Ἄλλ' ὅταν ζῆ τις τεθνεὺς, ὅταν καρδίαν πλείον δὲν ἔχει, καὶ ἀπόλεσε πᾶν δνειρον ὄρατον Τότε θρηνεῖτε· ὁ νεκρὸς αὐτὸς διανοεῖται τί εἶχε, τί ἀπόλεσε, τί εἰλπίεζε ἐνθυμεῖται. Δ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Καὶ σὲ ἠγάπων ἐμμανῶς, καὶ ἔλεγον, ὦ χλεῦθ' Ὅτι γλυκεῖς τὰ στήθη σου ἐνέκλειον παλμοῦς, Φεῦ! τῆς δολίας σου ψυχῆς ἠγνόουν τὰ ἐρέβη Καὶ ἠκροώμην ἐπιπαιστος τοὺς ὄρκους τοὺς θερμοῦς.

Καὶ ἔσπαιρον παράφορος εἰς τὰ φιλήματα σου, Παράδεισον ἐνόμιζον τὴν μετὰ σοῦ ζωὴν, Ἦτο ἀγγέλου λαλιὰ ἢ μάγος λαλιὰ σου, Ἢδὺ ζεφύρων ἄρωμα ἢ θεῖα σου πνοή.

Καὶ ἀφινόμην ἄφροντις εἰς τὴν βροχὴν τοῦ χρόνου Μοὶ ἐμειδία πόρρωθεν τὸ μέλλον τηλαυγές, Ἦγνόουν ὅτι θλίψεως καὶ ἀμετρήτου πόνου ὁ Ἔρωτος ἐν' ἐνίοτε τὸ πλάνον λυκαυγές.

Ἄλλ' ἢ ἀπογοήτευσες δὲν ἤργησε· καὶ εἶδα σθενόμενα τὰ ὄνειρα, τοὺς πόθους, τὴν χαρὰν, Καὶ μυκωμένην ἤκουσα ἀγρίαν καταγίδα Τοῦ βίου μου... μνημοῦσαν τὴν λαῦρον συμφορὰν.

Ἐν φάσμα δὲ ἀπαίσιον, ἢ κρῶα Εἰρωνία, Πόλυν βαλοῦσα γέλωτα πικρότητος μεστόν, α—Μωρός! μοὶ ἐψιθύρισε, εἰς στήθη γυναικεῖα ὅστις τῆς εὐτυχίας του ὕψαινε τὸν ἱστόν! 14 Μαρτίου 1870. I. X. K.

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ.

Ἐταιρίαι καὶ Σύλλογοι.—Τὴν 25 Μαρτίου ἐν τῷ ἠθικοπολιτικῷ Συλλόγῳ Εὐ- ἀγγελισμῷ ὁ κ. Δ. Παπαρρηγόπουλος ἐξ- εφώνησε λόγον πανηγυρικὸν τῆς ἐπετείου ἡμέρας τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος.

— Ἐν ταῖς τελευταίαις συνεδριάσεσι τοῦ Φιλ. Συλλόγου Παρρασοῦ ἀνέγνωσαν ἄρ- θρα καὶ ὑπομνήματα οἱ ἐξῆς. Ὁ κ. Π. Κα- ράλης βίος καὶ νομοθεσία Λυκούργου, ὁ κ. Χ. Λόντος περὶ Ὑπατίας τῆς φιλοσό- φου, ὁ κ. Δ. Δεσποτόπουλος περὶ οἰκο- νομικοῦ διοργανισμοῦ τῆς πολιτείας, ὁ κ. Δ. Παπαρρηγόπουλος περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, ὁ κ. Τιμολέων Ἀμπελάς περὶ

τοῦ ποιητοῦ Ραγτοπούλου, ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης περὶ τῶν δημηδῶν παραδόσεων τῶν βρυκολάκων, ὁ κ. Ν. Δ. Λεβιδης περὶ ἀνεκδότου ἐγγράφου τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου, ὁ κ. Μ. Π. Λάμπρος περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ Ἡφαιστείου τῆς Θήρας, καὶ ὁ κ. Α. Ὀλύμπιος περὶ τῶν φυλακῶν Χαλκίδος.

— Τὴν 28 Μαρτίου συνεκροτήθη ἡ ἐτήσια συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Ἐλεή- μονος Ἐταιρίας καθ' ἣν ὁ πρόεδρος αὐ- τῆς κ. Δ. Μαυροκορδάτος ἐξέθηκε τὴν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατάστασιν αὐτῆς. Καὶ δὴ αἱ εἰσπράξεις ἀνέβησαν εἰς 60,019,95 δραχ. τὰ δ' ἐξόδα εἰς δραχ. 51,456,51. Ὄστε μένει περίσσευμα δρ. 8563,44 ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὴν λοιπὴν χρηματικὴν περιουσίαν τῆς Ἐταιρίας ἀναβιβάζει ταύ- την μετὰ τῆς κτηματικῆς εἰς δραχ. 132, 644,10.

Φιλολογικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς κόσμος. — Εἰς δύο κενωθείσας ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀ- καθημίᾳ ἔδρας ἐξελέχθησαν ἀκαδημαϊκοὶ ὁ πρωθυπουργὸς Ὀλιβιέρου καὶ ὁ διάσημος Jules Janin.

— Δαπάνη τοῦ φιλογενοῦς Σίνα ἐπε- διορθώθησαν ἐσχάτως τὰ ὄργανα τοῦ Σι- ραίου Ἀστεροσκοπεῖου, προστέθησαν δ' εἰς αὐτὸ καὶ νέα εἰς τρόπον ὥστε θέλει ἐπαρκεῖ τὸ ἡμέτερον τοῦτο Ἀστεροσκο- πεῖον εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Ἦδη πρόκειται νὰ ἀνιδρυθῶσιν ἐν τῷ κρά- τει δύο Μετεωρολογικοὶ σταθμοὶ, ὧν ὁ μὲν ἐν Πάτραις τάχιστα, ἀργότερον δ' ὁ ἐν Κερκύρᾳ. Θέλουσι δὲ δημοσιεῦσθαι τα- κτικῶς αἱ μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις καὶ οἱ σταθμοὶ οὗτοι θέλουσι συνδεθῆ τη- λεγραφικῶς μετὰ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου, ὅ- πως ἐν ἀκαρτεῖ μεταδίδωνται αἱ τοῦ και- ροῦ μεταβολαὶ καὶ αἱ ἐπιχειρῆμαι τρικυμίας. — Κοινῶς παρὰ τοῖς χημικοῖς θεωρεῖ- ται τὸ ὑδρογόμον ὡς μεταλλοειδές. Ὁ χημικὸς Graham δὲ μακρὰς σειρᾶς πει- ραμάτων προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ νῦν ὅτι τοῦτο εἶναι μέταλλον.

— Τὴν 10 Μαρτίου ἠνέφριε καὶ τὴν 31 κλείει ἐν Παρισίοις ἐν τοῖς Ἡλυσίοις πε- δίοις διεθνῆς ἔκθεσις κυρῶν, ὑπὸ τὴν

πρωτοβουλίαν Ἀγγλο-Γάλλων κυνοτρόφων.

— Τὴν 10 Ἀπριλίου ἐν τῇ Γαλλικῇ πόλει Ternes θέλει ἐγκαινιασθῆ νοσοκομείον ἐν ᾧ οἱ προσερχόμενοι ἀσθενεῖς θέλουσι ἰατρεύεσθαι μόνον μὲ τὴν ὁμοιοπαθητικὴν μέθοδον. Τὸ νοσοκομεῖον τοῦτο θέλει διατηρεῖσθαι δι' ἰδιωτικῶν συνεισφορῶν.

— Πολυμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν σωφωτέρων Ῥώσων ἐπιστημόνων ἀναχωρεῖ κατ' αὐτὰς ἐκ Ῥωσσίας ὅπως ἐπισκεφθῆ εἰς τὰς διαφόρους χώρας τὰς προόδους τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης καθ' ὅλους αὐτῆς τοὺς κλάδους.

— Παρὰ τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλλήν. γραμμάτων προεκηρύχθη καυτικὸν διαγωνίσμα ὅπερ συνέστησεν ὁ φιλογενὴς Κ. Γ. Κατελοῦζος. Οἱ ὄροι τοῦ διαγωνίσματος ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῷ ἐκδοθέντι προγράμματι.

— Μεγάλαι προσπάθειαι καταβάλλονται ἐν Γαλλίᾳ πρὸς στερέωσιν τῶν χρωμάτων ἐν τῇ φωτογραφίᾳ. Ὁ Κ. Ducos du Hauron καταγίνεται πρὸς τοῦτο καὶ προκαταρκτικὰ τινὰ πειράματα γνόμενα μέχρι τοῦδε ἐπέτυχον ἀρκούντως.

— Ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Κεραιμικοῦ ἐν Παρισίοις ἐφήρμοσαν τὸν νέον φωτισμὸν δι' ὀξυγόνου καὶ ὑδρογόνου ὃν πέρυσιν εἶχον ἀναφέρει ἐφαρμοσθέντα πρὸ τοῦ Δημαρχεῖου. Τὸ νέον τοῦτο φῶς γλυκὺ καὶ ἡρεμὸν ἔχει μεγίστην ἔντασιν, ὀλιγωτέραν τῆς τοῦ ἠλεκτροικοῦ φωτὸς, καὶ ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰς πόλεις θέλει ἐπενέγκει μεγίστην οικονομίαν φανῶν καὶ πλειότερον φωτισμὸν.

— Τοῦ ποτοῦ ἀψίνθου (absinthe) γίνονται καὶ παρ' ἡμῖν χρῆσις ἀποτρέπομεν αὐτὴν. Κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις οἱ ἱατροὶ ΚΚ. Magnan καὶ Bouchereau ἐνώπιον τῆς Θεραπευτικῆς Ἐταιρίας δι' ἐπανεληγμένων πειραμάτων ἀπέδειξαν ὅτι ἡ τῆς ἀψίνθου χρῆσις ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐπιληψίαν. Γαλῆ, κόνικλος καὶ χοιρίδιον ποτισθέντα μὲ ἀψίνθον μετ' ὀλίγα λεπτὰ προσεβλήθησαν ὑπὸ ἐπιληψίας.

— Πολλὰι δηλητηριάσεις συμβαίνουσι κατ' ἔτος ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ μεταξὺ τῶν παιδῶν ὡς ἐκ τῆς χρήσεως τῶν παιγνίων αὐτῶν, ἅτινα συνήθως εἶναι χρωματισμένα μὲ χρώματα δηλητηριώδη καὶ ποταπὰ. Ἡ

Γαλλικὴ κυβέρνησις ἰδοῦσα τοῦτο ἐκδίδει κατ' αὐτὰς ἀπαγόρευσιν ῥητὴν συνιστώσα καὶ ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν τῶν χρωματιστικῶν ὑλῶν.

— Ὁ ἱατρὸς Utham ἐν Ἀμερικῇ ἔψαυσε τὸν σφυγμὸν ἀσθενοῦς 14 μίλλια ἀπέχοντος ἀπ' αὐτοῦ διὰ τοῦ τηλεγράφου. Ἡ λέξις ἔψαυσε δὲν εἶναι ἀκριβής, εἶπωμεν μᾶλλον εἶδε, καθότι τηλεγραφικὸν σύρμα μεταδίδον τοῦ σφυγμοῦ τοὺς κτύπους, συνείχετο μὲ φλόγα μαγνησίου, ἥτις εἰς ἕκαστον κτύπον ἐδονεῖτο καταφανῶς.

— Ἡ Ἀμερικῇ μᾶς ἐχορήγησε χαρτίνοους τραχήλους καὶ χαρτίνοους χειρίδας ἥδη χορηγεῖ ἡμῖν χαρτίνοους πέλους ὁμοιάζοντας πολὺ μὲ τοὺς ἀχρύνους καὶ μέλλοντας νὰ τοὺς ἀντικαταστήσωσι, καθότι εἶναι ἐλαστικώτατοι, δὲν σχίζονται εὐκόλως καὶ ἔχουσι τιμὴν μικροτάτην.

— Ὁ Κ. Grubb ἐν Δουβλίῳ κατεσκεύασε διὰ τὴν ἐν Αὐστραλίᾳ κυβέρνησιν τοῦ Melbourne μέγιστον τηλεσκόπιον δι' οὗ λαμβάνονται ωραιόταται φωτογραφίαι τῆς σελήνης.

— Αἱ πρὸ καιροῦ διακοπεῖσαι ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ παρὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα νεκροταφεῖον ἐπανελήφθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας καὶ διάφορα ἀρχαῖα μνημεῖα μέχρι τοῦδε ἀνεκαλύφθησαν.

— Ὁ ἐνταῦθα Φιλ. Σύλλογος Παρνασσὸς ἐξελέξατο ἐπιτροπὴν, ἧς φροντις εἶναι νὰ συνάξῃ παρτοίαν ὕλην τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, δημοτ. ἄσματα, παροιμίας, μύθους, αἰνίγματα κτλ. Προτρέπομεν τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν ἔχοντας τοιαύτην τινὰ ὕλην νὰ πέμψωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον Παρνασσῶν ἐπιγράφοντες. Τῶν ἀποστελλόντων ὕλην τὸ ὄνομα δημοσιεύεται. Προσεχῶς θέλει ἶδει τὸ φῶς τὸ ἀ. φυλλάδιον τοιαύτης ὕλης περιέχον δημῶδη παραμῦθια.

— Ὁ πλοίαρχος Long ἀνήνεγκε κατ' αὐτὰς ὅτι ἐν τῷ Βορείῳ Ὁκεανῷ πρὸς ΒΒΑ. τοῦ ἀρκωτηρίου Jakan ἀνεκάλυψε νέαν γῆν τῶς ἀνωδστον μὴ σημειουμένην ἐν τοῖς χάρταις. Ἡ γῆ αὕτη ἦν ὠνόμασε Thomas κεῖται εἰς τὴν 70° 46' Β. πλάτους καὶ 178° 30' Α. μήκους.